

965
સુમૈવ

તુતલૈવ હિ
તમુતગત્તમા

369.43

૧૫૫૫૭

ส. 12 1222/1324

0518

คู่มือ
๒

ลูกเสือโต สมุทรเสนา

ตามหลักสูตรลูกเสือสมุทรเสนาอย่างใหม่

มูลนิธิพิทยกรรม

รวมรวม

พิมพ์ครั้งที่ ๒๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๕๕๐

ราคาเล่มละ ๒๕ สตางค์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ศรีหงส์

เลขที่ ๒14

เลขที่ 369-43
6555ค

เลขที่ ๖๖

Page 10

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO

CHICAGO

CHICAGO

คำนำ

ตามที่ข้าพเจ้าได้รวบรวมคู่มือลูกเสือสำรอง
ตรี โท เอก เสนาแล้วนั้น เห็นว่าเป็นประโยชน์
และสะดวกแก่ผู้กำกับและลูกเสือเป็นส่วนมาก
แต่ยังไม่สะดวกแก่ลูกเสือสมุทรเสนา เพราะวิชา
ลูกเสือสมุทรเสนา มีวิชาที่เกี่ยวแก่การเรือเป็น
พิเศษออกไปอีก เพื่อความสะดวกแก่ลูกเสือ
สมุทรเสนา ข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมคู่มือลูกเสือ
สำรอง ตรี โท เอก สมุทรเสนาขึ้นอีก เพื่อ
เป็นการทดลองใช้ดูประโยชน์ในการลูกเสือต่อ
ไป ถ้าขาดตกบกพร่องอย่างไร ขอได้อภัยให้
แก่ข้าพเจ้าผู้บัญญัติขึ้นด้วย

อนึ่งในการรวบรวมคู่มือลูกเสือสำรอง ตรี
โท เอก สมุทรเสนานี้ ข้าพเจ้าได้รับความอุปการะ
ช่วยเหลือจากท่านพันจ่าเอกชุนไช จุฑาต ทรู

ผู้ดูแลในโรงเรียนบ้านสมเด็จเป็นอันมาก จึง
ขอขอบพระคุณไว้ในที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ขุนจิตพิทยกรรม

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ การอบรมนิสัยและวินัยลูกเสือ

ก. หน้าที่ยามรักษาการณ

๑	ยามและเวรรักษาการณต่างกันอย่างไร	๑
๒	หน้าที่ของยามรักษาการณ	๒
๓	การแต่งกายของยามรักษาการณ	๓
๔	กิริยาอาการของเวรและยาม	๔

ข. ความอดทน

๑	ความอดทนคืออะไร	๕
๒	ความอดทนเกิดขึ้นได้อย่างไร	๖
๓	ประโยชน์ของความอดทน	๖

ค. ความกล้าหาญ

๑	ความกล้าหาญคืออะไร	๗
๒	ลักษณะของความกล้าหาญ	๑๑
๓	อุทาหรณ์แห่งความกล้าหาญ	๑๔

ข. ความดำนัคค

๑ ความดำนัคคคืออะไร	๑๘
๒ ความดำนัคคเกิดขึ้นได้อย่างไร	๑๘
๓ คุณของความดำนัคค	๒๑
๔ โทษของการแตกดำนัคค	๒๕

บทที่ ๒ ภูมิประเทศ

๑ ภูมิประเทศคืออะไร	๓๐
๒ ภูมิประเทศมีประโยชน์อย่างไร	๓๐
๓ รูปลักษณะภูมิประเทศ	๓๑
๔ การพิจารณาถึงคุณและโทษภูมิประเทศ	๓๔

บทที่ ๓ การเรือ

ก. เรือใบ

ส่วนต่างๆ ของเรือใบ	๓๖
เครื่องประกอบเรือใบ	๓๘

ข. รอก

๑	รอกค้ำอะไร	๔๐
๒	รอกมีกัษะนิค	๔๑
๓	รอกทำด้วยอะไร	๔๑
๔	ประโยชน์ของรอก	๔๓
๕	ขนาดของรอก	๔๔
๖	วิธีวัดขนาดรอก	๔๕
๗	การเรียกชื่อรอก	๔๖

ค. ถวด

๑	ถวดอ่อน	๔๖
๒	ถวดแข็ง	๔๗
	วิธีวัดขนาดถวด	๔๘

ง. ส้มอและใช้กับเครื่องประกอบ

๑	ส้มอค้ำอะไร	๔๙
---	-------------	----

	หน้า
๒ สมมติกษะนิค	๔๘
๓ สมมติอย่างเก่ากับอย่างใหม่	๕๐
๔ สมมติกะและไม่มีกะ	๕๑

ใช้สมมติ

๑ ใช้คืออะไร	๕๒
๒ ใช้สมมติกษะนิค	๕๓
๓ ส่วนยาวของใช้สมมติ	๕๓
๔ การแบ่งใช้ออกเป็นท่อนๆ	๕๔
๕ ส่วนต่างๆ ของสมมติ	๕๕
๖ เครื่องประกอบใช้และประโยชน์	๕๖
๗ วิธีวัดขนาดของใช้	๕๘

บทที่ ๔ ธงต่างๆ สำหรับใช้ประจำตำแหน่ง

๑ ธงมหาราช	๖๐
๒ ธงราชินี	๖๑
๓ ธงชาติ	๖๒

	หน้า
๔ ของประจำกองทหารเรือ	๖๖
๕ ของเกียรติยศ	๖๗
๖ ของตำแหน่ง	๖๘
บทที่ ๕ การปัจจุบันพยาบาล	
ก. ช่วยคนถูกไฟไหม้	๖๙
ข. การพยาบาลคนที่ถูกไฟไหม้	๗๑
ค. การช่วยคนถูกอดรพิษกัดต่อย	๗๒
ฅ. การช่วยคนเป็นลม	๗๔
คำเตือนในการพยาบาลทั่วไป	๗๗
บทที่ ๖ ท่าเรือสำคัญของประเทศสยาม	
๑ ท่าเรือคืออะไร	๗๘
๒ ลักษณะท่าเรือในสยาม	๗๙
๓ ชื่อท่าเรือสำคัญในสยาม	๘๐
บทที่ ๗ ความมรรยาดี	
๑ หลักของการมรรยาดี	๘๕

๒	ประโยชน์ของเงิน	๘๐
๓	ลูกเสือจะเก็บเงินได้อย่างไร	๘๑
๔	ลูกเสือกับคลังออมเงิน	๘๒

บทที่ ๘ การหักแถว

ตั้งลำดับในการหักเป็นกอง	๘๖
การเรียกชื่อและกำลังของแถว	๘๗

ก. การหักเป็นกองลูกเสือ

๑	ตั้งเป็นแถวหน้ากระดาน	๘๘
๒	ตั้งเป็นแถวตอนหมู่	๘๘
๓	ตั้งเป็นแถวตอนคู่	๑๐๑
๔	แถวตอนเดี่ยว	๑๐๓
๕	แถวตอนเดินทาง	๑๐๔

ข. การเปลี่ยนรูปแถว

ก.	แถวหน้ากระดานเปลี่ยนเป็นแถวตอน	๑๐๗
ข.	แถวตอนหมู่เปลี่ยนแถวหน้ากระดาน	๑๐๘

ค.	แถวคชนหมู่เปลี่ยนเป็นแถว หน้ากระดาน	๑๑๐
ข.	แถวคชนหมู่เปลี่ยนเป็นแถว คชนเดินทาง	๑๑๑
ง.	แถวคชนเดินทางเปลี่ยนเป็นแถว คชนหมู่	๑๑๑
	ค. การหัดเป็น กองใหญ่	
๑	ตั้งเป็นแถวหน้ากระดาน	๑๑๒
๒	การตั้งแถวคชน กองตูกเดี่ยว	๑๑๓
๓	การตั้งแถวคชนหมู่	๑๑๕
	ข. การเปลี่ยนรูปแถวกองใหญ่	๑๑๕
	ง. วิธีดำเนินการหัดใช้พลของ	๑๑๖
	จ. การหัดใช้พลของต่อสู้	๑๑๗
บทที่ ๕	การเรือทางใช้การ	
	ก. การร้อยรอก	
๑	เชือกกระเดื่อง	๑๒๐

๒ ความผิดของรอก	๑ ๒ ๑
๓ รอกเป็นรอกตาย	๑ ๒ ๑
๔ วิธีร้อยรอก	๑ ๒ ๒

ข. แจวเรือและค้ำกระเชียง

๑ วิธีใช้หัวแจว	๑ ๒ ๔
๒ วิธีแจวเรือ	๑ ๒ ๕
๓ ลักษณะการใช้แจววิธีต่างๆ	๑ ๒ ๖
๔ การค้ำกระเชียง	๑ ๒ ๘

ลักษณะการใช้กระเชียงท่าต่าง ๆ

๑ ทวน	๑ ๒ ๙
๒ ราว	๑ ๓ ๐
๓ ถั่ว	๑ ๓ ๐

บทที่ ๑๐ การท่องเที่ยวและพักผ่อน

ก. การท่องเที่ยว

๑ การท่องเที่ยวคืออะไร	๑ ๓ ๐
๒ ประโยชน์ของการท่องเที่ยว	๑ ๓ ๑

๓	การเตรียมตัวในการท่องเที่ยว	๑๓๒
๔	การปฏิบัติและรักษากิจ	๑๓๔

๖. การพักผ่อน

๑	การพักผ่อนมีประโยชน์อย่างไร	๑๓๕
๒	การพักผ่อนกระทำขึ้นเมื่อไร	๑๓๖
๓	สิ่งสำคัญในการพักผ่อน	๑๓๖
๔	การเลือกที่พักผ่อน	๑๓๗
๕	ชนิดของการพักผ่อน	๑๓๘
๖	การบังคับบัญชาในที่พักผ่อน	๑๓๙
๗	การทำที่พักผ่อน	๑๔๐
๘	การทำที่พักชั่วคราว	๑๔๒

บทที่ ๑๑ การสัญญา

	การแนะนำในการส่งและรับสัญญา	๑๔๕
	คำอธิบายประกอบในการส่ง	๑๔๕
	รูปสัญญาของ ๒ มือ	๑๔๗

สัญญาณ โคมไฟภาษาไทย

๑๔๙

วิธีตั้งด้วยหนังสือฉบับ

๑๖๒

บทที่ ๑๒ การคาดคะเนและสำรวจเส้นทาง

ก. คาดคะเน

วิธีคะเนส่วนยาว

๑๖๓

วิธีคะเนส่วนกว้าง

๑๖๗

วิธีคะเนส่วนสูง

๑๖๘

วิธีคะเนน้ำหนัก

๑๗๐

วิธีคะเนจำนวน

๑๗๑

กระยะส่วนสูงของเครื่องบิน

๑๗๒

กระยะส่วนสูงของเมฆ

๑๗๓

บทที่ ๑๓ ขนดินไม้และไต่เสา

ก. ขนดินไม้

๑๗๔

ข. การไต่เสา

๑๗๖

หลักสูตร
๒.
ลูกเสือโตสมุทรเสนา

พ.ศ. ๒๔๘๐

๑. การอบรมนิสัยและวินัยลูกเสือ

- ก. หน้าที่ยามรักษาการณ
- ข. ความอดทน
- ค. ความกล้าหาญ
- ง. ความสามัคคี

๒. ภูมิประเทศ

- ก. ภูมิประเทศที่กองลูกเสือสมุทรเสนาตั้งอยู่ และภูมิประเทศที่ใกล้เคียงโดย
ตั้งเขป
- ข. ภูมิประเทศชายทะเลที่กองลูกเสือสมุทร
เสนาตั้งอยู่และที่ใกล้เคียง

(๒)

๓. การเรือ

ก. เรือใบต ชื่อส่วนสำคัญของเรือใบต
และประโยชน์ของส่วนนั้น ๆ

ข. รอก

๑. ชนิดและประโยชน์

๒. วิธีวัดขนาดของรอก

ค. ถวด

๑. ชนิดและประโยชน์ของถวด

๒. วิธีวัดขนาดของถวด

ง. ไซ้ ส่มอ

๑. ชนิดของไซ้ ส่มอ และประโยชน์
ของสิ่งนั้น ๆ

๒. ส่วนและการวัดขนาดของไซ้

๔. ธง

ก. ธงชาติ ธงเรือรบของประเทศสยาม

(ค)

ข. ของมหाराช ขงราชินี ขงนายพลเรือ
ขงผู้ใหญ่ ขงนายเรือ และขงประจำ
กองทหารเรือ

๕. การปัจจุบันพยาบาล

ก. ถูกไฟลวก
ข. ถูกน้ำร้อนลวก
ค. ถูกของมีพิษกัดหรือต่อย
ง. เป็นลม

๖. ทำเรือ

ทำเรือดำคัญของประเทศสยาม

๗. ความมัยยัคฆ์

ให้รู้จักหักการมัยยัคฆ์

การหัก

๘. หักแถว

ก. ทบทวนการหักที่แถวมาตามหลักสูตร
ถูกแถวดำรองและถูกแถวตัว

(๗)

๑. หักเป็นกอง

๑. การหักเป็นกองลูกเล็ก
๒. การหักเป็นกองใหญ่
๓. รูปแถวชีวิตของกองใหญ่
๔. การเปลี่ยนรูปแถว
๕. การหักไข่พลของต่อสู้กัน
๖. ระเบียบการหักไข่พลของ

๒. ตัดตน

ก. ทำเกี่ยวกับ คชน กดาง หน้า ออก และหลัง
คดอดทั้ง กดาม เนอ ด้า คอ และ คูนัย กดาง
หน้า ออกด้วย

ข. ทำเกี่ยวกับ กดาม เนอ ท้อง

๓. ว่ายน้ำ

ว่ายน้ำ แข่ง และ ว่ายน้ำ ทน พอดั่ม ควร แก่ ชาย,
และ ร่างกาย

(ง)

๔. มวยไทย

การค้อยเตะมีดมีดแบบมวยไทย

๕. การเรือทางใช้การ

ก. ร้อยรอกชนิดต่าง ๆ

ข. แจวเรือ ดักกระเชียง

๖. การเดินทางและพักแรม

เดินทางตามชายฝั่งทะเลในวันว่าง เพื่อ

ให้ลูกเรือได้รู้เห็นเรือใบ เรือค้าขาย การ

เดินใบ การประมง ฯลฯ

๗. การสำัญญาณ

ก. ขง ๒ มือภาษาไทยรับและส่งได้นำที่ตะ

๕ คำ

ข. โคมไฟ ภาษาไทยรับและส่งได้นำที่ตะ

๕ คำ

๘. การกระยะทางและภาคคะเน

ก. กระยะทาง (ระยะไม่เกิน ๘๐๐ เมตร)

(๑)

๗. คาคกระเนความกว้าง ยาวสูง และ
น้ำหนัก

๘. ขึ้นต้นไม้ และไต่เสา

๑๐. หัดขี่

ชาติใดหัดมาแต่ด้าหรับลูกเล็ดด้ารของและ
ลูกเล็ดด้าร ให้มีความชำนาญยังชน

บทที่ ๑

การอบรมนิสัยและวินัยเด็กเล็ก

ก. หน้าที่ยามรักษาการณ์

๑. ยามและเวรรักษาการณ์ต่างกันอย่างไร
ยามและเวรนั้นต่างกัน คือ ยามรับหน้าที่รักษาการณ์
แห่งใดแห่งหนึ่ง และถืออาวุธเป็นเครื่องหมายของกัน
เพราะมีหน้าที่ สำคัญมากกว่าเวรรักษาการณ์ เช่น
เป็นยามรักษาด่าน เป็นต้น ส่วนเวรรักษาการณ์นั้น
คงได้รับหน้าที่รักษาการณ์ แห่งใดแห่งหนึ่ง เช่นเดียวกับ
ยาม แต่ไม่ถืออาวุธเป็นเครื่องหมายของกันรักษา
เพราะมีหน้าที่ ไม่สำคัญเหมือนยาม เช่น เวรรักษา
वेशของเด็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่สำคัญ หรือเวรรักษา
คนเจ็บป่วย เป็นต้น แต่ในกองรักษาการณ์บางแห่ง
อาจมีทั้งเวรและยามก็ได้

๒. หน้าที่ของยามรักษากรณี ถูกเด็กที่ได้
รับหน้าที่ให้เป็นยามรักษากรณี ต้องปฏิบัติตาม
หน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. ต้องเคร่งครัดใน หน้าที่ของตนที่ได้รับมอบ
หมายให้เต็มอ จะละเลยหรือละทิ้งหน้าที่ไม่ได้เป็น
อันขาด

ข. จะรับของฝากหรือพูดจาสนทนากับผู้ใดไม่
ได้เป็นอันขาด

ค. จะปลด หรือ ปลดอย อาวุธออกจากมือไม่ได้
เป็นอันขาด

ง. จะดื่ม หรือ กิน สุบมหร หรือของใดๆ
ไม่ได้เป็นอันขาด

จ. เมื่อมีเหตุสำคัญใดๆเกิดขึ้น เช่น เพลิง
ไหม้ เป็นต้น ก็ต้องติดต่อให้ผู้บังคับบัญชาของตน
ทราบ เช่น เมื่อกำลังปฏิบัติหน้าที่พบเหตุสำคัญขึ้น

๓. ๑. ร่างกายของขามรักษากรณ ถูกเลือก
ที่เข้าประจำเกมามรักษากรณ ต้องจัดเครื่อง
แต่งกายให้เรียบร้อย เสื้อผ้าที่จะแต่งตัวต้องให้
สะอาดหมดจด ๒. ไม่หุดวมเกินไป รองเท้า
ต้องสวมเสมอ เว้นแต่เตะล้มและได้รับอนุญาตจาก
ผู้บังคับบัญชาแล้ว จึงจะไว้เท้าได้ ถูกเลือกที่เป็น
ขามรักษากรณนั้น ถ้าแต่งกายเรียบร้อย จะทำ
ให้ขาดความสง่าผ่าเผย และหมดความเย้ายวนของ
ผู้ที่ได้เห็น.

อาวช ประจำตัวต้องตรวจให้เรียบร้อย จะใช้
การใดก็ได้หรือไม่ เมื่อไม่คิดต้องแก้ไขหรืออื่น
ผู้บังคับบัญชาให้ทราบก่อนเสมอ

เครื่องนอนและสิ่งของที่จะนำไปยังกองรักษากรณ
การณนั้น ต้องเตรียมไว้ให้เรียบร้อย

๔. วิธีแสดงความเคารพของขามรักษากรณ
ขามหรือเวรรักษากรณ ต้องทักความเคารพต่อ
ผู้บังคับบัญชาดังต่อไปนี้ คือ

ก. ในเวลามีได้ถืออาวух ใช้วิธีแสดงการเคารพโดยทำวันทยหัตถ์

ข. ในเวลามีได้ถืออาวух ถ้าเป็นผู้บังคับบัญชาให้ทำวันทยอาวух ถ้าไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา ก็ใช้ทำการเคารพโดยตรง

๕. กิริยาวาจาของเวรและยาม ถูกเสื้อที่รับหน้าที่เป็นยามและเวร ต้องใช้กิริยาวาจาให้สุภาพเรียบร้อยต่อบุคคลทั่วไปเสมอ แต่ระวังอย่าให้เป็นเงื่องหยอ หรือ โสภกฮากตังตังจนกลายเป็นหยาบคาย ถูกเสื้อต้องยึดถือไว้เป็นดังคำขวัญว่า “ถูกเสื้อต้องอ่อนโยน แต่ไม่ใช่อ่อนแอ แข็งแรง แต่ไม่ใช่แข็งกระด้าง” คำพูดที่ห้ามปรามหรือสั่งการบังคับนั้น ต้องแน่นแฟ้นเด็ดขาด ไม่ใช่พูดเป็นที่เล่นที่จริง

๖. ผู้ที่เข้าออกในกองรักษาการณ์ได้

ก. ผู้บังคับบัญชาของกองรักษาการณ์

ข. ผู้ซึ่งมารับสิ่งของจากกองรักษาการณ์ ซึ่ง
กองรักษาการณ์รักษาไว้ให้ เช่นเงินเป็นต้น

ค. ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้มาเยี่ยมผู้ซึ่งต้องโทษ
กักขังอยู่ในกองรักษาการณ์

ฅ. ผู้ซึ่ง มา หา ผู้บังคับ กอง รักษา การณ์ ในกิจ
ราชการ

ง. คนใช้ผู้บังคับกองรักษาการณ์

๖. ความอดทน

๑. ความอดทน คืออะไร ความ อดทน คือ
ความไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก รู้จักอดกลั้น
และบากบั่นต่อสู้ทั้งปวงที่เกิดขึ้น หรือกล่าวโดยทั่วไปว่า ความอดทนคือความที่มีใจหนักแน่น อดกลั้น
ต่อความเหนื่อยยาก แม้จะต้องร่ำกรวดลำบาก
ยากแค้นอย่างไร ก็ยอมตนกระทำกิจการนั้นให้ลุล่วง
ไปได้ โดยไม่มีความอดทนหยาบใจ หรือเมื่อหน่าย
ด้วยประการใดทั้งนั้น

๒. ความอดทนเกิดขึ้นได้อย่างไร ความ
 อดทนที่จะเกิดขึ้นได้นั้น เกิดขึ้นได้ด้วยตัว
 ของตัวเอง คือเกิดจากใจ โดยเป็นผู้เข้าใจใน
 กิจการต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่หรือกิจการส่วนตัว ตั้งใจ
 ทำกิจนั้นอย่างจริงจังเสมอ ไม่ต้องรอให้ผู้อื่นคอย
 ตักเตือนว่ากล่าวหรือควบคุมบังคับ การอดทน
 ถ้าเราไม่สมัครใจโดยแท้จริงแล้ว เป็นแต่เพียงฝืนใจ
 กระทำกิจการไปโดยตามบุญตามกรรม ความอดทน
 ก็จะไม่เกิดขึ้นได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเราจะให้เกิด
 ความอดทนต่อการทำงานในหน้าที่แล้ว จึงต้องตั้งใจ
 และขวนขวาย ทำงานนั้นๆ โดยเต็มใจ อย่างแท้จริง
 ทำใจให้ มีมานะอดทนไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ไม่
 เห็นแก่ความลำบาก ขาดบายน ไม่เห็นแก่ความสะดุดก ที่สุด
 ความอดทนก็จะเกิดขึ้นในจิตใจอย่างมั่นคง

๓. ประโยชน์ของความอดทน การอดทน
 เป็นการนำมาซึ่งความ สำเร็จผลด้วย ประการต่าง ๆ

การงานทั้งหลายไม่ว่าเป็นการส่วนตัว หรืองานของ
ชาติก็ตาม ที่จะต้องสำเร็จไปได้ก็ต้องอาศัยความอดทน
เพราะฉะนั้นความอดทนจึงมีประโยชน์ต่อสิ่งต่างๆ คือ

ก. เป็นประโยชน์ในการเล่าเรียน การเรียน
เป็นสิ่งที่ยากและลำบาก ต้องอาศัยความอดทนจึง
จะสำเร็จ เช่นคนที่ไม่เคยรู้จักตัว ก. ข. เลย เมื่อ
ครูแนะนำดังสอนให้ เขาก็ยากลำบากอย่างไร
นักเรียนก็มีมานะอดทนเล่าเรียนจนจดจำตามคำดังสอน
นั้นเสมอ ไม่มีความท้อถอยจนจำพยัญชนะได้ และ
ต่อไปก็อ่านออกเล็กน้อย ที่สุดจนอ่านหนังสือต่างๆ
ได้ก็ต้องแก่ตัว ดังนั้นเป็นคุณสมบัติของ
ความอดทน

ข. เป็นประโยชน์ในการเขียน การเขียน
หนังสือเป็นของยากยิ่งกว่าอ่านหนังสือ แม้คนที่อ่าน
หนังสือต่างๆ ออกแล้ว แต่เขียนให้เหมือนหนังสือ
ตามที่เขาอ่านไม่ได้ ก็ยาก การเริ่มหัดเขียนของตน

ถึงกับครุฑของจอมมอให้หัดเขียนตามไปเป็นตัว ๆ คน
 ที่มีอแรงจะเขียนตามได้ยาก เป็นการลำบากแก่ผู้
 ฝึกหัดเขียนและผู้สอนมาก เพราะนักเรียนก็ตั้งใจ
 ขอดทนฝึกหัดเขียนตามไปเสมอ จนเขียนได้เป็นบาง
 ตัว แล้วจึงเขียนได้มากขึ้น ที่ผู้เขียนหนังสือต่าง ๆ
 ได้ก็ต้องแก้ว่า ดังนั้นจึงว่าเป็นคุณประโยชน์ของ
 ความอดทนเหมือนกัน

ก. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานต่าง ๆ กิจ
 การต่าง ๆ เช่น การทำมาหากินส่วนตัว การกระทำ
 งานให้หมู่คณะหรือชาติก็ตาม เช่น ถูกเลือกกระทำ
 หน้าที่เป็นผู้ลาดตระเวนสืบข่าวข้าศึก การลาดตระเวน
 เป็นสิ่งสำคัญและลำบาก ต้องบุกป่าฝ่าดงและไถ่
 ต่ออันตรายด้วย แต่ถึงจะลำบากตรากตรำสักเท่า
 ไດก็ดี เมื่อถูกเลือกมีความตั้งใจอดทนต่อความลำบาก
 นั้นโดยแท้จริงแล้ว ถูกเลือกจะได้ข่าวและเหตุการณ์

ต่าง ๆ ของข้าศึกมารายงานต่อผู้บังคับบัญชาได้ตาม
ความมุ่งหมายเสมอ

ข. ความอดทนทำให้เกิดความสุข ในการ
เรียน การเขียน และทำกิจการต่าง ๆ นั้น ก็เพื่อ
มุ่งหวังความดีเร็ว และเพื่อให้เกิดผลต่าง ๆ เป็น
สำคัญ เพราะฉะนั้นคนที่มีความรู้ความสามารถ
ในวิชาการ และในกิจการต่าง ๆ ซึ่งจัดว่าเป็น
นักปราชญ์ก็ หรือเป็นคหบดีเศรษฐีผู้มั่งคั่ง
เป็นผู้ชำนาญการศึกษาค้นคว้าผู้เก่งกาจผู้ดี เหล่านี้
แต่กระทำให้คนผู้นั้นเกิดความดีด้วยรางวัลทั้งนี้ การ
ที่ทานเหล่านี้จะได้รับความดี ก็คือต้องเป็นผู้
ความอดทนและบากบั่นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มาแล้ว
เป็นจำนวนมาก

ค. ความกล้าหาญ

๑. ความกล้าหาญคืออะไร ความกล้าหาญ
ก็คือความที่ใจไม่กลัวต่ออันตรายใด ๆ ซึ่งจะมีขึ้น

ต่อหน้าแต่ละฉบับหลัง หรือจะกล่าวโดยกว้างก็ว่า ความกล้าหาญคือความมีใจของอาชกรทำกาารงานในหน้าที่ของตนให้สำเร็จ โดยปราศจากความหวาดหวั่น ต่อสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น คนที่มีความกล้าหาญนั้น เป็นผู้ที่เชื่อมั่นในความซื่อตรง หรือในหนทางที่ถูกของตน ซึ่งมีในใจอยู่เสมอ และใช้กิริยาอาการของอาชพุดจา ฉาดฉานชัดถ้อยชัดคำ ไม่อูบอับ อึ้งอ้อมอง หงอຍต่อ กิจการหรือต่อประชุมชนต่าง ๆ เช่น ลูกเสือ หรือ ยุวชนซึ่งอยู่ในประถมวัย เมื่อกระทำกิจใด ๆ หรือ เข้าหาพุดจาปราศรัยกับผู้บังคับบัญชาเห็นของตน ก็ เข้าหาหรือพุดจาโดยปกติไม่แสดงความระทกระท้าน ประหม่าคั่นเค้นด้วยประการใด เมื่อลูกเสือกระทำ อาการใดดังกล่าวแล้วนี้ จึงเรียกว่า “กล้าหาญ”

ความกล้าหาญ มิได้หมายถึง ใจที่ไม่กลัว คือ อันตราย หรือให้องอาชในหน้าที่ดังกล่าวแต่แต่ อย่างเดียวเท่านั้น ความกล้าหาญย่อมหมายถึงความ

ของอาจอททนต์ต่าง ๆ ด้วย เช่นของอาจนำอุปสรรค
เพื่อรักษาความยุติธรรมในหน้าที่อย่าง ๑ ของอาจ
ในการที่จะพูดจริงทำจริงเสมออย่าง ๑ ของอาจใน
การที่จะละความชั่วเพื่อกระทำดีอย่าง ๑ ของอาจ
คือ ด้^๕ความทุกข์ลำบากเมื่อ คนได้รับเคราะห์อย่าง ๑
ของอาจในการที่จะอดทน^๕ไม่ให้^๕เป็นหนี้เขาอย่าง ๑
อดทน^๕แรงในการที่จะกระทำความชั่วอย่าง ๑ อาจาร
ที่กล่าวมาแจ้ง^๕นี้ เรียกว่า “ความกล้าหาญ”
เหมือนกัน

๒. ลักษณะของความกล้าหาญ ความกล้า
หาญ^๕นี้ มีลักษณะแบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ

ก. กล้าในสิ่งที่ไม่ควรกล้า ถูกเดียด^๕ทั้งหลาย
อย่าเข้าใจผิดไปว่า การรังแกข่มเหงผู้อื่นอย่าง ๑
การเป็นพาดเทเรตอมทำร้ายผู้อื่นถึง^๕ดับ^๕ถึง^๕และในที่มี^๕ดิ
อย่าง ๑ การคุมเข้มครพรรคพวกกัก^๕คุม^๕คุม^๕ทำร้ายเขา
ผู้เดียว หรือผู้^๕มี^๕พรรคพวก^๕น^๕อย^๕กว่า^๕อย่าง ๑ การ

ชวดเก่งกล้าให้ผู้อื่นเห็น เช่นกระโดดจากคันไม้
หรือที่ส่งลงมาหรือวิ่งผ่านหน้ารถอย่าง ๑ ดังที่
กล่าวนี้เรียกว่า “กล้าในที่ไม่ควรกล้า” เพราะ
การที่แสดงความกล้าหาญเช่นนั้น ผู้อื่นเขาหา นิยม
นับถือว่ากล้าหาญไม่ แต่กลับจะถูกติเตียนว่าเป็น
คนเกเรหาความคิดไม่ได้ เป็นคนดื้อหาเรื่องทำ
ความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ซึ่งเป็นการไม่มี
ประโยชน์อะไรเลย ทั้งได้ชื่อว่าเป็นคน “ขลาด”
อีกด้วย

ข. กล้าในสิ่งที่ควรกล้า ถูกเด็กฟังเข้าใจว่า
ความกล้าหาญนั้น จะถือว่าเป็นการจำเป็นของกล้า
เสมอไปนั้นไม่ได้ เมื่อถูกเด็กประสพเหตุการณ์
ต่างๆ แม้จะมีผู้อื่นทำเราก่อน แต่ถ้าเห็นว่า
เขาผู้นั้นปราศจากความคิด และเราจะตอบแทน
อาจทำให้เราเสียชื่อและเสียหายอย่างใดได้ เราก็
ไม่ควรจะกระทำ ถ้าเห็นดังใดเกิดขึ้นเราจะแสดง

เป็นคนกล้าเสมอไป ความกล้านี้ก็จะให้โทษ ดังที่
เรียกว่า “กล้าจนเกินไป” เพราะฉะนั้นลูกเสือ
ควรจำเป็นเหตุไว้ในใจเสมอว่า “เมื่อถึงคราวควร
กล้าก็กล้า” สิ่งที่ต้องหรือไม่ควรนั้น ลูกเสือต้อง
พิจารณาให้เห็นว่าสิ่งใดเป็นคุณประโยชน์ สิ่งใด
เป็นโทษและไม่เป็นประโยชน์ เมื่อเห็นอย่างนั้น ๆ
เป็นคุณประโยชน์แล้วจึงควรกระทำ เช่น ลูกเสือ
เป็นผู้รับหน้าที่รักษาความเป็นเอกราชของประเทศ
ชาติ เมื่อถึงคราวที่จะอาสาแผ่นดินก็อาสาออกรบศึก
ด้วยความเต็มใจ และแสดงความสามารของอา
จนไม่คิดเสียด้วยชีวิต แม้จะถึงกับเสียชีวิตก็ยอม
สละชีวิตได้ โดยความเต็มใจ เช่นนี้จึงจะได้ชื่อว่า
“กล้าในที่ถูก” และจัดว่าเป็นผู้มีเกียรติยศในความ
กล้าอย่างแท้จริง

ความกล้าอีกอย่างหนึ่ง คือเราพบคนผู้หนึ่งผู้
ใดตกอยู่ในระหว่างอันตราย เช่นคนตกน้ำหรือใกล้

ต่ออันตรายที่สุด เรามีหนทางที่จะช่วยเหลือให้พ้น
ภัยได้อย่างไร ก็ยินดีเข้าช่วยเหลือให้ผู้ที่ได้รับ
อันตรายนั้นพ้นภัยได้ เรียกว่า “กล้าในที่ควรกล้า”

การที่เราทำผิดต่อข้อบังคับของโรงเรียน หรือ
กระทำผิดตามกฎหมายของลูกเดือยอย่างใดๆ เมื่อผู้บังคับ
บัญชาได้ถามหาผู้กระทำผิด เราก็ไม่บังคับยั้ง
รับโทษนั้นด้วยความเต็มใจ เช่นนี้ก็เรียกว่า “กล้าใน
ที่ควรกล้า”

๓. อุทาหรณ์แห่งความกล้าหาญ ความกล้า
หาญอันเป็นตัวอย่างอันดี ซึ่งมีบรรพบุรุษของชาว
ไทยเราได้แสดงความกล้าหาญไว้ด้ายให้ปรากฏอยู่
จนทุกวันนี้ คือ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กับ สมเด็จพระเอก
าทศรฐราชอนุชา พระเจ้าแผ่นดินไทยสมัยกรุงศรี
อยุธยาเป็นราชธานีนั้น ในพุทธศักราช ๒๑๓๕
พระเจ้าหงสาวดีนันทะบุเรงนอง ทรงจัดให้พระมหา

อุปราชาราชโอรส ยกกองทัพใหญ่ลงมาตั้งกรุงศรี
 อโยธยา สมเด็จพระนเรศวรได้ยกกองทัพใหญ่ออก
 ไปต่อสู้อยู่หน้าเมืองสุพรรณบุรี กองทัพหน้าทั้งสอง
 ฝ่ายได้ต่อสู้กันถึงตะลุงบอน แต่ในเวลานั้นช้าง
 พระที่นั่งกำลังล้มลง จึงได้วิ่งอาละวาดเข้าไปใน
 กองทัพข้าศึกแต่ ๒ ชั่วโมง พลทหารหลงหายตามไม่
 หัก พระองค์เสด็จเข้าไปจนถึง หน้าช้าง พระมหา
 อุปราชา แล้วทรงทำให้กระทำความทุกข์ที่ สุด
 พระองค์ได้ทรงฟัน ด้วย พระแสง ของ้าว ถูกพระ องค์คำ
 พระมหาอุปราชขาดสะพายแล่ง สิ้นพระชนม์อยู่กับ
 คอช้าง ในระหว่างนั้นสมเด็จพระเอกาทศราชได้ทรง
 ฟันมาจากสระ ไร่^๕ พึงพระมหาอุปราชตายเหมือนกัน
 กองทัพไทยระดมตั้งกองทัพพระมาแตกยับเยินไป การ
 ที่กองทัพไทยได้ชัยชนะพระมาในครั้ง^๕ นี้ ก็เพราะ
 ความองอาจของสมเด็จพระนเรศวรทรงบุกลงไป

ในกองทัพข้าศึก เกียรติยศแห่งความกล้าหาญจึง
ได้มีอยู่จนตราบเท่าทุกวันนี้

พระเจ้าตากสิน หรือที่เรียกกันว่าเจ้ากรุงธน
พระเจ้าตากสินจัดว่าเป็น พระเจ้าแผ่นดิน ที่กล้าหาญ
พระองค์หนึ่ง ซึ่งได้ทรงกู้กรุงศรีอยุธยา (กรุงเก่า)
ซึ่งตกอยู่ในอำนาจของพม่า เมื่อพ.ศ. ๒๓๑๐
กลับคืนเป็นอิสรภาพได้ในบัดนี้ และสยามก็คง
เป็นอิสรภาพตลอดมา

สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระเจ้าแผ่นดิน
ต้นวงศ์ของกรุงเทพมหานคร พระองค์เป็นผู้มีความ
กล้าหาญเป็นอย่างยิ่ง ขณะที่ยังรับราชการอยู่ใน
รัชกาลพระเจ้าตากสินนั้น ได้เป็นที่สมเด็จพระยา
มหาพิชัยศึก พัดกมทิมาทุจนคราระอาเทศ นเรศว
รราชสุริยวงศ์ องค์วรคุมุติฉากร ทรงเป็นแม่ทัพ
ใหญ่ ได้นำกองทัพไปปราบปรามข้าศึกแทบทุกทิศ
ทุกทาง เช่น ไปตีเวียงจันทน์ เขมร ญวน ให้อยู่

ในอำนาจของไทย จนได้เป็นที่เดือดร้อนมาจนทุก
วันนี้

สมเด็จพระสุริโยทัย อัครมเหสีของสมเด็จพระ
มหาจักรพรรดิ ทรงศรัทธาบูชา แม่พระองค์เป็นสตรี
ที่จริง แต่ความกล้าหาญนั้นไม่แพ้ผู้เป็นเพศชาย
โดยได้ทรงช้างออกบิณฑบาตสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ
ซึ่งใกล้จะเสด็จที่ แก่พระเจ้าแปร แม่ทัพพะม่า จน
พระองค์ของเสด็จพระชนม์ในกลางศึก ความกล้า
หาญจึงได้เป็นเกียรติยศสืบมาจนบัดนี้

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่ได้แสดงความกล้าหาญอื่น
เป็นที่ต้องดื่มนามสืบมาอีกมาก เช่น ท้าวสุรนารี
(คุณหญิงโม) ท้าวเทพกษัตรี (จันทร์) ท้าว
ศรีสุนทร (มุก) ตามที่ได้ยกอุทากรณีของความ
กล้าหาญของบรรพบุรุษไทยอย่าง ย่อ ๆ มาให้ ฟัง
ถูกใจทั้งหลายควรจำใส่ใจไว้เป็นอย่างดี

ค. ความสามัคคี

๑. ความสามัคคีคืออะไร ความสามัคคีคือ
 ความพร้อมเพรียง มีกายใจ ร่วมกัน เป็น อันหนึ่ง อัน
 เดียว เช่น ลูกเสือทั้งหลายได้รวมกันเป็นหมู่
 เป็นกอง กระทำการงานต่าง ๆ ตามหน้าที่ซึ่งผู้
 บังคับบัญชาผู้กำกับและรองผู้กำกับสั่งให้ทำ ลูก
 เสือเหล่านั้นก็กระทำพร้อมเพรียงกันเป็นอันดี หรือ
 กองทหาร ซึ่งพร้อมกัน เขาทำการสู้รบกับข้าศึกโดย
 พร้อมกัน ดังนั้นได้ชื่อว่าเป็นการสามัคคีด้วยกาย
 แต่ถ้าลูกเสือ หรือ ทหาร ซึ่งมีน้ำใจ ประกอบ การงาน
 ต่าง ๆ ในหน้าที่ โดยการผูก มิตรไมตรีให้เกิด
 มโนจิตรักดีเต็มใจต่อกันและกัน กระทำการงานนั้น
 ขึ้นโดยเรียบร้อย ดังนั้นได้ชื่อว่าสามัคคีด้วยน้ำใจ

๒. ความสามัคคีเกิดขึ้นได้อย่างไร ความ
 สามัคคีนั้นจะเกิดขึ้นเองหรือจะทำให้มีอยู่ เสมอ นั้น
 เป็นของทำได้โดยยาก แต่ความสามัคคีเป็นดัง

จำเป็นที่ควรมีในระหว่างบุคคลโดยทั่วไป เพราะ
ฉะนั้น ถูกเลือก ทั้งหลาย จึงควร พยายาม กระทำให้ มี
ความสามัคคีเกิดขึ้น โดย

ก. ต้อง คิดถึงความ เป็นอยู่ระหว่างกันและ
กัน ถูกเลือกทั้งหลายควรทำความเข้าใจว่า บรรดา
คนเราที่เกิดขึ้นมานั้น ย่อมเป็นผู้มีร่างกาย ชีวิต
และความเป็นอยู่เหมือนกัน ๆ กัน คือเป็นผู้รู้จัก
ความทุกข์ความสุข และมีความรักความชัง ความ
กลัว ความกลัวอะไร ๆ ก็คล้ายกัน ผิดกันอยู่
บ้างก็แต่ความประพฤติและความคิดซึ่งหย่อนกว่ากัน
ตามเหตุการณ์ หรือตามที่ได้อบรมมา และ
ตามวัยที่เป็นอยู่เท่านั้น เมื่อต่างฝ่ายต่างมีน้ำใจ
เกิดขึ้นเช่นนี้ได้แล้ว ก็จะทำให้เกิดความโอบอ้อม
อารีเผื่อแผ่ต่อกันดีพี่น้องและมีมิตรสหาย ที่ดีก็
จะแผ่ไป ถึงเพื่อน มนุษย์ รวมชาติบ้านเมือง เดียวกัน
การถือเขาถือเรา และถือพวก ถือหมู่ ก็จะลดน้อยลง

เพราะฉะนั้นความรักใคร่ ความนับถือ ซึ่งกันและกัน ก็
จะเกิดทวียิ่งขึ้นในระหว่างกันและกัน เช่นนี้ ย่อม
ทำให้เกิดความสามัคคี ได้อย่างหนึ่ง

ข. ต้องมีความรัก และนับถือ ผู้อื่นอยู่เสมอ
ถูกต้องควรถือความสำคัญทั้งสองอย่างนี้ไว้ เป็นหลัก
ของความสามัคคี เพราะความรักความนับถือผู้อื่น
เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในระหว่างเรา
กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี คือหมายความว่า เราอย่า
คิดตระหนงตนว่า เราเองเป็นผู้มีอิสระภาพอย่างพร้อม
มูล ไม่มีใครจะมีกำลัง ความคิด ทรัพย์สิน หรือ
ความดีเสมอเหมือน เราไม่ต้องอาศัยใ้ช่วยงานใคร
อาจทำด้วยตนเองได้สำเร็จทั้งนั้น ความคิดเช่นนี้
ย่อมมีดับบังความดีความชอบเสีย ที่สุดทำให้เราดื่ม
ดว ถดถอยกับคนอื่นท่าน เพราะฉะนั้นความแตกร้าง
ในระหว่างกันและกันก็จะเกิดมีขึ้น เป็นเหตุให้ขาด
ความสามัคคีได้ แต่ถ้าเราคิดหักท้าวายหน้าใจที่

คิดผิดนั้นเสีย และมีจิตอื่น บริสุทธิ์ ทำให้เกิด
ความรักความนับถือผู้อื่นแล้ว ทำให้ผู้อื่นมีจิต
คิดรักใคร่ นับถือ เราด้วย ที่สุดต่าง มุ่งหมาย คือ
ความสุขความเจริญแก่กันและกัน ความแตกร้าง
เกลียดชังจะไม่เกิดขึ้นได้ เพราะฉะนั้นลูกเสือควร
ถือหลัก สำคัญไว้เสมอว่า “ความรักและความ
นับถือสามารถให้เกิดความสามัคคีได้”

๓. คุณของ ความ สามัคคี การที่ บุคคล ทั้ง
หลาย ซึ่ง อยู่กัน เป็น หมู่ เป็น คณะ เมื่อ จะ ทำ
การสิ่งใด ย่อม มี ใจ ร่วมกัน เป็น อันหนึ่ง อันเดียวอยู่
เสมอ นั้น อาจทำให้กิจการทุกอย่างสำเร็จได้โดย
สะดวก เพราะฉะนั้น หมู่ใด คณะใด หรือ
ประเทศใด ถ้าพลเมืองมีความสามัคคีพร้อมเพรียง
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ชาติ ศาสนา พระ
มหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญของประเทศนั้น ก็
จะเจริญรุ่งเรืองถาวรอยู่ได้ชั่วกัลปาวสาน จึงเห็น

ได้ว่า “อะไรที่จะสามารถให้เจ้าเร้ากิจอันน้อยใหญ่
ได้ เสมอด้วยความพร้อมเพรียงย่อมไม่มี”

ก. ความสามัคคีย่อมทำให้หมู่ปรัภักย์มีความ
เกรงขาม การที่หมู่คณะมีความพร้อมเพรียงกัน
ร่วมใจกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวอยู่แล้ว จะหาช่อง
ทางที่จะเปิดให้ปรัภักย์ทำอันตรายได้ยาก ทั้งอาจ
จะทำให้ปรัภักย์คัดเกรงกลัวถึงความมั่นคง ซึ่งเกิด
จากความพร้อมเพรียงนั้นอีกด้วย เช่นแมลงผึ้ง แตน
ต่อ ซึ่งเป็นสัตว์ตัวเล็กๆ แต่มันมีความพร้อมใจกัน
รวมกันเป็นอันเดียวอยู่เสมอ ไม่แตกหมู่แตก
คณะ จะไปไหนก็พร้อมกัน อยู่ก็พร้อมเพรียง
กัน ถึงแม้มันจะเป็นผู้ที่ดำมืด อาจช่วยให้นัน
ตายได้โดยง่าย แต่ก็ไม่กล้าที่จะทำอันตรายมัน
ได้โดยง่ายตาย เพราะฉะนั้นลูกเดือยทั้ง หลาย
รวมทั้งพลเมืองด้วย ถ้ามีความพร้อมเพรียงกัน
เป็นอันหนึ่งอันเดียว อย่างมั่นคงแล้ว ก็ยากที่

ประเทศ หรือชาติใด ๆ ซึ่งเป็นศัตรู จะมาข่มเหง และ
เบียดเบียนได้

ข. ความสามัคคีย่อมนำมาซึ่งความสุขสำราญ
ไม่ว่าครอบครัวใด หมู่ใด คณะใด หรือชาติใด
ถ้าทุกคนใน หมู่ นั้น หรือ ชาติ นั้น มีความ รักใคร่
นับถือซึ่งกันและกันเป็นอันดี และต่างถือว่าทุกคน
ย่อมต้องอาศัยซึ่งกันและกัน มีกิจการดังใดที่ช่วย
กัน และปรานีปรานอมกัน มีจิตคิดเผื่อแผ่แก่กัน
ไม่อิจฉาริษยากันแล้ว ความสามัคคีพร้อมเพรียง
จะเกิดขึ้นใน หมู่ นั้น ชาติ นั้น และ ความ พร้อม
เพรียง นั้น จะเป็น ดือนำ ความ เจริญ ให้ เกิด ขึ้น
เมื่อความเจริญเกิดขึ้นแล้ว ความสุขความสำราญ
ก็จะ เกิด มี ใน หมู่ คณะ หรือ ชาติ บ้าน เมือง นั้น โดย
บริบูรณ์

ค. ความสามัคคี ย่อมทำให้เกิดความ สำเร็จ
กิจการงาน ทั้งหลาย ถึงจะ ยาก ลำบาก สักปานใด ก็ดี

แม้เขาอันสูงใหญ่ หรือมหาสมุทรอันลึกและกว้าง
ขวางก็ตาม ถ้าเรามีความพร้อมเพรียงกันอย่าง
จริงจังแล้ว ก็อาจจะทำลายภูเขานั้นให้ราบเป็น
หน้ากลองก็ได้ หรืออาจถมท้องทะเลให้ดินเสมอกัน
พื้นแผ่นดินก็ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นให้ลูกเสือ
ฟังจดจำไว้เป็นสำคัญว่า ไม่ว่ากิจอันใดซึ่งเกิด
ขึ้นในระหว่าง ผู้ที่มีความพร้อมเพรียงแล้ว ถ้า
อาศัยความพร้อมเพรียงกัน กิจนั้นก็จะสำเร็จ
รวดเร็วไปได้โดยสะดวก

อุทาหรณ์แห่งความสามัคคี ผลแห่งความ
สามัคคียอมทำให้เกิดผลอันดีนั้น จะได้ยกตัวอย่าง
ให้เห็นดังเรื่องหนึ่ง มีความว่า กษัตริย์ฉจฉว
๗ พระองค์ ทรงปกครองอาณาเขตติดต่อกัน
เรียกเขตแดนนั้นว่า วัชชชนบท กษัตริย์ฉจฉว
๒ ๗ พระองค์ มีความพร้อมเพรียงกัน เป็นอันดี
คือเมื่อมีกิจการใหญ่ น้อย ก็มิได้ประชุมกันมิได้ ทอ

ถอย เมื่อประชุม และเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียง
กัน ต่างช่วยกันทำการงานให้สำเร็จไปทุกประการ
เป็นเช่นนี้เต็มอาทิตย์ชาติ พระเจ้าอชาตศัตรูกษัตริย์
ครองนครมคธราชบุรี ได้ยกกองทัพใหญ่มาปราบ
ปราม แคว้นแคว้น วัชชีชนบท ของ กษัตริย์ ติจณว เป็น
หลายครั้ง แต่ไม่ เป็นผล สำเร็จ ตักครั้ง เดียว
เพราะ กษัตริย์ ติจณว พร้อม เพรียง กัน พระ
อชาตศัตรู จึง ตี เขา แคว้น แคว้น ไม่ได้ แต่ภายหลัง
วัดังการพราหมณ์ ซึ่งเป็น อำมาตย์ ใหญ่ ของ
พระเจ้า อชาตศัตรู เข้าไป อาศัย ทำ ราชการ อยู่ ด้วย
จึง ยอม ให้ กษัตริย์ ติจณว เกิด ความ แตก ร้าว กัน ไม่
เอาใจ ใส่ ต่อกัน และ กัน ชาติ ความ ดำ คัด ชน
ที่ ตัด กษัตริย์ ติจณว ก็ เสีย เมื่อง แก่ พระเจ้า อชาตศัตรู
๕. โทษของการแตกสามัคคี ความดำ คัด
ถึง แม้ เรา เข้าใจ แล้ว ว่า เป็น ยอด แห่ง ความ เจริญ
ไม่มี อะไร เติบ มาก จัง แต่ ถ้า แยก จาก ความ ดำ คัด

แล้ว ก็จะให้โทษแก่ หมู่คณะ หรือชาติ บ้าน เมือง
 มากไม่มีอะไรเสมอเหมือน หมู่คณะ หรือ ชาติ
 ไต ๆ ถ้าปราศจากความสามัคคีแล้ว หมู่คณะ
 หรือชาตินั้นก็จะไม่มีความสุข และอาจจะไม่ได้
 ประสงค์ความเจริญก็เป็นได้

การแตก สามัคคี จะทำให้เกิดความ แตกร้าง
 มิตรามิตรดาญาติพี่น้อง หรือมิตรสหาย นายกับบ่าว
 ผู้บังคับบัญชากับผู้ช่วย ในบังคับบัญชาเป็นต้น ถ้า
 ชาติความรักใคร่สนิทสนมซึ่งกันและกัน ต่างคนต่าง
 ถือทมิฬนิมานะ ไม่รู้จักผ่อนผันฉันทายแก่กันตามควร
 แล้ว คนเหล่านั้นก็จะขาดความเคารพกัน ที่สุด
 ก็จะเกิด แตกร้าง ทะเลาะวิวาท ซึ่ง กัน และ กัน เสมอ
 ทำให้ ความวิบัติทุกข์ ภัยอันตราย เกิดมี ขึ้นใน หมู่คน
 เหล่านั้นมิได้ขาด

การแตก ความสามัคคี ย่อมขาด ความสำเร็จ
 การแก่งแย่งกันและถือทมิฬนิมานะ ถือเขา ถือเรา

ไม่คิด ประสงค์ของ ซึ่งกัน และ กัน เป็น น้ำหนึ่งใจเดียว
แล้ว จะทำอะไรแม้แต่เด็ก น้อยก็จะมีเกิด ความ
สำเร็จได้ เพราะคนเรา จำเป็นต้องอาศัย ซึ่งกัน
และกัน คนคนเดียวจะทำกิจการให้สำเร็จไปทุก
อย่างไม่ได้ หรือ คน เดียวจะทำกิจที่เหม็นมือ
เหม็นแรงของคนไปไม่ได้ เช่น เครื่องนุ่งห่มก็ ต้อง
มี ผู้ทำแผนกหนึ่ง คิดพิถีพิถันก็ต้อง มี ครู ดอน
เหล่านี้นั่นตัว เราจึงจำเป็นต้องอาศัยกัน ช่วย
กันทำ ช่วยกันหา จึงจะได้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้
มาโดยบริบูรณ์ เพราะฉะนั้นจึงต้องถือความสำคัญ
ไว้เสมอว่า “คนเราจะอยู่ในโลกแต่ลำพังไม่ได้”

การแตกสามัคคีทำให้ เสียหมู่คณะ และชาติ
บ้านเมืองใด หมู่ใด คณะใด หรือประเทศใด ถ้า
พลเมือง มีแต่ความ แตกวิวาท ทะเลาะวิวาท ซึ่งกัน และ
กัน และคิดถือดีแต่ผู้เดียวไม่คิดปรองดองร่วมใจ
กันแล้ว หมู่คณะ หรือชาตินั้น ก็จะเกิดความ ย่อ

อันนั้นที่ เพราะกำลัง ของบุคคล จะแยกออก
เป็นหลายส่วน ไม่ได้รวมกำลังกัน เมื่อมีเหตุ
จำเป็นจะต้องใช้กำลังเป็นส่วนรวมก็จะหาไม่ได้
ที่ผู้ใดคนหนึ่งหรือชาติบ้านเมืองก็อาจคงไปอยู่ได้อำนาจ
ของชาติ ที่มีความ พร้อมเพรียง เป็นอันเดียวกันก็ได้

อุทาหรณ์แห่งการแตกสามัคคี ตัวอย่างการ
แตกความสามัคคีซึ่งให้โทษเป็นอันมากนั้น จะยก
มากล่าวไว้พอเป็นตัวอย่างสักเรื่องหนึ่ง คือ สมัย
กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทย ในแผ่นดิน
กรมขุนอนุรักษ์มนตรี (เจ้าฟ้าเอกทัศน์) พระเจ้า
แผ่นดินที่ ๓๔ นั้น พระม้าได้ยกกองทัพมาล้อม
กรุงศรี อยุธยาไว้ อย่าง แน่นหนา แต่ถ้าภายใน
กรุงศรี อยุธยา มีความ พร้อมเพรียง กัน เป็นใจเดียว
ช่วยกัน บั๊องกัน กรุงศรี อยุธยาไว้ โดย แข็งแรง แล้ว
กรุงศรี อยุธยา ก็อาจจะไม่เสียแก่พระม้าก็เป็นได้ แต่
หาเป็นเช่นนั้นไม่ เวลานั้นในกรุงศรี อยุธยาแตก

ความสามัคคีกันทั่วไป คือระหว่างพระเจ้าแผ่นดิน
กับ ข้าราชการ ทั้งฝ่าย ทหาร และ พลเรือนไม่สาม
ัคคีกัน โดยพระเจ้าแผ่นดินที่ไม่ไว้วางพระทัย
ใด และมอบอำนาจให้ใครเป็นผู้จัดการนอกรั
และต่อสู้ข้าศึก ส่วนระหว่างข้าราชการด้วยกัน
ก็ไม่พร้อมใจกัน ต่างคิดหาแต่ความดีของตน
ตน ไม่คิดที่จะต่อสู้ข้าศึกศัตรูเลย เมื่อ
พลเมือง เห็นการ แยก ความ สามัคคี ระหว่างเจ้านาย
เช่นนั้น พลเมืองทั้งหลาย ก็หมดความ เอาใจใส่
ต่างพากันคิดแต่จะเอาตัวรอด บ้านเมืองจึงขาด
กำลังที่จะต่อสู้พระมาฆาธิปไตย ที่ดุจดั่งศรีอยุธยา
ก็เฉยแก่พระมาฆาธิปไตย เมื่อพุทธศักราช ๒๓๑๐
บ้านเมืองพินาศหมด

๘ บทที่ ๒

ภูมิประเทศ

๑. ภูมิประเทศคืออะไร ภูมิประเทศคือพื้นที่
ต่าง ๆ เช่น พื้นที่ตามทุ่งนา และพื้นที่ตามป่าต่าง ๆ
พื้นที่ตามเนินและภูเขา พื้นที่ตามตำบลและบ้าน
เมืองต่าง ๆ เป็นต้น

๒. ภูมิประเทศมีประโยชน์อย่างไร เมื่อ
ดูแผนที่ มีความรู้และชำนาญต่อภูมิประเทศ
ต่าง ๆ แล้ว จะเป็นประโยชน์แก่ดูแผนที่เป็น
อันมาก คือ

ก. เป็นการสะดวกในการหาที่ตั้งของตนเองและ
จัดพาหนะให้พ้นภัยอันตรายได้ ทั้งจะค้นหาข้าศึก
ที่อาจเข้าไปซุ่มซ่อนอยู่ในภูมิประเทศนั้นได้ง่าย

ข. เป็นการสะดวกในการที่จะหาที่ตั้งยิงข้าศึก
ได้มีขีดไม่ให้ข้าศึกเห็นได้ และอาจยิงข้าศึก
ซึ่งอยู่ในภูมิประเทศนั้น ๆ ได้ถูกและรวดเร็ว

ค. เป็นการสะดวกในการเดินทางที่ ทำให้
 หลงทาง และอาจค้นหาเส้นทางไปทำดาบซ้ำได้
 ได้สะดวก

๓. รูปลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศ
 ต่าง ๆ นั้น ถูกเลือกจะต้องรู้จักนับตั้งแต่ภูมิประเทศ
 ที่ใกล้เคียงซึ่งถูกเลือกอยู่ และภูมิประเทศอื่น ๆ
 ก็ควรจะรู้จักเรียกชื่อให้ถูกต้องตามลักษณะ เช่น

ก. ภูมิประเทศทางน้ำ

ฝั่งทะเล	คือ ฝั่ง ดิน ๑ ฝั่ง ๒ ริมทะเล
แหลม	คือ ฝั่ง ดิน ๑ ฝั่ง ๒ ออกไปใน ฝั่ง ๒
อ่าว	คือ ฝั่ง ดิน ๑ ฝั่ง ๒ เข้าไปใน ฝั่ง ดิน
ช่องแคบ	คือ ฝั่ง ดิน ๑ ฝั่ง ๒ ระหว่าง ฝั่ง ดิน ๒ ช่องข้าง
ทะเล	คือ ฝั่ง ดิน ๑ ฝั่ง ๒ กว้างใหญ่ ติดต่อกับ มหาสมุทร

- มหาสมุทร คือ ^๕พื้นน้ำอันกว้างใหญ่ที่สุด มี
อาณาเขตติดต่อกันทั่วโลก
- ห้วย คือ ที่ซึ่งน้ำคด้ายสระ แต่มีต้น
ยาวกว่ากว้าง
- บึง คือ ที่ซึ่งน้ำคด้าย ทะเลสาบแต่ไม่
มีทางไหลออก
- ลำธาร คือ ทางน้ำไหล เล็ก ๆ ซึ่งเกิดขึ้น
ตามเชิงเขา
- แคว คือ ทางน้ำไหล ซึ่งรับน้ำต่อมาจาก
ลำธาร และใหญ่กว่าลำธาร
- แม่น้ำ คือ ทางน้ำไหล กว้างใหญ่ กว่าลำธาร
และรับน้ำ มาจาก ลำธาร ลงสู่ทะเล
และมหาสมุทร

- ข. ภูมิประเทศบนพื้นดิน
- ทุ่งหญ้า คือ ^๕พื้นดินอันกว้างใหญ่ มีหญ้า
และต้นไม้เป็น ^๕พื้น

ทุ่งนา คือ พนดินอันกว้างใหญ่สำหรับปลูก
ต้นข้าว

น้ำโปร่ง คือ น้ำที่ต้นไม้ม่าง ๆ ไม่สู้สูง

น้ำตะเภา คือ น้ำเป็น หย่อม ๆ มี น้ำบ้าง ที่
เคียนบ้าง

น้ำทับ คือ น้ำที่ มีต้นไม้ หนาแน่น และสูง ๆ

ที่ลาด คือ พน ดิน สูง ข้างหนึ่ง ต่ำข้าง หนึ่ง
และค่อย ๆ ต่ำลงไป

เนิน คือ พน ที่ ค่อย สูง ขึ้นไป เป็น ลำดับ
ตามเชิงเขา

ผกเนิน คือ พน ที่ สูง ชิง ยื่นออกไปจากเนิน
และภูเขา

โคก คือ พนดิน ที่สูงเป็น จอมสูงชันกว่า
พนธรรมดา

ภูเขาคือ ที่ สูง เป็น แนว ประกอบด้วยหิน
และต้นไม้
หุบเขาคือที่ต่ำระหว่างเขาดีกและชัน
ต้นไผ่คือที่สูงบนยอดเขา
แอ่งคือพื้นที่ต่ำคล้ายกระทะ
ลาดเขาคือพื้นที่ สูง จาก ยอด เขา ลง มา ยัง
พื้นดิน

๔. การพิจารณาถึง คุณ และ โทษ ของ ภูมิ
ประเทศ การพิจารณาหรือการตรวจลักษณะภูมิ
ประเทศต่าง ๆ นั้น ตรวจได้จากที่สูง เช่นบนต้นไม้
บนเนิน บนภูเขา หรือในที่ใด ๆ ซึ่งเห็นได้
ไกล ๆ หรือ ตรวจได้จากการเข้าไปตรวจดูให้ถึง
ที่นั้น ๆ คือพิจารณาให้รู้ตามข้อเหล่านี้ว่า

ก. ภูมิประเทศนั้น เป็นที่สูงหรือต่ำ และเป็น
ที่เกี่ยวข้องกับ หน ทางเดิน ของกอง ลูกเสือ จะยกเข้าไป
ได้อย่างไร

ข. ภูมิประเทศ นั้นจะเป็นที่ชุ่มชื้นได้หรือไม่
และมีเครื่องกีดขวางที่ทำให้ลำบากอย่างไร

ค. ภูมิประเทศ นั้น เป็นป่าทึบ หรือ เป็น ที่ดินมี
ประโยชน์ และปลูกพืชพรรณชนิดใดบ้าง มาก
น้อยเพียงไร

ง. ภูมิประเทศ นั้น มี ถนน หนทาง จะไปมาได้
อย่างไร และกว้างขวางเพียงไร ให้กำหนดได้
โดยประมาณ

จ. ภูมิประเทศ นั้นมีขนาดกว้างขวางอย่างไร
ตถึงสูงต่ำมากน้อยเพียงไร ให้กะกำหนดโดยการ
ประมาณ

แต่การพิจารณาดังกล่าวมาแล้วนี้ อาจเป็นไปได้
ทั้งคุณ และโทษ เช่น ถูกเชื้อไปพบทุ่ง นามักันนา
มาก ก็พิจารณาเห็นว่าเป็นประโยชน์ ก็ถ้าว
กันนานั้น สูงถึง ๕๐ ซม. เป็น ที่กำบัง กระสุน บน
ข้าศึกได้ และใช้ เป็นที่พาดปืนหรือกำบังตัวเข้า
ไปได้ เป็นทอด ๆ

แต่ภูมิประเทศ เช่นนี้ อาจให้โทษได้เหมือนกัน
เพราะคน นาน เป็น ที่ ดำบากใน การ เคลื่อน ที่ เข้าไป
ต้องกระโดดข้ามบ่อ ๆ ทำให้เหนื่อยเร็วด้วย

๘ บทที่ ๓

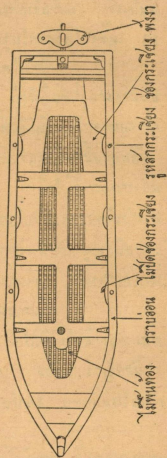
การเรือ

ก. เรือใบ คือ เป็นเรือแบบยุโรป ซึ่งชาวเรือ
ในสยามได้นิยมใช้ในการเรือกันทั่วไป ส่วนต่าง ๆ
ของเรือ ใบชนิดนี้ ย่อมมีส่วนเหมือนกับเรือพาย
เรือแจวอย่างแบบไทยหลายอย่าง แต่หากเรือ ใบ
เป็นแบบยุโรป จึงมีส่วนแตกต่างกว่าเรือแบบไทย
อีกหลายอย่าง คือ

๑. กระตุก คือไม้ ๔ เหลี่ยมซึ่งวางอยู่ตาม
ยาวของเรือ ใบ จากทวนหัวไปถึงทวนท้าย กระ

หางเสือ

ไม้ค้ำ

กราบ่อน

ไม้ค้ำช่องกระเจิง

รูลกระเจิง

ช่องกระเจิง พงา

กระดูกนี้เป็นสิ่งสำคัญของการต่อเรือใบต ซึ่งเป็นที่
ยึดส่วนต่าง ๆ ที่จะตั้งเป็นรูปโครงเรือใบตนั้น ถ้า
ไม่มีกระดูกงูนั้นจะต่อเรือไม่ได้

๒. กระดูกงูตั้ง คือไม้แบน ๆ วางตามบน
กระดูกงูที่กล่าวแล้ว และตัดให้โค้งพาดไปตามง ซึ่ง
ตั้งไว้ค้ำจากกระดูก เพื่อยึดงให้แน่นขึ้นกว่าเดิม

๓. ไม้ทับกระดูก คือไม้ที่วาง ทาบ บน
กระดูก เพื่อยึดกับเนื้อเรือที่จะต่อขึ้นเป็นลำเรือ

๔. กงฉาก ไทยเรียกว่า มีดถึง รูปเหมือนกง
แต่ใช้ติดกับเนื้อเรือค่อนปากเรือ เพื่อดำหรับรับ
หัวกระทุง ซึ่งจะวางขวางปากเรือ

๕. กระดูกงูปัก คือไม้ที่ติดไว้ข้างนอกเนื้อ
เรือทั้งสองข้างใต้ระดับน้ำ แลวแต่เนื้อเรือนั้นสูง
และต่ำ เพื่อกันไม่ให้เรือโคลง บางที่เขาเรียกว่า
ปักเรือ

๖. กราบอ่อน คือไม้กระดานที่ค้ำจากกราบ

เรือ (แบบใหม่) เพื่อให้ทราบถึงชั้นอีกชั้นหนึ่ง

๗. ไม้ทับแนวกราบ (หรือไม้ทับกราบ) คือ ไม้ชั้นเล็ก ซึ่งใช้ปิดแนวกระหว้างกราบกับเนื้อเรือ เพื่อกันไม่ให้น้ำไหลเข้าในเรือ และเพื่อให้เรือนั้น สวยงามเรียบร้อยขึ้น แต่บางลำไม่มีก็ได้

๘. ช่องกระเชียง คือช่องสำหรับวางกระเชียง เขาทำไว้ เป็น วงกลมไว้บนกราบ นอกของ เรือ โคน ทั้งสองกราบ มากน้อยแล้วแต่ที่ใช้กระเชียง

๙. ไม้ปิดช่องกระเชียง คือไม้ชั้นเล็กที่ทำติด ไว้ตรงปากช่องกระเชียง หมุนเปิดปิดช่องกระเชียง ได้ เพื่อมิให้กระเชียงพลัดจากช่องกระเชียงใน เวลาจอดใช้กระเชียงอยู่

๑๐. รุกกระเชียง คือรูสำหรับใส่หลักกระเชียง ซึ่งทำไว้ ที่กราบนอก (ถ้าเรือที่มีช่องกระเชียงแล้ว ไม่ต้องมีรุกรกระเชียง)

๑๑. หลักกระเชียง คือหลักสำหรับรับค้ำ

กระเชียง ใช้ได้ลงในกระเชียง รูปคล้ายกำมั่วทำ
ด้วยเหล็กหรือทองเหลือง

๑๒. อัดเส คือไม้ที่ติดโค้งไปตามหัววงเรือ
ตลอดลำทั้ง ๒ ข้าง สำหรับรับหัวกะทง

๑๓. ไม้พันท้อง คือไม้กระดานที่ปูไว้ตามยาว
ในท้องเรือ สำหรับป้องกันไม่ให้คนเหยียบถุกพื้น
ท้องเรือ

๑๔. หางเสือ คือเครื่องบังคับให้หัวเรือหันไป
ตามต้องการ ติดอยู่ทางท้ายเรือ

๑๕. พังงา คือตามหรือเครื่องที่ต่อจากหางเสือ
มาให้ผู้ถือท้ายถือไว้ เพื่อเป็นเครื่องบังคับ หาง
เสือให้หันไปตามต้องการ

๑๖. พระนัก คือไม้กระดานที่วางพังไว้ทั้งสอง
เรือตอนท้าย สำหรับผู้ถือท้ายพัง รูป

เครื่องประกอบเรือใบต

๑. กระเชียง เป็นไม้รูปคล้ายแจว แต่สั้นกว่า

แฉว ปลายค้ำไม้หมวก มีส่วนต่าง ๆ เรียกดังนี้

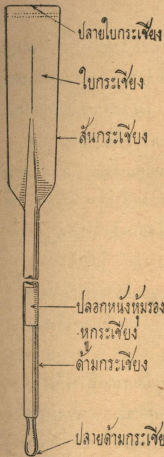
- ก. ค้ำกระเชียง ถมสำหรับถือ
- ข. ใบกระเชียง แบนสำหรับพุน้ำ
- ค. ต้นกระเชียง คือข้าง ๆ ของใบกระเชียง
- ง. ปลายใบกระเชียง คือตอนที่สุดของใบกระเชียง
- จ. ปลายค้ำกระเชียง คือที่สุดของค้ำกระเชียง บางที่หุ้มด้วยโลหะก็มี (ดูรูป)

๒ ขอตะเพรา เป็นไม้กลม ๆ ข้างปลายมีขอสำหรับใช้เกี่ยวในเวลายะหยดเรือ

๓. ลูกตะเพรา คือเครื่องกันกระแทกข้างเรือ โดยใช้ผูกไว้ข้าง ๆ เรือทั้งสองข้าง เพื่อไม่ให้ข้างเรือกระทบหรือเฉียดตักกับท่าเรือ หรือสิ่งอื่น ๆ ในเวลาเรือเทียบกับสิ่งใด ๆ ทำด้วยหวายสานหรือเชือกถัก บางชนิดทำด้วยผ้าใบยัดได้เป็นนวม (ดูรูป)

ข. รอก

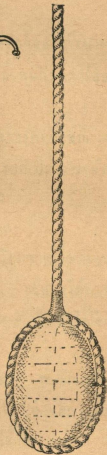
- ๑. รอกคืออะไร รอกคือเครื่องมือชนิดหนึ่ง

กระเจียง

ขอตะเพรา

ลูกตะเพรา

รูปกลมมี ๒ ไร่ย่อย เชือกหรือดวดชักขึ้นลงหรือลาก
ตั้งของต่าง ๆ ที่ใหญ่เล็ก มีน้ำหนักมากน้อย
อย่างไรก็ได้ตามต้องการ

๒. รอก มี ๒ ชนิด ชนิดของรอกที่ใช้กันใน
ทางเรือนั้น แบ่งตามลักษณะของรอกเป็น ๒ ชนิด
คือ รอกไม้ และรอกแร่หรือโลหะ

๓. รอกทำด้วยอะไร

ก. รอกไม้ ภายนอกซึ่งเรียกว่าเปิดกรรอก
นั้นทำด้วยไม้เนื้อเหนียวและแข็ง เพื่อให้ทาน
น้ำหนักตั้งของที่จะชักขึ้นลงหรือลากไปมาได้ไม่
แตกง่าย

ภายในเปิดกรรอกมีตุกรอกกลม ทำด้วยเหล็ก
หรือทองเหลือง ขอบตุกรอกเป็นร่องเล็กน้อย เพื่อ
เป็นที่วางเชือกหรือดวดไม่ให้หลุดได้ง่าย

ตุกรอกและเปิดกรรอกนั้น มีแต่यरอยติดกัน ที่
यरอยติดอยู่ภายใน ถ้าเป็นรอกชนิดใหญ่และหนัก

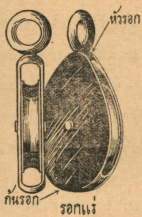
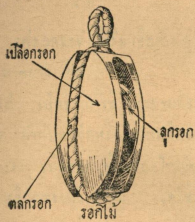
เราทำเป็นลูกต่อหรือมีลูกบนใจ เพื่อให้ลูกรอก
 หมุนไปได้รอบตัว แต่ถ้าวรอกเล็กๆ หรือชนิดไม้
 ตักไม้ เป็นแต่ทำรอกวางลูกรอกที่รอยเคี้ยวให้
 กว้างหรือให้หลวม เพื่อให้ลูกรอกจะหมุนได้คล่อง

ภายนอกของเปลือกรอก มีเชือกหรือลวดผูก
 หรือหุ้มตะกั่วยาวถึงหัวรอกอีกชั้นหนึ่งเรียกว่า ตะก
 รอก ที่หัวรอกทำเป็นห่วง หรือยกเป็นเงื่อนไว้
 สำหรับเกี่ยวหรือผูกรอกนั้นไว้ในที่ใดตามต้องการ

รอกบางชนิดตรงหัวรอกเราทำให้หมุนได้ เพื่อ
 สะดวกแก่การใช้รอกให้หมุนไปตามต้องการ (ดูรูป)

ข. รอกแฉะ ภายนอกซึ่งเรียกว่า เปลือกรอก
 นั้น ทำด้วยเหล็กหรือทองเหลืองหรือโลหะต่างๆ

ภายในเปลือกรอกนั้น มีลูกรอกกลมทำด้วย
 เหล็กหรือทองเหลือง มีลักษณะเหมือนรอกไม้ตั้ง
 ถ้าวางมาแล้ว แต่บางชนิดลูกรอกนั้นทำด้วยไม้ที่
 เนื้อแข็งและเหนียวก็มี ส่วนต่างๆ ก็ทำอย่างเดียวกัน

กับรอกไม้ แต่รอกชนิดนี้เรียกชื่อต่าง ๆ กันตาม
ลักษณะเป็น ๓ อย่าง คือ

รอกมูลเล็ก เป็นรอกที่ใช้โยงและยกของใหญ่
มีน้ำหนักมาก ทำด้วยเหล็กหรือทองเหลืองดัดขึ้น

รอกแม่แรง เป็นรอกใช้ยกของใหญ่และหนัก
ทำด้วยเหล็กหรือทองเหลืองดัดขึ้น แต่ใช้โซ่ร้อย
แทนเชือก

รอกดิน เป็นรอกผิตกับรอกขรรคมตา คือเป็น
รอกที่มีซี่เปิดที่เปิดรอก สำหรับเอาเชือกและ
ลวดเข้าออกได้โดยไม่ต้อง ร้อยเหมือนรอก ขรรคมตา
รอกดินขรรคมตามักเป็นรอก ตาเดียวและใช้ดัดเป็น
ขอ รอกชนิดนี้ทำด้วยแร่ดินหรือทำด้วยไม้ มัก
ใช้ในการเปลี่ยนทางตั้งของเส้น เชือกที่ตั้ง ออกไม่
สะดวก

๔. ประโยชน์ของ รอก รอกเป็นเครื่องมือ
สำหรับช่วยเหลื่อในการ โยงหรือ ยก ตาก ตั้งตั้งของ

ใหญ่ ๆ และหนักเกินกำลังแรงคนได้ดี เป็นการผ่อน
 แรงงานได้มาก แม้ตั้งของนั้นใหญ่หรือหนักเกิน
 แรงคนอย่างใด ๆ เมื่อใช้รอกเข้าช่วยโดยโยงหรือ
 ชัก ดาก แล้ว จะยกของนั้นได้สะดวกโดยเบ็ดื่อง
 แรงคนแต่น้อยก็ทำได้สำเร็จ

๕. ขนาดของรอก รอกมีขนาดต่าง ๆ กัน
 หลายอย่าง แล้วแต่จะใช้รอกให้เหมาะกับของ
 ชนิดไหน ขนาดของรอกนั้นดูแต่จำนวนจะต้องรู้
 ไว้ให้แน่นอน เพราะถ้าไม่รู้จักรขนาดรอกแล้วจะไม่
 รู้ว่า รอกขนาดไหน ควรจะใช้เชือกใหญ่เล็กเท่าไร
 จึงจะร้อยกันได้ เพราะฉะนั้นดูแต่รู้จักรขนาด
 ของรอกได้ว่า ถ้ารอกมีขนาดใหญ่เท่าไร เชือก
 หรือลวดที่จะร้อยในรอกนั้น ต้องเล็กกว่าขนาด
 รอกลงไป ๓ เท่า คือ ๑ ใน ๓ จึงจะร้อยเข้าในร
 อกได้ เช่นรอกมีขนาด ๖ นิ้ว ต้องใช้เชือกหรือ
 ลวดใหญ่ขนาด ๓ นิ้ว จึงจะร้อยได้

ส่วนขนาดของตุกรอก ซึ่งมีอยู่ในเปลือกกรอก
 นั้น ก็ต้องให้มีขนาด พอสมควรกับเปลือกกรอก
 เพราะถ้าเปลือกกรอกใหญ่ แต่ตุกรอกเล็กเกินไป
 รอกนั้นก็จะดำงันน้อยไม่สมควร ขนาดของตุกรอก
 ที่เหมาะนั้น คือตุกรอกต้องมีเส้นผ่าศูนย์กลางเป็น
 ๒ ใน ๓ ส่วนของขนาดรอก เช่นรอกขนาด ๖ นิ้ว
 ภายในเปลือกกรอกต้องใช้ตุกรอกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
 ๔ นิ้ว

๖. วิธีวัดขนาดรอก การที่จะทราบขนาด
 ของรอกนั้นใหญ่เล็กเท่าไรนั้น ต้องวัดดูที่เปลือก
 รอกโดยรอบตามส่วนยาวว่ายาวเท่าไร จึงจะทราบ
 ขนาดของรอกนั้นได้ คือวัดกึ่งกลางเปลือกกรอก เริ่ม
 แต่คอกรอกโอบลงไปถึงก้นรอกแล้วมาบรรจบที่คอกรอก
 จึงเอาเชือกนั้นทาบกับไม้ฟุต ก็จะทราบว่ารอกนั้น
 มีขนาดเท่าไร (ต้องนับเป็นจำนวนนิ้วเสมอ)

๗. การเรียกชื่อรอก รอกที่ใช้ในการเรือซึ่ง
กล่าวมาแล้วนั้น เรียกชื่อต่างๆ กัน คือ

รอกตาเดียว คือรอกที่มีตุกรอกตัวเดียว

รอก ๒ ตา คือรอกที่มีตุกรอก ๒ ตัว เพราะ
ฉะนั้นการเรียกชื่อรอกนั้น คือนับเอาจำนวนตุกรอก
ที่มีอยู่ในเบ็ดกรอกนั้นเป็นเกณฑ์

รอกเป็น คือรอกเมื่อร้อยแล้วใช้เคลื่อนที่ไปมา
ได้ตามต้องการ

รอกตาย คือรอกเมื่อร้อยแล้วผูกติดอยู่ประจำ
ที่เคลื่อนที่ไปมาไม่ได้

ก. ลวด ลวดที่ใช้แทนเชือกซึ่งใช้ใช้ในการ
เรือต่างๆ นั้น มี ๒ ชนิด คือ

๑. ลวดอ่อน ทำขึ้นได้โดยใช้เชือกชุบน้ำมัน
เป็นได้ แล้วเอาลวดเล็กๆ ขวั้นเป็นเกลียวหุ้มไว้
ข้างนอกลวดชนิดนี้มีกำลังน้อย ยึดได้ เมื่อผูกแล้ว
แก้ง่าย และเมื่อแก้ออกแล้วก็ลายตัวเป็นอย่างอื่น

ลวดเป็น

ลวดตาย

เชือกน้ำมัน

เชือกกาบมะพร้าว

ไปได้ จึงเรียกชื่อถวดชนิดนี้ อีกอย่างหนึ่งว่า
ลวดเป็น

ลวดเป็น เป็นถวดที่ทนต์แตกทนต์ฝนได้ดีสำหรับ
ใช้ผูกหุ่นเรือ และเรือเทียบท่า ซึ่งต้องเดินและแกว่ง
ไปมาเสมอ เพราะถวดชนิดนี้แกว่งง่าย

๒. ลวดแข็ง ทำขึ้นโดยใช้ถวดเป็นได้ แล้ว
เอาถวดเล็กขวั้นให้เป็นเกลียวหุ้มไว้ข้างนอก ถวด
ชนิดนี้ทำดังมากกว่าถวดชนิดอื่น เมื่อผูกแล้ว
แกว่งออกยาก ทั้งเมื่อแกว่งออกแล้วมักเป็นเหมือนรูป
ไม้คดตาย จึงเรียกชื่อถวดชนิดนี้ อีกอย่างหนึ่ง
ว่า ลวดตาย

ลวดตาย เป็นถวดที่ใช้การกว้าทนต์แตกทนต์ฝน
และเข็นน้ำได้ดีมาก ใช้สำหรับผูกของที่อยู่ประจำ
ที่ ผูกแล้วไม่ต้องแกว่งและเดินบ่อยๆ เช่นผูก
ประกอบเสาพรวน และส้วายหรือฟอร์ตเป็นต้น
(ดูรูป)

วิธีวัดขนาดของลวด เครื่องมือที่ใช้สำหรับ
วัดลวด เป็นเครื่องมือชนิดเดียวกับ เครื่องมือวัด
เชือก เวลาจะวัดให้ตึงส่วนปลายของเครื่องวัดออก
แล้วใช้ของว่างที่ตึงออกนั้น ครอบลงบนลวดและ
กดให้แน่นพอดีกับเส้นลวด จึงถอดเครื่องวัดนั้น
ออกมาดูจำนวนนิ้วที่ปรากฏในช่องวัดนั้น เป็น
จำนวนเท่าใด นั่นคือเส้นรอบวงของลวด ใหญ่
เท่ากับจำนวนเลขที่บอกไว้ ถ้าเป็นจำนวน ๒ นิ้ว
ก็แปลว่าเส้นรอบวงของลวดนั้นยาว ๒ นิ้ว คือลวด
นั้นใหญ่ ๒ นิ้ว และถ้ามีเครื่องวัดตรงกับเลข ๓
ก็คือเชือกนั้นใหญ่ ๓ นิ้ว เพราะฉะนั้นดูก็พอเข้าใจ
ใจได้ว่า การวัดขนาดของลวด คือวัด เส้นรอบวง
ของลวดนั่นเอง (ครูปวิชัยวัด)

BREAKING LOADS IN TONS			
GALVANIZED HARD STEEL WIRE			
U.S. CONSTRUCTION			
WIRE 1/8" 10 1/2 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100			
1	2	3	4
1.50	2.1	2.4	
2.50	4.8	5.3	
3.50	6.4	6.7	
4	8.2	11.2	
5.50	20.3	24.7	
6.50	18.2	19.7	
7.50	16.2	21.1	
8	16.8	22.7	
9.50	22.7	25.7	
10.50	25.7	26.8	
11.50	25.8	27.3	
12	25.8	27.9	
13.50	25.4	28.2	
14.50	25.5	29.9	
15.50	25.5	30.6	
16	25.5	32.3	

ง. สมอและโซ่กับเครื่องประกอบโซ่

สมอ

๑. สมอคืออะไร สมอคือเครื่องมือสำหรับใช้
กะทอดลงไปในน้ำ เพื่อยึดให้เรืออยู่กับที่ได้ โดย
ไม่ต้องผูกกับหลักหรือสิ่งใด ๆ

๒ สมอมีกี่ชนิด สมอที่ใช้สำหรับประจำเรือ
ในสมัยปัจจุบันนี้ มี ๓ อย่าง คือ

ก. สมออย่างเก่า

ข. สมอม้กะ

ค. สมอไม่มีกะ

} สมอใหม่

สมอม้กะและสมอไม่มีกะนั้น จะเรียกว่าสมอ
อย่างใหม่ก็ได้ สมออย่างใหม่นี้ ที่หัวโยกไปมาได้
ติดกับสมออย่างเก่า ซึ่งที่หัวโยกไปมาไม่ได้ สมอ
ที่ใช้กันอยู่ในเวลานี้ มีชื่อเรียกตามชนิดผู้ทำ
คือ สมอของฮอลด์ สมอของปอลด์ สมอของสมิท

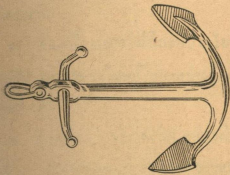
๓. สมออย่างเก่ากับสมออย่างใหม่ต่างกัน
อย่างไร สมอทั้งสองอย่างนี้มีคุณสมบัติต่างกัน คือ

ก. สมออย่างเก่า มีกำลังยึดเหนี่ยวน้อย
เพราะกระทำไว้นานจึงได้นากับแขนสมอเดิม

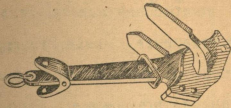
เมื่อทิ้งสมอลงไป กระจะนอนราบกับพื้นดินมาก
เกินไป แขนสมอก็จะกินดินแต่ข้างเดียว และ
ถ้าหากว่าแขนสมอกินดินทั้งสองข้างมาก กระของ
สมออย่างเก่ามีกำลังยึดเหนี่ยวน้อย

อีกประการหนึ่ง ขณะที่ทิ้งสมอลงในน้ำดิน
เวลาเรือลอยอยู่บนสมอ แขนสมอและกระของสมอ
มักจะทำอันตรายแก่ท้องเรือได้ ทั้งเวลาดำสมอ
ขึ้นเก็บไว้ที่เก ก็จะไม่เรียบร้อยจะดูเกะกะวางให้เรียบ
ร้อยไม่ได้ เพราะกระกับแขนสมอแก่งแย่งกันในตัว
เพราะฉะนั้นสมออย่างเก่านี้ ในปัจจุบันจึงมีใช้
สำหรับเรือใหญ่ ๆ น้อยที่สุด (ดูรูป)

ข. สมออย่างใหม่ มีกำลังยึดเหนี่ยวแข็งแรง

สมออย่างเก่า

สมออย่างใหม่กะ

สมออย่างใหม่กะ

และมันดี เพราะกะของส้มอทั้ง ๒ ข้างเขาทำให้
 วนวนไปกับแขนของส้มอ เพราะฉะนั้นเวลาทั้ง
 ส้มอลงไป กะและแขนส้มอจะช่วยกันยึดเหนี่ยวทำ
 ให้เกิดมีกำลังมากกว่าส้มออย่างเก่า ทั้งขณะทั้ง
 ลงในน้ำคน แม้เรือจะลอยอยู่บนส้มอ กะหรือ
 แขนส้มอจะไม่ทำอันตรายแก่ท้องเรือเลย เพราะ
 กะและแขนของส้มอนั้น จะนอนจมราบอยู่กับพื้น
 ดินหมด เวลาถอนส้มอเขาขึ้นวางบนเกตุก็จะวาง
 ได้เรียบร้อย และสะดวกกว่าส้มออย่างเก่า เพราะ
 ฉะนั้นในสมัยปัจจุบันนี้ เขาจึงชอบใช้ส้มออย่างใหม่
 กันโดยมาก

๔. ส้มอมีกะและไม่มีกะมีประโยชน์ต่างกัน
 อย่างไร ส้มออย่างใหม่ทั้งสองอย่างนี้ มีประโยชน์
 ต่างกัน คือ

ก. ส้มอมีกะ มีกำลังยึดเหนี่ยวดีกว่าส้มอไม่
 มีกะ เพราะกะเป็นเครื่องที่ช่วยแขนของส้มอให้

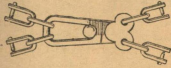
มีกำลังยึดเหนี่ยวยิ่งขึ้น แต่เป็นการลำบากที่จะ
เก็บส้มอไว้ที่เกด และจะห้อยไว้ที่รูส้มออย่างส้มอ
ไม่มีกะนั้นไม่ได้ ทั้งเวลาเรือถูกคลื่นจะทำให้ส้มอ
กระแทกกับตัวเรือ ทำให้เรือชำรุดได้ ส้มอชนิดนี้
จึงใช้กับเรือขนาดใหญ่ และที่มีคนทำงานได้มาก ๆ

ข. ส้มอไม่มีกะ มีกำลังยึดเหนี่ยวน้อยเพราะ
ไม่มีกะช่วยแขวนส้มอ แต่เป็นการสะดวกที่ไม่ต้อง
เอาส้มอขึ้นเก ๆ คงเอาเก็บไว้ที่รูส้มอข้างหัวเรือ
ทีเดียว เพราะฉะนั้นส้มอชนิดนี้เป็นการเหมาะที่จะ
ใช้กับเรือเล็กซึ่งมีคนทำงานน้อย

ใช้ส้มอ

๑. ใช้คืออะไร คือเหล็กที่ต่อกันเป็นห่วง ๆ
สำหรับด้ามเป็นสายส้มอ ซึ่งจะใช้ทั้งลงไปในน้ำ
แทนเชือกเพื่อด้ามเรือให้ติดอยู่กับส้มอนั้นได้

๒. ใช้ส้มอมักชนิด ใช้ซึ่งใช้เป็นสายด้าม

โซ่หม้อเมจื่อ

โซ่สมอมีจื่อ

เสกลใช้ท่อนละ ๒๔ ม.

กฏแฉ ๒๓

กฏแฉ ๔๓

สมอที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ มี ๒ ชนิด คือ

ก. ไซ้ไม่มีข้อ

ข. ไซ้มีข้อ

ไซ้ไม่มีข้อ คือ ไซ้ขนาดเล็กที่ไม่มีเหล็กดัดก
ตรงกลางของห่วงลูกไซ้ ไซ้ชนิดนี้มีกำลังน้อย
สำหรับใช้ในเรือเล็ก และเวลาใช้ยาวมากก็มักจะ
ยุ่งพันกันได้ง่าย (ดูรูป)

ไซ้มีข้อ คือ ไซ้ขนาดใหญ่ที่มีเหล็กดัดก
ตรงกลางของห่วงลูกไซ้ เพื่อให้ใช้ชักและยวบตัวได้ง่าย
เรียกว่าข้อ ไซ้ชนิดนี้มีกำลังแข็งแรงดี สำหรับ
ใช้ในเรือขนาดใหญ่ ทั้งเวลาใช้ก็ไม่ยุ่งง่ายเหมือน
ไซ้ไม่มีข้อ (ดูรูป)

๓. ส่วนยาวของไซ้ สมอ และการแบ่งระยะ
ไซ้สมอที่ใช้ประจำสมอของเรือต่าง ๆ นั้น โดย
มากมักยาว ๑๐๐ วา แต่ถ้าเป็น ไซ้ที่ใช้สำหรับ
เรือขนาดใหญ่ ต้องใช้ไซ้ยาวกว่านี้ ส่วนยาวของ

ใช้สมอ^๕ แบ่ง ระบายออกเป็น ท่อน ๆ เรียกว่า
 “เสกต” เสกตหรือท่อนหนึ่งนั้นบางที่ยาว ๑๒^๑/_๒ วา
 หรือยาว ๑๕ วา และทำเครื่องหมายระบายไว้ดังนี้
 ๕ วาแรก ใช้ผูกด้วยดวดเล็ก ๑ เปดาะ ๑๐ วาใช้
 ผูกด้วยดวดเล็ก ๒ เปดาะ ๑๕ วาหรือ เสกต ที่ ๑
 ใช้ผูกด้วยดวดใหญ่ ๑ เปดาะ ๓๐ วาหรือเสกตที่ ๒
 ใช้ผูกด้วยดวดใหญ่ ๒ เปดาะ ๔๕ วา หรือเสกต
 ที่ ๓ ใช้ผูกด้วยดวดใหญ่ ๓ เปดาะ

๔. การแบ่งโซ่ออกเป็นท่อน ๆ (เสกต) นั้น
 มีประโยชน์อย่างไร การแบ่งโซ่ออกเป็นท่อน ๆ
 นั้นมีประโยชน์ คือ

ก. เมื่อท่อนใดชำรุดหรือโซ่มาแถวชำรุด จะได้
 เอาท่อนอื่นมาเปลี่ยนเฉพาะท่อนนั้น ไม่จำเป็นจะ
 เปลี่ยนทั้งเส้น

ข. เมื่อโซ่ยุ่งหรือพันกันในขณะเมื่อทอดสมอ
 ต้องคว จะได้ปลดเสกตในท่อนนั้นออกแก่เป็นการ

สะดวกในการที่ไม่ต้องแก่เขา ไร้ทั้งเส้นขึ้นมา

ค. เป็นการจำได้สะดวกว่า ไร้หนึ่งได้ลงไปใ
น้ำหรืออยู่บนบกยาวเท่าใด

๕. ส่วนต่างๆ ของสมอ สมอที่กดเข้ามาแล้ว
นั้นมีส่วนต่างๆ ดังนี้ คือ

ก. หัวสมอ คืออยู่ ที่ปลายที่สุดของตัวสมอ
สำหรับติดเชือกที่จะร้อยไร้

ข. ตัวสมอ คือส่วนกลางของสมอตอนปลาย
ติดกับหัวสมอ ตอนต้นติดกับแขนสมอทั้งสองข้าง

ค. กระสมอ เป็นเหล็กที่ยื่นออกไปจากตัวสมอ
ทั้งสองข้าง กระสมอส่วนอยู่ในตอนปลายใต้หัว
สมอ มีไว้สำหรับช่วยบังคับให้แขนสมอกินดิน และ
เพิ่มความยืดหยุ่นอย่างมากขึ้น

ง. หักสมอ คือเป็นที่ซึ่งตัวสมอกับแขนสมอทั้ง
สองข้างต่อกัน สมออย่างเก่าหักสมอไม่มีประโยชน์
อย่างใด

แต่หัวส้มอย่างใหม่มีประโยชน์มาก เพราะที่หัวส้มมีงักได้ทำให้โยกไปมาได้ เมื่อใช้ส้มคั้นหัวส้มก็โยก ทำให้แขนส้มกินดินยิ่งขึ้น และเมื่อเขาขึ้นเกด หรือเขาเข้รุใช้ส้มก็สะดวก เพราะแขนส้มพริกออกไปนอกเรือได้ทุกทาง

จ. แขนส้ม แขนส้มทั้งสองข้างติดอยู่กับหัวส้มก่อนต่าง มีไว้สำหรับให้ส้มดิน

ฉ. ฝานส้ม เป็นเหล็กรูปคล้ายรูป ๓ เหลี่ยมติดอยู่ที่ปลายแขนส้มทั้ง ๒ ข้าง มีไว้สำหรับส้มดิน เพื่อให้แขนส้มจมดินลึกเข้า

๖. เครื่องประกอบโซ่และประโยชน์ เครื่องประกอบของโซ่ส้มอันนี้ มีต่าง ๆ กันดังนี้ คือ

ก. เกล็ดโซ่ เป็นเครื่องที่ติดต่อโซ่ที่แบ่งออกเป็นท่อน ๆ ให้คิดเป็นเส้นเดียวกันมีประโยชน์คือเมื่อโซ่พันกันจะได้ปลดเกล็ดออกแก้ไขได้ง่าย ถ้าท่อนใดชำรุดจะได้เปลี่ยนเฉพาะท่อนนั้น

ข. เสกลสมอ เป็นเสกลที่อยู่ปลายที่สุดของ
ตุกโซ่ เป็นเครื่องติดต่อกโซ่กับสมอ มีประโยชน์
สำหรับแยกโซ่กับสมอออกไปได้ในที่ต่างๆ ได้

ค. ลูกกุญแจกล เป็นลูกกุญแจที่หมุนได้รอบๆ
ตัว โซ่โดยมากมีกุญแจกล ๒ แห่ง แห่ง ๑ ได้ไว้
ใกล้เคียงกับโซ่ตุกแรกที่ติดอยู่ในยังโซ่ แห่งหนึ่ง
ได้ไว้ใกล้กับเสกลสมอ มีประโยชน์สำหรับไม่ให้
โซ่บิด หรือกินเกลียวขณะที่ทอดสมอ เมื่อได้กุญ
แจแล้วอาจหมุนไปตามเรือได้

ง. กุญแจกล ๔ ขา เป็นเครื่องที่สำหรับใส่โซ่
สมอในขณะที่เรือทอดสมอ ๒ ตัว มีประโยชน์
สำหรับไม่ให้โซ่พันกันในขณะที่เรือหมุนไป

จ. ปากจับยึดโซ่ (เชนเฮาส์ติฟ) เป็นเครื่อง
ที่ติดอยู่ในยังโซ่ด้วยเกลียวอย่างแข็งแรง สำหรับ
ยึดโซ่ให้ติดกับยังโซ่

ฉ. ปากจับปลดโซ่ (เกรียเฮาส์ติฟ) เป็น

เครื่องมือชนิดหนึ่งสำหรับแก้ไขฟันกัน

ข. ขอเหล็กห้ามโซ่ เป็นขอเหล็กที่ติดอยู่ปากท่อโซ่ เป็นเครื่องมือโซ่มิให้ไหลออกจากท่ออีก

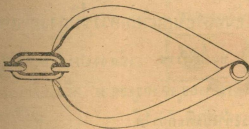
ข. โซ่ตัง หรือปากจัมยัดโซ่ เป็นเครื่องมือสำหรับตังโซ่มิให้ไปมาได้ โซ่ตังนี้ติดอยู่บนดาดฟ้าใกล้ ๆ กับทางโซ่ที่จะไหลลงน้ำ

ข. แท่นห้ามโซ่ (คอนโทรลเลอร์) เป็นแท่นซึ่งติดอยู่บนดาดฟ้า ได้แนว กับทางของโซ่ เป็นเครื่องมือโซ่มิให้ไหลต่อไปอีก

ณ. เกลียวห้ามโซ่ เป็นพื้นเพื่องอาจะคลายออกหรือหมุนเข้าได้ ติดอยู่ที่เพลาของเครื่องกว้าน เป็นเครื่องมือสำหรับบังคับให้โซ่ไหล ออกหรือมิให้ไหลออกก็ได้ (ดูรูปเครื่องประกอบต่าง ๆ)

๗. วิธีวัดขนาดของโซ่ ถ้าเราอยากรู้ว่าโซ่ที่ใช้อยู่นั้น มีขนาดเท่าไร ก็ให้ใช้เครื่องมือ

ที่เรียกว่า คัมจับ รูปเหมือนเขาควาง ทำด้วย
เหล็ก โค้งรอยติดกัน ปลายโค้งเข้าหากันคล้าย
เขาควาง ถ้าออกหุบเข้าได้ (ดูรูป)

วิธีวัด ถ้าทางปลายโค้งของคัมจับออกคร่อมลง
ที่กึ่งกลางของเส้นดугโซ่อันใดอันหนึ่งที่ใหญ่ที่สุด
นับปลายคัมจับให้กดเส้นดугโซ่ให้แน่น แล้ว
เขายกมาวัดจับดูที่ไม่พุดตรงกับกันว นั่นคือเส้น
ผ่าศูนย์กลางของเส้นดугโซ่ เช่นเครื่องวัดวัดได้
๒ นิ้วพุด ก็คือเส้นผ่าศูนย์กลางของโซ่นั้น ยาว
๒ นิ้ว แปลว่าโซ่นั้นใหญ่ ๒ นิ้วพุด

บทที่ ๔

ของต่างๆ สำหรับใช้ประจำตำแหน่ง

และอธิบายยศนายทหารชั้นสูงแห่งสยาม

๑. ขงมหาราช เป็นของประจำองค์พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่แห่งกรุงสยาม หรือเปรียบเหมือน
ตราประจำแผ่นดินก็ได้

ขง มหาราชนี้ใช้เป็นของประจำพระองค์ เมื่อ
พระเจ้าแผ่นดินเสด็จประทับที่ใด ให้ใช้ธงปักไว้
บนหลังคา หรือในที่ใดที่พระองค์เสด็จ แม้พระเจ้า
แผ่นดินเสด็จไป ณ ที่ใด ต้องปักธงไว้ที่หน้ารถ
หรือหน้าเรือพระที่นั่งเสมอ ขงมหาราชมี ๒ อย่าง
เรียกว่าขงมหาราชใหญ่ และขงมหาราชน้อย

ก. ขงมหาราชใหญ่ ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยม
จัตุรัส พื้นสีเหลือง มีครุฑพาทย์กางกรงสีแดงอยู่

ธงชาติ

ธงมหาราชใหญ่

ธงมหาราชน้อย

ธงราชินีใหญ่

ธงราชินีน้อย

ธงประจำกองทัพเรือ

ธงจอมพลเรือ

ธงนายพลเรือ

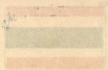
ธงนายพลเรือโท

ธงผู้ใหญ่

ธงนายเรือ

1811

1812

1813

1814

1815

1816

1817

1818

1819

1820

1821

กลางของ ขงมหาราชใหญ่เมื่อผู้ได้พบต้องแสดง
ความเคารพ และในทางการต้องเคารพเป็นที่สูงสุด
ถึงการยิงสลุต (ดูรูป)

ข. ขงมหาราชน้อย ลักษณะค่อนข้าง
เดียวกับขงมหาราชใหญ่ แต่มีชายคอดีชาวยาว
เรียวออกไป ตอนปลายคัตเป็น ๒ แฉก เหมือน
รูปหางนกแซงแซว ขงมหาราชน้อยนี้ใช้แทนของ
มหาราชใหญ่ได้ แต่เป็นที่หมายความว่าไม่ต้องมีการ
เคารพโดยยิงสลุต (ดูรูป)

๒. ขงราชินี เป็นของประจำพระองค์สมเด็จพระ
พระบรมราชินีแห่งกรุงสยาม

ขงราชินีใช้เป็นของประจำพระองค์ เมื่อสมเด็จพระ
พระบรมราชินีเสด็จประทับ ณ ที่ใดให้ใช้ธงนี้ บังไว้
บนหลังคา หรือในที่ใกล้พระองค์เสมอ แม้สมเด็จพระ
พระบรมราชินีเสด็จไป ณ ที่ใด ต้องบังของนี้ไว้ที่หน้า

รถหรือหน้าเรือพระที่นั่ง ของราชินีมี ๒ อย่าง เรียกว่า
ว่าราชินีใหญ่ ของราชินีน้อย

ก. ของราชินีใหญ่ มีลักษณะ ๔ เหลี่ยมผืนผ้า
ขนาดกว้าง ๑ ส่วนครึ่ง ยาว ๓ ส่วน ชายตัดเป็น
แฉกเหมือนรูปหางนกแซงแซว มีครุฑพ่าห์กางกร
ตั้งตรงอยู่กลาง ของราชินีใหญ่^๕ เมื่อผู้ใดพบต้อง
แสดงความเคารพ และในทางการต้องแสดงความ
เคารพถึงการยิงสลุต (ดูรูป)

ข. ของราชินีน้อย มีลักษณะค่อนข้างเหมือน
เป็นของมหาราช แต่มีชายตัดตรงต่อออกไปเป็นรูป
เรือ ปลายตัดเป็น ๒ แฉกเหมือนกับของมหาราช
น้อย ของราชินีน้อย^๕ ใช้แทนของราชินีใหญ่ได้
แต่เป็นที่หมายความว่าไม่ต้องมีการเคารพ โดยยิง สลุต
(ดูรูป)

๓. ธงชาติ ธงชาติคือธงสำคัญซึ่งเป็นเครื่องหมายประจำชาติ เพราะฉะนั้นธงชาติไทยก็คือ

ของสำคัญซึ่งเป็นเครื่องหมายประจำชาติไทย เพื่อ
แสดงถึงชาติของบุคคลและวัตถุที่เป็นของประชาชน
ชาวยุโรป และเป็นของที่เคารพแก่บุคคลทั้งชาติ

ธงชาติไทยเป็นธง ๓ สี คือ สีแดง สีขาว สี
น้ำเงินแก่ (หรือสีขาบ) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
“ธงไตรรงค์” เป็นรูป ๔ เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด
กว้าง ๖ ส่วนยาว ๙ ส่วน ทำเป็น ๕ แถบ ตามยาว
แถบสีน้ำเงินแก่อยู่กลางกว้าง ๒ ส่วน แถบสีขาว
๒ ข้างกว้างแถบละ ๑ ส่วน ริม ๒ ข้างเป็นแถบ
สีแดง กว้างแถบละ ๑ ส่วน (ดูรูป)

ธงชาติเป็นของสำคัญสำหรับชาติอย่างยิ่ง เพราะ
ชาติต่าง ๆ ที่ไม่มีอิสสระภาพ เช่น ชาติที่เป็น
เมืองขึ้นหรือเป็นประเทศราชของชาติอื่น ๆ นั้น จะ
มีธงประจำชาติของตนไม่ได้ แต่ ชาติไทยคง
เป็นไทยไม่ขึ้นแก่ใคร เพราะฉะนั้นจึงมีธงประจำ
ชาติไว้เป็นที่เชิดชูความอิสสระภาพของชาติ โดยใช้

สีแดง ซึ่งอยู่ริมท้องช้างนั้นได้แก่ ชาติ คือ
 คนไทยทุกคน เพราะฉะนั้นคนไทยทุกคนต้องช่วย
 กันรักษาชาติไทยให้เป็นไทย ไม่ยอมให้ตกเป็นข้า
 ของชาติอื่นๆ สีขาว ซึ่งอยู่ถัดเข้าไปนั้นได้แก่
 ศาสนา คำสอนเป็นคู่กับชาติ ชาติไทยจะเรียบ
 ร้อยสงบสุขอยู่ได้ เพราะคำสั่งสอนพุทธศาสนา
 ซึ่งเป็นคำสอนที่ประเสริฐ และเหมาะสมกับความ
 เป็นอยู่ของคนไทย สีน้ำเงิน ซึ่งอยู่กลางนั้น
 ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์จึงว่า
 เป็นที่รวมของชาติศาสนา ชาติ คำสอน พระ
 มหากษัตริย์ของประเทศสยาม ได้ตั้งเป็นบัลลังก์
 มีความดีสง่าภาพตลอดมาจนทุกวันนี้ ก็เพราะของ
 ๓ อย่างนี้ อันจะแยกจากกันไม่ได้ ต้องรวมเป็น
 อันหนึ่งอันเดียวกันเสมอ จึงจัดว่า เป็นธงชัย
 ของชาติไทย และบัดนี้ชาติไทยได้ รัฐธรรมนูญ
 อันเป็นที่รักและเคารพยิ่ง เพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

จึงเป็นที่เชื่อนั่นว่า ชาติไทยคงเป็นไทยอยู่ชั่วฟ้าดิน
สลาย เพราะฉะนั้นของไทยต้องเป็นของคนไทย
และโบกตะบัต้อยู่ด้วยความเป็นไทยเสมอ จะปล่อยให้
ให้ไปอยู่ใต้วงของชาติอื่นไม่ได้เป็นอันขาด

เพราะฉะนั้น ถูกเลือกทั้งหลายอันเป็นยุทธชนของ
ชาติไทย ต้องเคารพนับถือของชาติให้เสมอด้วย
ของ ๓ อย่างนั้น โดยต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. ต้องเคารพด้วยกายวาจา เมื่อถูกเลือกพบ
ประชนชาติเวรใดหรือที่ไหน ต้องทำความเคารพ
เสมอ และโดยปกติไม่เหยียบย่ำข้ามทราย หรือ
แสดงอาการหยามคายอย่างใดต่อชนชาติ ส่วน
วาจาก็ไม่กล่าวด่าว่าเกินเหตุหมิ่นต่อชนชาติด้วยประการ
ใดๆ

ข. ต้องไว้ชนชาติในที่ดินสมควร เมื่อถูกเลือก
จะไว้ชนชาติบัณฑิตใด ก็ต้องดูสถานที่ให้สมควร

แก่ฐานะ และให้มีส่งผ่านเผยแผ่เกียรติยศแก่
 ของชาติ ไม่ใช่ชิงชาติในที่อื่นไม่สมควร

ค. ต้องยกย่องและเผยแผ่เกียรติยศของของชาติ
 ชาติต่าง ๆ ที่จะรู้จักชาติไทย ก็เพราะได้เห็นของ
 ชาติไทยระดับอยู่ในที่ต่าง ๆ เสมอ ฉะนั้นเมื่อมี
 โอกาสถูกเลือกควรกระทำ เช่นมีการงานอย่างใด
 สำคัญ ก็ควรนำของชาติขึ้นประดิษฐานไว้ ณ ที่นั้น
 เพื่อให้เป็นส่งผ่านเสมอ

ข. ต้องรักษาเกียรติยศของของชาติประจักษ์ชีวิต
 ของเรา ถูกเลือกทุกคนเมื่อเห็นผู้ใดกล่าวจาหมิ่น
 ประมาท หรือทำการดองเกินแก่ของชาติด้วยประการ
 ใด ๆ ถูกเลือกต้องออกจับรื้อแทนและห้ามปราม
 แม้ถึงคราวที่จำเป็น ต้องต่อสู้เพื่อป้องกันของชาติก็
 อาจยอมพลีชีวิตแทนได้

๔. ของประจำกองทหารเรือ หรือ เรียกว่า
 “ของฉาน” เป็นของสำหรับใช้หมายประจำกอง

ทหารเรือต่าง ๆ ซึ่งอยู่ประจำที่หนึ่งใด เช่น อยู่บนบก หรือยกพลจากเรือขึ้นบนบก ถ้าอยู่ในเรือให้ชักธงนทได้หัวเรือเสมอ

ธงมัตถกษณะพื้นธงใช้ธงชาติ และมีมหามงกุฏอยู่เบื้องบน สมอไว้กับจักรวาลตั้งเหนืออยู่กลางธงเป็นเครื่องหมาย (ดูรูป)

๕. ธงเกียรติยศ เป็นธงดำสำหรับหมายยศนายทหารเรือซึ่งเป็นชั้นสูงสุด มี ๒ อย่าง เรียกว่า ธงจอมพลเรือ และ ธงนายพลเรือ

ก. ธงจอมพลเรือ มัตถกษณะเป็นรูป ๔ เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง ๑ ศอกครึ่ง ยาว ๓ ศอก พื้นสีน้ำเงินแก่ หรือเรียกว่าดำชาบ มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนบนแท่น และมีรูปมงกุฏอยู่บนสมอไว้ด้วยตั้งเหนืออยู่กึ่งมุมบนคอคอดหน้าช้างเป็นเครื่องหมาย (ดูรูป)

ข. ชงนายพลเรือ มี ๓ ชั้น คือ นายพลเรือตรี นายพลเรือโท นายพลเรือเอก มีลักษณะเป็น ๔ เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง ๑ ศอกครึ่ง ยาว ๓ ศอก พื้นสีน้ำเงินแก่ หรือเรียกว่าสีราบ มีรูปร่างเผือกทรงเครื่องยับบนแทนเป็นเครื่องหมาย ถ้าเป็นธงหมายนายพลเรือตรี มีรูปจักรสีขาวยกมุมบนข้างต้นค่อนหน้าข้าง ๑ จักร ถ้าหมายนายพลเรือโท ก็มีรูปจักร ๒ จักร นายพลเรือเอก ๓ จักร ยกมุมบนและมุมล่างค่อนหน้าข้าง (ครึ่ง)

๖. ธงตำแหน่ง เป็นธงสำหรับหมายตำแหน่งนายทหารเรือมี ๒ ชนิด คือ

ก. ธงผู้ใหญ่ เป็นธงใช้สำหรับหมายตำแหน่งของนายทหารเรือที่เป็นผู้ใหญ่ ชั้นหัวหน้าหมู่หรือหมวดและกอง เรือของราชนาวีแห่งสยาม

ธงหมายตำแหน่งมีลักษณะเป็นรูป ๓ เหลี่ยม ขยายข้าง ค่อนคินพื้นสีน้ำเงินแก่หรือสีราบ มี

รูปจักรดีขาวอยู่กลางเป็นเครื่องหมาย ตอนปลาย
เป็นดีขาวจนตลอดของธง (ดูรูป)

ข. ธงนายเรือ เป็นธงหมายตำแหน่งของนาย
ทหารเรือชั้นผู้บังคับการเรือของราชนาวีแห่งสยาม
ธงนายเรือน มีลักษณะเป็นรูปยาวเป็นดุ้นวนมาก
กว่ากว้าง แบ่งเป็น ๒ ตอน ตอนต้นพินดีแดง
ตอนปลายพินดีขาว (ดูรูป)

บทที่ ๕

การปัจจุบันพยาบาล

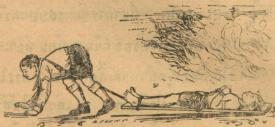
ก. การช่วยคนถูกไฟไหม้ ๑. การช่วย
เหลือเองคน ถ้าเห็นไฟไหม้ชนตำบลเรือนใด
รีบบอกคนข้างในให้รู้ตัว บอกเจ้าหน้าที่และเพื่อน
บ้านใกล้เคียง แล้วช่วยกันคนอย่าให้เกะกะ
๒. ถ้าจะเข้าไปช่วยคนในห้องซึ่งไฟกำลังไหม้
อยู่ ให้เอาผ้าหรือถุงเท้าไหมพรมชุบน้ำ ปิด

ปาก และจมูก เพื่อมิให้ดำดกควัน แล้วใช้ผ้า
ขมดัดตัวเจาะรูตรงกลาง ขุดหน้าใส่ต่างเอื้อ อดาน
กัม หน้าเข้าไป

๓. ถ้าพบคนถูกไฟสดมอยู่ รีบนำออกมาโดย
เร็ว โดยจับคนไข้ในท่าคุกเข่า ให้หน้าคนเจ็บ
เข้าหาตัวเรา สอดตัวเราเข้าใต้แขนเจ็บ จนท้อง
คนเจ็บอยู่บนไหล่ซ้าย แล้วค่อยๆ ดุกขึ้น (ดูรูป)

วิธีแบกคนเจ็บ

ช่วยคนออกจากไฟ

๔. ถ้าแบกออกมาไม่ได้ ให้จับ คนไข้บน
 หงายบนกระดาน เอาผ้าหรือเชือกผูกเอวแห่ง ๑
 ผูกข้อเท้าแห่ง ๑ แล้วเว้นปลายเชือกที่ผูกเท้าไว้
 พอทำม้วนด้ายขึ้นได้ คดางดงเอาหัวดอดเข้าไปใน
 ม้วนให้เชือกอยู่ใต้ท้อง หันหลังไปทาง คนไข้คดาง
 ออกมา (ดูรูป)

๕. ถ้าคนถูกไฟกำลังไหม้เสื้อผ้าอยู่ จงผัด
 คนนั้นให้ล้มลงกับพื้น ไฟจะดับ เอาเสื้อหรือพรม
 ห่อตัวเขาเข้า จนเปลวไฟดับแล้ว จึงใช้น้ำดับได้

๖. การพยาบาลคนที่ถูกไฟไหม้และน้ำร้อน
 ลวก คนที่ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ดินฝน

คดอกน^๕ เป็นแผลง^๕ มีอาการปวดแสบปวดร้อน
 ทรมานมากต้องรักษาด้วยยาเย็น ๆ ก่อน พยายาม
 เมื่อคนเจ็บได้^๕เลือดอยู่อย่าถอด^๕เลย จงใช้กรรไกร
 หรือมีดตัด^๕เลือดออกเป็น^๕ชั้น ๆ แล้วจึงใช้^๕ด้าย
 หรือผ้า^๕ชั้น^๕เล็ก ๆ ชุบน้ำมัน^๕ผลไม^๕ เช่นน้ำมันดิน^๕ขีด
 น้ำมันมะกอก น้ำมันมะพร้าว ปิด^๕แผล^๕ที่^๕จะ^๕น้อย^๕ๆ
 ถ้าปวดแสบปวดร้อนมาก เหนาม^๕น้ำมัน^๕กับ^๕น้ำ^๕ปูน^๕ได้
 ปิด^๕ที่^๕แผล หากไม่มี^๕น้ำมัน^๕ใช้^๕ขี้^๕ดาด^๕โรย^๕ก็ได้
 แล้วพิน^๕ผ้า^๕อย่า^๕ให้^๕อากาศ^๕ถูก และถ้า^๕คน^๕ใช้^๕หน้า^๕ขีด
 ให้นอน^๕หัว^๕ต่ำ เหนาม^๕ชา^๕หรือ^๕น้ำ^๕ร้อน^๕เปล่า ๆ ให้
 ดม แต่อย่า^๕ให้^๕ดม^๕ธำ^๕

ก. การช่วย คน ถูก อสรพิษ กัด หรือ ต่อย
 อสรพิษ^๕มี^๕งู^๕เป็น^๕สัตว์^๕ดุ^๕ร้าย^๕กว่า^๕สัตว์^๕อื่น ถ้า^๕ผู้^๕ถูก^๕งู^๕กัด
 จะมี^๕อาการ^๕วิง^๕เวียน^๕ อ่อน^๕เพลีย^๕ หาย^๕ใจ^๕ไม่^๕ระ^๕ดวง
 ที่^๕แผล^๕จะมี^๕รู^๕เล็ก^๕ๆ ๒ รู เมื่อ^๕รู้^๕ว่า^๕งู^๕กัด^๕ต้อง^๕รีบ^๕ตาม
 หอม^๕ทันที แล้ว^๕จึง^๕จัดการ^๕พยาบาล^๕ใน^๕ชน^๕ตน^๕คง^๕น

เขาเชือกหรือฝารัดเหนือแผล คือระหว่างแผล
กับหัวใจให้แน่น เพื่อไม่ให้พิษเดินเข้าสู่หัวใจ
ต่างแผลด้วยน้ำมัน ไข่มดคม ๆ กรีดปากแผล
ให้โลหิตออกมาก ๆ พิษจะอ่อนลง ไข่ต่างทับทิม
ยัดใส่แผล หรือไข่หัวใจไม้ขีดไฟจุด บางคนใช้
เหล็กเผาไฟให้แดง เพื่อทำให้พิษสุก แล้ว
ให้ดื่มเบรนต์ดัก ๑ ช้อนกาแฟ ถ้าคนไข้วางอย่า
ให้นอน พิษจะเดินทั่วไป ถ้าเห็นหายใจอ่อน
หรือรติ ไข่วิธีทำให้มีลมหายใจ แต่สิ่งสำคัญ
อย่าดื่มไปตามหมอ หรือถ้าเห็นว่าเป็นการหนักลง
ควรรีบจัดการนำคนไข้ไปส่งโรงพยาบาล ถ้าใน
กรุงเทพฯ ต้องไปส่งยังสถานเสาวภา ตามจังหวัด
ส่งยังสุขศาลาจังหวัด

แมลงบึ้งค้ำยหรือตะขาบกัด ให้จัดการทำของ
เคี้ยวกิน

จ. การช่วยคนเป็นลม เมื่อเห็นคนเป็นลม
ต้องสังเกตดูว่า เป็นลมชนิดไหน จะได้ช่วย
เหลือให้ถูกต้อง ดมมึนตายชนิด คือ

ลมธรรมดาหรือสามัญ เป็นได้เพราะท้องเสีย
หรือเพราะความร้อน ให้อาการเวียนศีรษะ
เวียน ถ้าเป็นมาก ๆ ถึงแก่อาเจียน เหงื่อออก
ที่หน้าและตามตัว ดมชนิดนี้ไม่สำคัญ เพียง
แต่ให้อยู่ในที่อากาศดี ๆ หายาอมให้ดม และ
ให้กินยาหอม ๆ ก็หาย

ลมแดด (ซันสโตรก) เป็นได้เพราะถูกแดด
เผาจัดอยู่แห่งเดียว เช่นที่ศีรษะหรือท้ายทอย ที่
ด้านหลัง ให้อาการเวียนศีรษะมึน อ่อนเพลีย
บางที่ถึงกับสลบ

การพยาบาล ให้นำคนไข้ ไปในที่ร่มเย็น
อากาศดี วางให้นอน หายาหอมหรือผ้าชุบน้ำเย็น
ให้ดม แก้วหรือขวดตั้งให้หมด เอาผ้าเย็นหมั้น
ดมศีรษะและตามตัวให้เย็น แต่อย่าให้ดื่มสุรา

ลมสลบ มีอาการคล้ายลมธรรมดาแต่แรงกว่า
หน้าซัด เหนือ ออก ตาม ตัว และ หน้า ทำให้
หมดสติ

การพยาบาล นำคนไข้ ไปนอนให้ศีรษะต่ำ
อย่าข่มขืนหรือพะยูนเป็นอันขาด แก่เครื่อง
รัดคางให้หมด ใช้น้ำเย็นชะโลมหน้า มือ หน้าอก
แถวหน้าอกที่เจ็บผิวส้ม หรือหน้าโอเคอโคโดน
ชุบน้ำและ หน้าผากเดือย หายาตามให้หมด แต่
อย่าให้ คมสุรา

ลมมหาสคมถึ เป็นเพราะเดิน โดหิดเล็ก ๆ ที่
ขึ้นไปยังมันสมองแตก ปด้อยให้ โดหิดอาบไป
ทั้งร่างกาย มีอาการหน้ามืดวิงเวียนไม่ได้สติ เอย
ล้มลงหนึ่งไป ลมชนิดนี้ผู้ เป็นหน้าแดง จักว่า
เป็นลมชนิดร้ายแรง อาจตายได้ทันที

การพยาบาล ให้นำคนเจ็บไว้ที่ร่มเย็น
อากาศดี แก่เครื่องรัดคางออก เอาหมอนหนุน

คีระให้สูง ใส่น้ำเย็นดูหน้า และเอาผ้าชุบ
 น้ำเย็นประคบคีระ ถ้าตัวร้อนจัด เอาน้ำแข็ง
 ประคบตามตัว หายาต้มหรือพินเดินให้ต้ม แต่
 อย่ากรอกยาหรือให้ดื่มสุราเป็นอันขาด แล้วรับ
 ตามหมอ

ลมบ้าหมู (เอเล็บซ์) เวลาเป็นมักร้องเอะอะ
 ต้มลงชักหน้าตาเป็นฟอง เป็นขึ้นด้วยการติดคอ
 ตามเขยอถ่าย

การพยาบาล ถ้าคนไข้หน้าซีดให้นอนคีระ
 ต่ำ ถ้าหน้าแดงให้นอนคีระสูง คอยจับมือ
 และเท้าไว้อย่าให้ดิ้น เขาไม้เหนียว ๆ ใส่ใน
 ระหว่างฟัน เพื่อไม่ให้กัดฟันตัวเอง แกะเครื่อง
 ริดทิ้งออก พยายามให้นอนหลับ เมื่อตื่นขึ้น
 เขาอาหารเหลว ๆ ให้กินเล็กน้อย แต่อย่าให้
 กินยาอย่างใดจนกว่าหมอจะมา

ลมที่เป็นด้วยความกระเทือน ถ้าลมของถูก
กระทบกระเทือนมาก ก็อาจเป็นลมได้ เช่นถูก
ศึกระ หรือ ตกจากที่สูง อย่างเบาจะมีอาการ
หน้าซีด หายใจช้าๆ แผลอวัยวะอบหมตสติ
อาการคล้ายลมมหาตม

การพยาบาล นำคนไข้ ไปในที่อากาศดี ไข้
ผ้าชุบน้ำร้อนประคบทั่วแฉะมือ เพื่อให้โลหิตลง
จากสมอง แล้วกินน้ำร้อนหรือน้ำชาก็ได้ แต่
อย่าให้ดื่มสุรา ถ้าเป็นอย่างหนักจรีบไปตามหมอ

คำเตือนในการพยาบาลทั่วไป

การพยาบาลคนไข้ หรือคน เป็นลม ด้วย ประการ
ใด ๆ นั้น ผู้พยาบาลจะต้องปฏิบัติให้ ถูกตามหลัก
ดังต่อไปนี้

๑. อย่าตื่นตกใจและเดียดใจ จะเป็นเหตุให้
คิดอะไรไม่ได้

๒. อย่าให้คนฉ้อโกงคนใจ จะทำให้ อากาศ
เสีย
๓. อย่าฟังเสียงความเห็นของผู้อื่น จงทำไป
ตามที่เรารู้ว่าถูก
๔. อย่าเอาสุราให้คนใจดื่ม
๕. จงพูดเอาใจคนใจเสมอ อย่าใช้กิริยา
ที่หยาบคาย
๖. ถ้าคนใจ ถูกคนทำร้าย ต้องแจ้ง ความแก่
เจ้าหน้าที่ทันที

๘ บทที่ ๖

ทำเรือสำคัญของประเทศสยาม

๑. ทำเรือคืออะไร ทำเรือคือที่ซึ่งตั้งอยู่ใกล้
ทะเลเป็นที่สำหรับจอดเรือรับส่งสินค้าต่างๆ ได้สะดวก
ทั้งภายในและนอกประเทศ

๒. ลักษณะทำเรือในสยาม สถานที่เป็นที่
 เรือในประเทศสยามนั้น จะนับว่าเป็นท่าเรือที่ดี
 จริง ๆ ยังไม่ค่อยจะมี เพราะโดยมากเป็นท่าเรือ
 ที่น้ำตื้น และมีโคลนตมยื่นออกไปจากฝั่งมาก
 ทำให้เรือที่จะจอดเข้าเทียบท่าไม่สะดวก ต้องจอด
 อยู่ห่างจากท่าเรือออกไป เป็นการลำบากในการ
 ขนสินค้าขึ้นลง

อีกประการหนึ่ง ท่าเรือในประเทศสยามโดยมาก
 เป็นท่าเรือมีที่กำบังคลื่นลมไม่แน่นอน คือมักจะ
 เป็นท่าเรือสำหรับเรือพักตามฤดูกาล เพราะท่าเรือ
 บางแห่งเรือสินค้าพักได้แต่ในฤดูหนาว แต่ไม่เหมาะ
 สำหรับในฤดูฝน เช่นท่าเรืออ่างศิลา ซึ่งตั้งอยู่ใกล้
 จังหวัดชลบุรี เป็นที่พักเรือสินค้าได้แต่ในฤดูหนาว
 คือฤดูที่ลมพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แต่
 ในฤดูฝน คือฤดูที่ลมพัดมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้
 เรือพักไม่ได้ เพราะคลื่นลมจัด

และท่าเรือเกาะดังขี้ ซึ่งเป็นเกาะอยู่ทางฝั่งตะวันออก เป็นท่าสำคัญเรือสินค้าทั่วโลกพักได้สะดวก ในฤดูฝน แต่ฤดูหนาวคลื่นลมจัด เรือพักไม่สะดวก

๓. ชื่อท่าเรือสำคัญในสยาม ท่าเรือต่างๆ ที่นับว่าสำคัญๆ ในสยามนั้น คือ

กรุงเทพฯ เป็นที่ตั้งเมืองหลวง จัดเป็นท่าเรือสำคัญที่สุด เป็นที่พกรับส่งสินค้าได้ทั้งในและนอกประเทศ จัดเป็นศูนย์กลางของการค้าขายในสยาม

สมุทรปราการ เป็นจังหวัดตั้งอยู่ชายทะเลปากแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นท่าเรือสำคัญติดต่อกับกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ และทางเรือ มีด่านศุลกากรประจำอยู่เพื่อตรวจเรือสินค้าเข้าออก เรียกว่า ด่านภาษีภายใน

อนึ่งท่าเรืออื่น เป็นท่าเรือที่มีในสัญญาทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศ โดยเป็นที่เก็บกระสุนสินค้าของเรือต่างๆ ที่จะผ่านเข้ามาในกรุงเทพฯ

จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดตั้งอยู่ริมทะเลของ
อ่าวสยามด้านตะวันออก เป็นท่าเรือหน้าคน เรือ
ใหญ่เทียบท่าไม่ได้ มีเรือ เมด เดิน ติดต่อกับ
กรุงเทพ ฯ

อ่างศิลา เป็นตำบลชายทะเลในจังหวัดชลบุรี
มีหนทางติดต่อกับจังหวัดชลบุรีสะดวก และเป็น
ที่พักเรือสินค้าในฤดูหนาวได้ดี

เกาะสีชัง เป็นเกาะอยู่ใกล้ฝั่งทะเลตะวันออก
ของอ่าวสยาม ได้จังหวัดชลบุรีลงไป จัดเป็น
ท่าเรือสำคัญแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่จอดพักเรือสินค้า
ไปมาทั่วโลกในฤดูฝน แต่ในฤดูหนาวคลื่นลมจัดพัก
ไม่สะดวก

สัตหีบ เป็นตำบลชายทะเล อยู่ตรงแหลมใกล้
เกาะจวง เป็นท่าเรือสำหรับการฝึกหัดของทหาร
เรือแห่งสยาม

ระยอง เป็นจังหวัดชายทะเล ได้ตั้งหีบลงไป
เป็นท่าเรือสินค้าภายใน มีเรือเดินติดต่อกับ
กรุงเทพ ฯ และจันทบุรี

ปากน้ำแวน หรือเรียกว่าตำบลเกาะจิก ตั้งอยู่
ริมฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรีตอนใต้ มีเรือเดิน
ค้าเดินติดต่อกับกรุงเทพ ฯ และตราด

ตราด เป็นจังหวัดชายทะเล อยู่ไปใกล้สุดเขตต์
แดนอำวสยามด้านตะวันออก มีเรือค้าขายติดต่อ
กับกรุงเทพ ฯ

หัวหิน เป็นตำบลอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
เป็นท่าเรือมีเรือเมดเดินติดต่อกับกรุงเทพ ฯ และติดต่อ
ทางรถไฟด้วย เป็นที่เล่นพักผ่อน สำหรับ
ตากอากาศแห่ง ๑

ประจวบ เป็นจังหวัดตั้งอยู่ริมทะเลฝั่งตะวันออก
ตกอำวสยาม ถัดหัวหินลงไป ทางบกติดต่อกับ
กรุงเทพ ฯ โดยรถไฟ ทางน้ำโดยเรือเมด

ปากน้ำชุมพร เป็นตำบลริมทะเลในจังหวัด
ชุมพร มีเรือเมดต์ติดต่อกับกรุงเทพฯ และสิงคโปร์

เกาะสมุย เป็นเกาะตั้งอยู่ไกลฝั่งอ่าวสยามด้าน
ตะวันตก หน้าจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกไป เป็นท่า
เรือ มีเรือเมดต์ติดต่อกับกรุงเทพฯ และสิงคโปร์

บ้านดอน เป็นตำบลชายทะเลในจังหวัดสุราษฎร์
ธานี นับเป็นระยะทางกึ่งกลางระหว่างสิงคโปร์กับ
กรุงเทพฯ มีเรือเมดต์ติดต่อกับกรุงเทพฯ และ
มีเรือสินค้าเดินจาก กรุงเทพฯ ไปถึง สิงคโปร์
ด้วย

สงขลา เป็นจังหวัดริมทะเลเป็นท่าเรือสำคัญ
แห่ง ๑ ทางฝั่งตะวันตกของอ่าวสยาม ติดต่อกับ
กรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ และทางเรือกลไฟรับ
ส่งสินค้าถึงสิงคโปร์

สาขบุรี เป็นตำบลชายทะเล จังหวัดปัตตานี
มีเรือสินค้าติดต่อกับกรุงเทพฯ และสิงคโปร์

นราธิวาส เป็นจังหวัดริมทะเลอยู่ใต้ชายบุรีลง
ไป เป็นท่าเรือสินค้า มีเรือเดินติดต่อกับกรุงเทพ ฯ
และสิงคโปร์

ตากใบ เป็นตำบลชายทะเลใต้จังหวัดนราธิวาส
ลงไปสุดเขตแดนติดต่อกับมะลายู มีเรือติดต่อกับ
กรุงเทพ ฯ ถึงสิงคโปร์

บางเบิด เป็นตำบลชายทะเลอยู่ในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ และติดต่อกับทางรถไฟสายใต้ด้วย
มีการทำไร่แกงโมและยางดีดมาก

ระนอง เป็นจังหวัดท่าเรืออยู่สุดเขตต์ อยู่ริม
ฝั่งแม่น้ำปากจั่น มีการติดต่อกับต่างประเทศด้วย

ภูเก็ต เป็นจังหวัดอยู่บนเกาะภูเก็ต ตั้งอยู่
ทางฝั่งตะวันตกของแหลมมะลายู เป็นท่าเรือสำคัญ
ที่สุด ติดต่อกับต่างประเทศมาก

กันตัง เป็นตำบลซึ่งอยู่ในจังหวัดตรัง ตั้งอยู่
ริมทะเลฝั่งตะวันตก ติดต่อกับทางเรือกับภูเก็ต และ

ต่างประเทศ เป็นที่สุดของทางรถไฟสายใต้ภาค
ตะวันออกเฉียง

สตูล เป็นจังหวัดท่าเรือ ตั้งอยู่ริมทะเลที่สุด
เขตภัยยามด้านตะวันตก ติดต่อกับแหลมมลายูมาก

บทที่ ๗

ความมั่งคั่ง

ในคู่มือลูกเรือตำรวจ ลูกเรือตรี ได้กล่าวถึง
ประโยชน์และหลักของความมั่งคั่งมาแล้ว โดย
สังเขป แต่ละเพาะในคู่มือลูกเรือโทนี้ จะได้
กล่าวเฉพาะหลักของความมั่งคั่ง และสิ่งอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้องกับความมั่งคั่ง ให้กว้างขวางและละเอียด
ยิ่งขึ้น

๑. หลักของการมั่งคั่ง การที่ลูกเรือจะ

ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีคามมัยดีถน ควบคู่กับ
วิธีการที่จะมัยดีใจเป็นหนทางปฏิบัติ คือ

ก. ต้องเป็นคนละเอียดละออ เครื่องใช้
หรือเครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนอาหารการกินต่าง ๆ ถูก
ใจ ต้องรู้จักประหยัด ให้รู้ว่าสิ่งใดควรใช้
และสิ่งใดควรรับประทาน สิ่งใดไม่ควรใช้ให้เสีย
หายอย่างไร เมื่อเห็นสิ่งใดซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ให้
หมดเปลือง หรือสิ่งใดควรเก็บไว้ใช้ในเวลาอื่น
ก็เก็บไว้ใช้ต่อไป ไม่ต้องเปลืองทรัพย์สินที่จะซื้ออีก

ข. ต้องรู้จักบูรณะของเก่า ของเก่ามีเสื้อ
ผ้าเครื่องนุ่งห่ม และหนังสือต่าง ๆ ที่เรา
ใช้แล้วนั้น อย่างทั้งขว้างให้เสียหายฉีกขาด จง
เก็บรักษาไว้ให้ดี ถ้าเครื่องนุ่งห่มสกปรกควรซัก
ฟอกให้สะอาด และถ้าฉีกขาดบุบสลายต้องซ่อม
แซมเย็บปักทอหุ้มของนั้นให้ดีขึ้น เพื่อไว้ใช้ใน
วันต่อไปอีก จะได้ไม่ต้องหมดเปลืองทรัพย์สินที่จะ

ข้อหาถึงของนั้นโดยไม่จำเป็น

ก. ต้องรู้จักประหยัดในอาหารการกิน อาหาร
เป็นของจำเป็นที่เราต้องรับประทานอยู่เสมอ จะ
เว้นเสียมิได้ ฉะนั้นลูกเสือจะต้องประหยัดให้ถูก
ต้อง ถ้าไม่รู้จักประหยัดในอาหารการกินแล้ว
จะทำให้ยากจนได้ ถึงแม้เราจะร่ำรวยหรือมียศศักดิ์
ฐานะดีสักปานใด ก็ไม่ควรฟุ่มเฟือยในอาหาร ควร
ใช้จ่ายแต่อาหาร ที่จำเป็น และราคาย่อมเยา ไม่
เลือกกินอาหารแต่ที่ดี หรือราคาแพงจนเกินไป
ควรกินอาหาร แต่พอ สดควร อาหาร ที่ไม่จำเป็น
เช่น น้ำชา กาแฟ หรือของที่กินเล่นเป็นต้น ลูกเสือ
ควรจะเว้นอย่าซื้อรับประทานเลยทีเดียว

ข. ต้องรู้จักประหยัดในเครื่องนุ่งห่ม เครื่อง
แต่งกายเป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้เสมอ ให้รู้จักใช้
อย่าสุรุ่ยสุร่าย และไม่เลือกแต่งแต่เครื่องนุ่งห่ม
ที่ดี หรือราคาแพงเกินไป ควรใช้แต่เครื่องนุ่งห่ม

พอเหมาะสมควรและทนทาน ราคาพอสมควร อย่าคิด
แข่งกายโอ้อวดและแข่งขันกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการ
เปิดช่องทรัพย์สินโดยไร้เหตุ

ง. ต้องรู้จักประหยัดในการใช้เครื่องแต่ง
บ้านเรือน เครื่องตกแต่งบ้านเรือนไม่ใช่ของจำเป็น
อะไรนัก แต่ควรมีไว้ใช้ประจำบ้านบ้าง ถ้าไม่มี
เสียเลยจะทำการงานไม่สะดวก แต่เมื่อมีใช้แล้ว
แม้จะไม่ด้วยหรือบกพร่องบ้าง ก็ไม่ควรทะเยอ
ทะยานหาเครื่องใช้แต่งบ้านเรือนที่ราคาแพง และ
มากมายหมุมหมิ่นจนเกินไป เป็นการหมดเปลือง
ทรัพย์สินเปล่า ๆ ควรนึกเสียตายเป็นเงินที่ซื้อของแต่ง
บ้านเรือนให้มาก ๆ

จ. ต้องไม่ริ่เล่นการพนัน การพนันเป็น
ของให้โทษแก่ผู้เล่นฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นทางที่จะนำ
ความฉิบหายมาสู่คนและครอบครัว ที่สุดจนถึง
ประเทศบ้านเมือง คนที่เล่นการพนันเสื่อมย่อยม

ทั้งหลักฐานไม่ได้ มีแต่ยากจน นอกจากเสียเงิน
แล้วยังเสียเวลาไม่เป็นอันทำมาหากิน เสียชื่อเสียงและ
ราคาความนิยมนับถือของคนอื่นอีกด้วย

ฉ. ต้องเป็นผู้ไม่เสพสุรา สุราเป็นของเมา
เมื่อดื่มแล้วเมาให้โทษ ไม่มีประโยชน์อย่างใด
เลย นอกจากเสียทรัพย์แล้วยังทำให้ขาดสติยังคิด
ประพฤติกิริยาที่น่าอดสู ก่อการวิวาท ร่างกาย
ทรุดโทรม ทอนกำลังปัญญา ผู้ที่เมานี้เมาแล้ว
มักชักนำไปในทางที่จะทำให้เสีย ทรัพย์อยู่เสมอ

นอกจากสุรามีบุหรี่และหมากพลู เป็นของที่
ไม่ควรซื้อให้หมดเปลือง เพราะบุหรี่ยอมทำให้
เปลืองทรัพย์มาก ๆ ทั้งไม่มีประโยชน์เสีย
เลย กดมาให้โทษแก่ผู้สูบเสียอีก ยิ่งเป็นลูกเสีย
ด้วยแล้วควรละเว้นทีเดียว

ซ. ต้องไม่เป็นผู้ที่เที่ยวกลางคืนเสมอ การ
เที่ยวกลางคืนย่อมเป็นภัยแก่ตัวเป็นอันมาก และ

เป็น การเปิดทอง ทพย โดยใช่เหตุ นอกจากเสีย
 ทพยเป็นค่าพาหนะไปมาแล้ว ยังเสียทพยในการ
 ต้มหรัดพ ในการเลี้ยงเพื่อนฝูงที่พบปะกันและอา
 ชักนำให้เสียทพยในการดื่มและอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่ง
 เป็นหนทางเปิดทองทพย โดยไม่จำเป็น

๒. ประโยชน์ของเงิน ถูกเลือกควรรู้จักค่า
 ของเงินว่าเงินเป็นของมีราคา หรือเรียกว่า “แก้ว
 ดารพัชรนิค” เพราะถ้าเรามีเงินมาก ๆ เงินอาจ
 บันดาลให้เราเป็นคนมีศักดิ์ศักดิ์ ให้มีคนเคารพ
 นับถือและยำเกรง เงินทำให้เรามีทพยสมบัติ
 บ้านเรือนที่ดินเรือกสวนไร่นา ตลอดจนคนใช้บริวาร
 มากหลาย จะคิดทำอะไร ไปมาแห่งใดก็ได้เต็มความ
 ปรารถนาทุกอย่าง เงินอาจให้เรามีความสุขกาย
 สบายใจอย่างฉันทะเลื้อ และเราอาจให้กำลังแก่บ้าน
 เมืองได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นถูกเลือกควรคิดถึง
 ค่าของเงินให้มาก ๆ อย่าได้คิดว่าเงินเป็นวัตถุ

อย่างหนึ่งที่หาง่าย เงินเป็นของที่อยู่ใกล้เรามากจริง
แต่เราจะหยิบมาเป็นของเราได้ยาก เราต้องหมั่น
ทำการทำงานให้เป็นเงินจึงได้เงิน เมื่อเราไม่มีเงินแล้ว
ถึงต่าง ๆ ที่เป็นของเราก็อาจหนีจากเราไปเสียหมด
ตามกับคำที่กล่าวไว้ว่า “ผู้ไร้อภัยถึงจะคิดแต่คิด
สักปานใดก็ไม่มีความนับถือ”

๓. สุกเสื่อจะเก็บเงินได้จากที่ใด ถูกแต่แม่
จะยังมีได้ประกอบการอาชีพที่จริง แต่อาจจะเก็บ
เงินได้จากสิ่งเหล่านี้ คือ

ก. ได้จากการเพาะปลูกที่บ้าน เช่นการปลูก
ผักและผลไม้ขาย จะเป็นเงินที่ผู้ปกครองซื้อหรือ
ให้รางวัลในการนี้ก็ได้

ข. ได้จากการฝีมือ เช่นทำเครื่องใช้ต่าง ๆ
ขาย แม้จะได้รางวัลในการนี้ก็ได้

ค. ได้จากการค้าขาย เช่นลงทุนรับของขาย
และได้กำไรจากการนี้

ข. ได้จากการเลี้ยงสัตว์ แม้จะพอในการเลี้ยง
ครอบครัวก็นับว่าใช้ได้

ง. ได้จากการรับจ้างทำงานต่าง ๆ จะเป็นงาน
ผู้ปกครองก็ตาม

จ. ได้ส่วนแบ่งที่โรงเรียนแบ่งให้ จากการ
เลี้ยงสัตว์ หรือเพาะปลูก หรือการใด ๆ

ฉ. ได้จากการเก็บเด็กละเล่นน้อย จากเงินที่
บิดามารดา ผู้ปกครองให้เป็นค่าอาหาร หรือค่า
พาหนะไปโรงเรียน

๔. ลูกเล็กกับคลังออมสิน เมื่อลูกเล็กเก็บ
เงินได้แล้วไม่ควรเก็บไว้กับตัว หรือเก็บไว้ในที่
ใด ๆ เพราะอาจเป็นอันตรายแก่เงินและตัวของ
ลูกเล็กได้ ที่ลูกควรนำเงินนั้นไปฝากไว้กับคลัง
ออมสินของรัฐบาล เพราะคลังออมสินเป็นที่ที่รับ
ฝากเงินของประชาชนซึ่ง อยู่ในความคุ้มครองของ
รัฐบาล รัฐบาลได้ตั้งคลังออมสินไว้เป็นที่ว่าการ

ไปรษณีย์ โทรเลขทุกแห่ง ตลอดจนตามจังหวัด
ต่าง ๆ ทั้งพระราชอาณาจักรสยาม และเพาะใน
กรุงเทพมหานคร สำนักงานใหญ่คดีขอมดินตั้งอยู่
ณ ตึกเชิงตะพานพระพุทธรูปศิลาฝังพระนคร

วิธีฝากเงิน ฝากได้เป็น ๒ ประเภท คือ ฝาก
เพื่อเรียกประเภทหนึ่ง การฝากชนิดนี้เราจะถอน
เมื่อไรก็ได้ รัฐบาลให้ดอกเบี้ย ๑๐๐ ละ ๒ ต่อปี

การฝากประจำอีกประเภทหนึ่ง คือฝากไว้นาน
อย่างน้อย ๖ เดือน เมื่อจะถอนต้องบอกล่วงหน้า
ให้เจ้าหน้าที่ทราบก่อน ๖ เดือน รัฐบาลคิดดอกเบี้ย
ให้ ๑๐๐ ละ ๓ ต่อปี

เมื่อเราจะฝากเงิน ต้องนำเงินไปณที่กองคลัง
ขอมดิน โดย ตนเอง และบอก ความ ประสงค์ให้
เจ้าหน้าที่ทราบ เจ้าหน้าที่ขึ้นดีจัดการให้โดยเร็ว
ครั้งแรก เขาจะมอบตำเนาะระเบียบข้อบังคับ การฝาก
เงินให้ ฉบับหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบวิธี การ โดย

ตะเขี่ยด ถ้าฝากเผื่อเรียก เจ้าหน้าที่ให้สมุด
ฝากเงิน แก่ผู้ฝาก ๑ เดือน หรือเรียกว่า พาสบุค
ผู้ฝากลงจำนวนเงินที่ฝากไว้ในสมุดนั้น แล้วเซ็นชื่อ
กำกับไว้ เจ้าหน้าที่จะเซ็นชื่อรับไว้ในสมุดนั้นด้วย
และมอบสมุดนั้นให้แก่ผู้ฝากเก็บรักษาไว้ กับเจ้า
หน้าที่จะให้ผู้ฝากเซ็นชื่อลงไว้ในบัญชีของกองคลัง
ขอมหาดิน เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป

ถ้าฝากประจำก็ทำอย่างเดียวกัน แต่สมุดฝาก
นั้น เปลี่ยนเป็นใบ สัญญา รับ เงิน ผู้ฝาก และเจ้า
หน้าที่เก็บไว้ข้างตะโง

วิธีถอนเงิน ถ้าฝากเผื่อเรียก ผู้ฝากลง
จำนวนเงินในสมุดฝากของถอนเงิน พร้อมกับด้วย
ลายเซ็นส่งให้เจ้าหน้าที่ และลงชื่อในบัญชีถอน
ของกองคลังขอมหาดินด้วย เขาจะมอบเงินให้ตาม
จำนวนที่ขอถอนนั้น

ถ้าฝาก ประจำ ก่อนถอน ต้อง บอก ถ่วง หน้า

๒ เดือน เมื่อครบกำหนดผู้ฝากนำใบสัญญาขึ้นไป
 ตั้งคืน เจ้าหน้าที่จะมอบเงินพร้อมทั้งคืนและดอกเบี้ย
 ให้ การฝากหรือการถอนนั้น ถ้าเราไปโดยตนเอง
 ไม่ได้ ก็ให้ส่งจำนวนเงินพร้อมด้วยลายเซ็นในสมุด
 แล้วทำใบมอบฉันทะให้กับผู้หนึ่งผู้ใดไปก็ได้

บทที่ ๘

การหัดแถว

การหัดแถวสำหรับลูกเสือโต ในขั้นต้นต้อง
 ทวนความรู้ที่ได้เรียนมาจาก ลูกเสือ ดำรงและ
 ลูกเสือตรีให้แม่นยำเสียก่อน เพราะการหัดแถว
 เป็นวิชาที่จำเป็นต้องทำให้ได้ฉะนั้นเพราะบุคคล ๆ ไป
 และเป็นวิชาที่ติดต่อกัน ถ้าลูกเสือโตไม่มีความรู้
 ในท่าหัดแถวจากลูกเสือตรีมาก่อนแล้ว จะเป็นการ
 ลำบากในการหัดแถวมากขึ้น

เพราะฉะนั้น ในคู่มือลูกเสือโตนี้ จะได้กล่าว

แต่เฉพาะการหักแถวลูกเสือโตเท่านั้น คือ การหัก
เป็นกอง

สิ่งสำคัญในการหักเป็นกอง

๑. ลูกเสือในกองทั้งหมด ต้องถือว่าตนมี
การเกี่ยวข้องกับผู้บังคับบัญชาด้วยวินัยและ
มิตรภาพ อยู่เสมอ
๒. ลูกเสือในกองทั้งหมด ต้องถือว่าตนเป็น
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันเสมอ ไม่ใช่
ตัวใคร ๆ
๓. ลูกเสือในกองทั้งหมด ต้องประพฤติดี
และทำให้เกิด ความไว้วางใจใน ผู้บังคับ
บัญชาเสมอไม่ว่าเวลาใด
๔. ลูกเสือในกองทั้งหมดต้องเข้าใจว่า ความ
รับผิดชอบ อยู่ในผู้บังคับกองลูกเสือทั้งสิ้น
เพราะ ฉะนั้นลูกเสือจึง ต้องรักษาราชการ
กองลูกเสือของตนให้ดี อยู่เสมอ

การเรียกชื่อและกำลังของแถว

๑. หมวดลูกเสือ หมวดหนึ่ง ๆ ตามธรรมดา
มีกำลัง ตั้งแต่ ๒ หมู่ ขึ้นไปถึง ๔ หมู่ มี
ผู้บังคับหมวด ๑ คน นายหมู่ลูกเสือ
หมู่ละ ๑ คน รองนายหมู่ลูกเสือหมู่
ละ ๑ คน
๒. กองลูกเสือ กองหนึ่งตามธรรมดา มีกำลัง
ตั้งแต่ ๒ หมวด ขึ้นไปถึง ๔ หมวด มี
ผู้บังคับกองลูกเสือ ๑ คน ผู้ช่วยผู้บังคับ
กอง ๑ คน ผู้บังคับหมวด ๆ ละ ๑ คน
๓. กองใหญ่ลูกเสือ กองหนึ่งตามธรรมดา
มีกำลัง ตั้งแต่ ๓ กอง ลูกเสือ ขึ้นไปถึง ๕
กอง ลูกเสือ มีผู้บังคับบัญชา เรียกว่า
“กองบังคับการกองใหญ่” คือผู้บังคับ
การกองใหญ่ ๑ คน ผู้ช่วยผู้บังคับการ

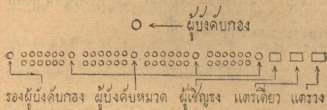
๑ คน ลูกเสื้อรับใช้ ลูกเสื้อแตรเดี่ยว
 ลูกเสื้อ ธงสัญญาณ นอก จาก นั้ ม ผู้
 บังคับ บัญชา ฉะเพาะ ของ กอง ลูกเสื้อ นั้
 ตามอัตรา

ก. การหัดเป็นกองลูกเสื้อ

ให้ รู้จัก การ ตั้งแถวเป็น รูปแถวชิด สำหรับกอง
 ลูกเสื้อ นั้ ม หาดยอย่าง คือ

๑. ตั้ง เป็น แถวหน้ากระดาน แถว หน้า
 กระดาน ฉะเพาะ กองลูกเสื้อ นั้ เป็น แถว สำหรับ
 รวมหมวดลูกเสื้อต่าง ๆ จัดเรียงเคียงกันเข้าเป็น
 แถวเดี่ยวตามลำดับจากขวาไปซ้าย ผู้ บังคับกอง
 ยืนกลางหน้าแถวห่าง ๓ ก้าว มีขวามือผู้เชิญของ
 แตรเดี่ยว แตรวง ห่างระยะ ๓ ก้าว ตั้งรูป

แถวกองร้อยหน้ากระดาน

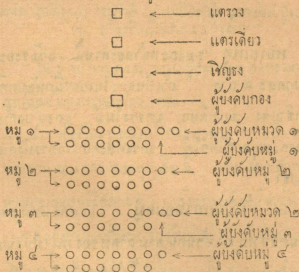

หมายเหตุ รูปแถวหน้ากระดานนี้ เว้นระยะหมวดละ ๒ ก้าว ถ้าเป็นแถวในเวลาดำฝึกหัดปกติ ผู้เชิญธง แถวเดี่ยว แถววงไม่มี และผู้บังคับกองจะอยู่ที่ใดก็ได้ แล้วแต่สะดวกในการบังคับบัญชา

๒. ตั้งเป็นแถวตอนหมู่ แถวตอนหมู่จัดเป็นตอน หมู่ ตั้ง ชั้กัน ตาม ลำดับของ หมู่ เป็นแถวเดี่ยวลงมา แถวตอนหมู่นี้จัดสำหรับเดินทางในภูมิประเทศต่าง ๆ เป็นที่แคบ ผู้บังคับกองอยู่หน้าหมู่แรกระยะ ๓ ก้าว รองผู้บังคับหมู่ อยู่ข้าง

ของหมู่หนึ่ง ผู้บังคับหมวดอยู่ปากขวาของหมวด
ผู้เชิญธง แตรเดี่ยว แตรวง อยู่ข้างหน้าผู้บังคับ
กองระยะ ๓ ก้าว ดังรูปนี้

แถวตอนหมู่

หมายเหตุ รูปแถวตอนหมู่นี้ ระยะก่อ
ระหว่างหมู่เท่ากับระยะกว้างด้านหน้าของหมู่ ถ้า

เป็นเวลาฝึกหัดปกติ ผู้เขียนตรง แตรเดี่ยว แตรวง
ไม่มี และผู้บังคับกองจะอยู่ที่ใดก็ตามสะดวก

๓. ตั้งเป็นแถวตอนคู่ แถวตอนคู่คือแถวเล็ก
ถูกเตอย่นตามหลังตรงคอกันเป็นคู่ๆ ฉะนั้น
กองลูกเตอย่น คอลแถวคู่จัดตั้งเคียงกันเป็นแนวๆ
จากขวาไปซ้าย มีระยะเคียงระหว่างหมวดกว้างเท่า
กับระยะกว้างด้านหน้าของหมวดนั้นๆ ผู้บังคับกอง
อยู่กึ่งกลางหน้าตอนท้าย ๓ ก้าว แตรวง แตรเดี่ยว
ผู้เขียนตรง อยู่ข้างหน้าระยะ ๓ ก้าว ผู้บังคับหมวด
อยู่หัวหมวด ดังรูปต่อไปนี้

แถวตอนคู่

แถว

แถวเดี่ยว

ไว้ตรง

ผู้บังคับกอง

○

○

○

○

ผู้บังคับหมวด

○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○

หมวด ๑

○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○

๒

○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○

๓

○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○
○ ○ ○

๔

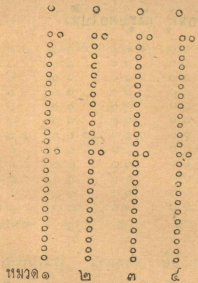
หมายเหตุ แถวตอนคู่ เป็นแถวจัดสำหรับเดิน
ในภูมิประเทศต่าง ๆ เช่น เดินเข้าหาข้าศึก เพื่อ
ให้มีอัตราจากข้าศึกละยั้ง ถ้าจัดตามธรรมดา

แตรวง แตรเดี่ยว ผู้เชิญธง ไม่มี

๔. แตรคอนเดี่ยว เป็นแตรเดี่ยว ถูกเคาะ
คนเดี่ยวยืนตามหลังกัน ฉะเพาะของถูกเคาะ แตร
คอนเดี่ยวจัดเป็นหมวดๆ มีระยะเคียงระหว่างหมวด
กว้างเท่ากับกว้างด้านหน้าของหมวดนั้น เจ้าหน้าที่
เหมือนกันแตรคอนคู่ ดังรูปต่อไปนี้

แถวตอนเดียว

- ☐ แถววง
- ☐ แถวเดี่ยว
- ☐ ใ้กับรง
- ☐ ผึงคบกอง
- ผึงคบกหมวด

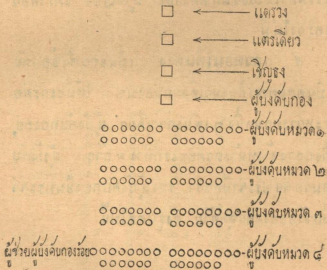
หมวด ๑ ๒ ๓ ๔

หมายเหตุ รูปแถวเดี่ยว จดให้หน้าแถว

แคบ สำหรับเดินในภูมิประเทศต่าง ๆ หรือเดิน
เข้าหาข้าศึก เพื่อให้อันตรายน้อยลง ถ้าตาม
ธรรมดาในเวลาฝึกหัดปกติ ผู้เชิญธง แตรเดี่ยว
แตรวงไม่มี

๕. แถวตอนเดินทาง เป็นแถวตั้งชั้นกัน
เป็นตอนตรงเป็นแถวเดียวกันลงมา ให้มีระยะต่อ
ระหว่างตอนหนึ่ง ๆ เพียงก้าวเดียว ผู้บังคับกองอยู่
กึ่งกลางข้างหน้าแถวตอนแรกห่าง ๑ ก้าว ผู้บังคับ
หมวดอยู่ประจำบงกชวา รองผู้บังคับกองยืนประจำ
บงกช้ายของกองสุดท้าย ดังรูปต่อไปนี้

แถวตอนเดินทาง

หมายเหตุ แถวตอนเดินทางนี้ จัดขึ้นสำหรับ
 ในการเดินทางไปในภูมิภาคต่างๆ เพื่อป้องกัน
 อันตรายให้น้อยลง มีระยะ ระหว่างตอน ๑ กิโลเมตร

ข. การเปลี่ยนรูปแถวและเปลี่ยนทิศ
หน้าแถวของลูกเสือ

(ก) แถวหน้ากระดานเปลี่ยนเป็นแถวตอน
ได้ ๓ อย่าง

๑. ด้วยหมู่เดี่ยวขวา หน้าเดิน—วิ่ง (ถ้าเดิน
หรือวิ่งอยู่บอก่า ทำ) ให้ลูกเสือต่างหมู่ต่าง
แถวไปทางขวา เมื่อได้ยินคำบอก่า หยุด หรือ
เดิน—ตรง วิ่ง—ตรง ให้ลูกเสือทำตามต่อไป
ทันที

ด้วยหมู่เดี่ยวซ้าย หน้าเดิน—วิ่ง (ถ้าเดินหรือ
วิ่งอยู่บอก่า ทำ) ให้ลูกเสือต่างหมู่ต่างแถว
ไปทางซ้าย เมื่อได้ยินคำบอก่า หยุด หรือ
เดิน—ตรง วิ่ง—ตรง ให้ลูกเสือทำตามต่อไป
ทันที

๒. ขวาทัน ตั้งหมู่ขวา—(ซ้าย) หน้าเดิน—วิ่ง
(ถ้าเดิน—วิ่งอยู่บอก่า ทำ) ให้ลูกเสือทำขวาทัน

ต่างหมู่ต่างตั้งหมู่ไปทางขวา (ตั้งแถวแถวในลูก
เลื่อคร) เมื่อได้ยินคำว่า หยุด หรือ เดิน—ตรง
วิ่ง—ตรง ให้ลูกเลื่อทำตามต่อไปทันที

ซ้ายหัน ตั้งหมู่ซ้าย— (ขวา) หน้าเดิน—วิ่ง
(ถ้าเดิน, วิ่งอยู่บอกจะทำ) ให้ลูกเลื่อทำซ้ายหัน
ต่างหมู่ต่างตั้งหมู่ไปทางซ้าย (ตั้งแถวแถวในลูก
เลื่อคร)

๓. ขวาทัน ด้วยหมู่เลี้ยวขวา— (ซ้าย) หน้า
เดิน—วิ่ง (ถ้าเดิน, วิ่งอยู่บอกจะทำ) ให้ลูกเลื่อทำ
ขวาทัน แล้วต่างหมู่ต่าง^๕เดินไปทางขวา จนได้
๕๐ องศา เมื่อได้ยินคำบอก ว่า เดินตรง หรือวิ่ง
ตรง ให้ลูกเลื่อทำตามต่อไปทันที

ซ้ายหันด้วยหมู่^๕เลี้ยวซ้าย— (ขวา) หน้าเดิน—วิ่ง
(ถ้าเดิน, วิ่งอยู่บอกจะทำ) ให้ลูกเลื่อทำซ้ายหัน
แล้วต่างหมู่ต่าง^๕เดินไปทางซ้าย จนได้ ๕๐ องศา

เมื่อได้ยินคำบอกว่า เดินตรง หรือ วิ่งตรง ให้
ถูกเนื้อทำตามที่ไปทันที

(ข) แแถวตอนหมู่เปลี่ยน เป็น แถวหน้า
กระดาน (ไม่เปลี่ยนหน้าแถว) ได้อย่างเดียว

๑. คั้งกองซ้าย หน้าเดิน—วิ่ง (ถ้าเดิน, วิ่ง
อยู่บอก่ว่าทำ) ให้หมู่ข้างหน้าอยู่กับที่ (ถ้าเดินอยู่
ซอยเท้า ถ้าวิ่งอยู่เดินเต็มก้าว) หมู่อื่นๆ ออก
เดินหรือวิ่งทำคั้งซ้าย เมื่อเดินพื้นที่เดิมของหมู่
ข้างหน้า นายหมู่ บอกว่า คั้งขวาหัน เมื่อตรงเป็น
แถวเดียว บอกว่า หยุด (ถ้ากำลังเดินอยู่เมื่อแถว
ตรงแล้ว นายหมู่บอกว่า ซอยเท้า ถ้าแถววิ่งอยู่
เมื่อแถวตรงแล้ว ให้ นายหมู่ บอกว่า เดินทำ)

คั้งกองขวา หน้าเดิน—วิ่ง (ถ้าเดิน, วิ่งอยู่บอก
ว่าทำ) ให้หมู่ข้างหน้าอยู่กับที่ (ถ้าเดินอยู่ ซอยเท้า
ถ้าวิ่งอยู่เดินเต็มก้าว) หมู่อื่นๆ ออกเดินหรือวิ่งทำ
คั้งขวา ค่อยไปทำเหมือนคั้งกองซ้ายทุกอย่าง

(ก) แลวตอนหมุ่เปลี่ยนเป็นแลวหน้า
กระดาน (เปลี่ยนหน้าแลว) ได้ ๓ อย่าง

๑. ด้วยหมุ่เดียวซ้าย หน้าเดิน—วิ่ง (ถ้ากำลัง
เดิน, วิ่งบอกว่าท่า) ให้ลูกเดินต่างหมุ่ต่างท่าเดียว
ซ้ายไปจนครบ ๙๐ องศา เมื่อได้ยิน ผู้บังคับกอง
บอกว่า หยุด หรือ เดินตรง วิ่งตรง ให้ทำตาม
ต่อไปทันที และถ้าเดินอยู่จะให้วิ่ง ให้บอกว่า วิ่ง

ด้วยหมุ่เดียวขวา หน้าเดิน—วิ่ง (ถ้ากำลังเดิน,
วิ่งบอกว่าท่า) ให้ลูกเดินต่างหมุ่ต่างเดียวขวาไปจน
ครบ ๙๐ องศา ต่อไปอย่างเดียวกับหมุ่เดียวซ้าย

๒. ขวาทัน ตั้งหมุ่ขวา (ซ้าย) หน้าเดิน—วิ่ง
(ถ้ากำลังเดิน, วิ่งบอกว่าท่า) ให้ลูกเดินท่าขวาทัน
ต่าง หมุ่ต่างตั้งหมุ่ไปทางขวา (ตั้งแถวแถวใน
ลูกเดินตัว)

ซ้ายหัน ตั้งหมุ่ซ้าย (ขวา) ให้ลูกเดินท่าซ้ายหัน
แถวตั้งหมุ่ซ้าย (ตั้งแถวแถวในลูกเดินตัว)

๓. ขวาทัน ด้วยหมูเลียวซ้าย (ขวา) หน้า
 เดิน—วิ่ง (ถ้ากำลังเดิน, วิ่งบอกว่าท่า) ให้ลูกเดิน
 ทำขวาทัน ต่างหมู่ต่างเลียวซ้าย เดินหรือวิ่งไปจนได้
 ๔๐ องศา เมื่อได้ยืน ผู้บังคับกองบอก เดินตรง
 หรือวิ่งตรง ให้ลูกเดินทำต่อไปทันที ถ้าแถวกำลัง
 เดินอยู่จะให้วิ่ง ให้บอกว่า วิ่ง

(ข) แถวตอนหมู่เปลี่ยนเป็นแถวตอนเดินทาง
 เมื่อจะเปลี่ยนแถวตอนหมู่ เป็นแถวตอนเดินทาง
 ให้หมู่ลูกเดินทุกหมู่วันระยะต่อเข้าไป คงเหลือห่าง
 ๑ ก้าว ส่วนผู้บังคับบัญชาไปประจำตามหน้าที่

(ง) แถวตอนเดินทางเปลี่ยนเป็นแถวตอนหมู่
 เมื่อจะเปลี่ยนแถวตอนเดินทาง เป็นแถวตอนหมู่
 ให้ลูกเดินทั้งระยะต่อระหว่างหมู่ ให้ห่างเท่ากับด้าน
 หน้าของหมู่ นั้นๆ ส่วนผู้บังคับบัญชาไปประจำตาม
 หน้าที่

ค. การหัดเป็นกองใหญ่

คำว่ากองใหญ่ สำหรับกองใหญ่ถูกเลื่อนประกอบด้วย

ก. กองถูกเลื่อนตั้งแต่ ๓ กองขึ้นไปถึง ๕ กอง และในกองถูกเลื่อนนั้นมีผู้บังคับบัญชาของกองนั้นตามอัตรา

ข. กองบังคับการกองใหญ่ มีผู้บังคับการกองใหญ่ รองผู้บังคับการกองใหญ่ ถูกเลื่อนสำหรับรับใช้ของผู้บังคับการกองใหญ่ ถูกเลื่อนเดียว และถูกเลื่อนสัญญา

การตั้งแถวและรูปแถวชีวิตของกองใหญ่

การตั้งแถวและรูปแถวชีวิตของกองใหญ่ถูกเลื่อนนั้นมีหลายอย่าง คือ

๑. ตั้งเป็นแถวหน้า กระดาน แถวหน้ากระดานของกองใหญ่นั้น เป็นแถวสำหรับรวมกองถูกเลื่อน ตั้งเรียงเคียงกันไม่เว้นระยะเคียงระหว่างกองผู้บังคับการกองใหญ่อยู่กึ่งกลาง ห่างจากแถวหน้า

ด้านกว้างหน้าแถวของกองลูกเสือ มีขนาดทรงกัน
เป็นแนวเดียว ผู้กำกับการกองใหญ่อยู่กึ่งกลางตอน
หัว ห่างจากแถวของลูกเสือหัวตอน ๓ ก้าว แคร
เดียวประจำข้างหน้าผู้กำกับการกองใหญ่ระยะ ๓ ก้าว
เจ้าหน้าที่กองบังคับการกองใหญ่อยู่ประจำท้าย
ตอน รองผู้กำกับการกองใหญ่อยู่มีขวาของกอง
บังคับการ ดังรูป

○ ○ ○ ○

○ ○

กองลูกเสือที่ ๑

○

กองลูกเสือที่ ๒

○

กองลูกเสือที่ ๓

○ ○ ○ ○ ○

หมายเหตุ แถวตอนนอกของลูกเดือยธรรมดานี้ เมื่อ
ตั้งเป็นกองเรียบร้อยแล้ว ผู้บังคับกองยืนหน้ากอง
ห่าง ๑ ก้าว ทุกๆ กอง ถ้าเป็นแถวออกเดิน ข้าง
หน้าผู้บังคับการกองใหญ่ มีผู้เชิญธง แตรเดี่ยว
แตรวงด้วย

ข. แถวตอนนอกของลูกเดือยปีดระยะ วิธีตั้งแถว
เหมือนกับแถวตอนนอกของลูกเดือยธรรมดา แต่ระยะคือ
ไม่มี ผู้บังคับกองประจำกองขวาของตน

๓. การตั้งแถวตอนหมู่ แถวตอนคู่ แถวตอน
เดินทาง จัดเหมือนกับที่กล่าวมาแล้วในวิธีหัดเป็น
กอง แต่สำหรับกองใหญ่นี้ แถวตอนหมู่ และตอน
คู่ หักตั้งซ้อนกันนั้น มีจำนวนมากกว่าในการหัด
เป็นกอง

ฅ. การเปลี่ยนรูปแถวกองใหญ่

การเปลี่ยนแถวหน้ากระดาน และเปลี่ยนแถว
ตอนต่างๆ ในกองใหญ่นี้ ให้ใช้เช่นเดียวกับการ

หัตถ์แถวสำหรับกองลูกเสือที่กล่าวแล้ว

ง. วิธีดำเนินการหัดใช้พลอง

การที่จะฝึกหัดใช้พลองของบ็องกนตัวนั้น ควรหัดให้เป็นลำดับตามท่ายากและง่าย คือ

๑. ให้หัดท่าเตรียมแทงด้วยเท้าขวาเท้าซ้ายและข้างหน้า

๒. ให้หัดท่าปัก ท่าบังคับ และท่าเวียนวุธ

๓. ให้หัดท่าแทงต่างๆ คือแทงไกล แทงใกล้แทงเฉย และในการแทงนั้น ผู้ฝึกหัดควรทำด้วยตนเองให้ดูเป็นตัวอย่าง เป็นตอนๆ พร้อมด้วยคำอธิบายให้ชัดเจนเสียก่อน แล้วจึงให้ลูกเสือทำ และควรตรวจดูให้ถูกต้องตามที่ได้อธิบายให้แล้วด้วย

๔. เมื่อหัดท่าแทงได้ดีแล้ว จึงเริ่มใช้แทงไม้ห้วงต่อไป การใช้ไม้ห้วง ถ้ามีจำนวนคนมากก็จัดหัดให้เป็นคู่ๆ ผลัดเป็นผู้รับ ผลัดเป็นผู้แทง

๕. เมื่อหัดทำทงไม้ทวงได้ชำนาญแล้ว จึง
หัดใช้ทงกับหุ่นต่อไป

จ. การหัดใช้พลองต่อสู้กัน

๑. เครื่องใช้ในการฝึกหัด ก. ไม้ทวง ใช้ไม้
รวกหรือไม้จริงอย่างเบาก็ได้ ยาวประมาณ ๑ เมตร
๘๐ เซนติเมตร โกวัดโดยรอบราว ๘ เซนติเมตร
ปลายข้างหนึ่งใช้ผ้าพันทำเป็นนวมสำหรับตีหรือแทง
เพื่อถนอมเจ็บ และอีกข้างหนึ่งทำเป็นทวงโต เส้นผ่า
ศูนย์กลางไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ด้วยหวายหรือ
ถวดก็ได้

ข หุ่น ทำด้วยกระดอมผ้า หรือผ้าหนาๆ ยัด
ด้วยฟาง ใบไม้ ขี้เถ้า ให้อึดทน ให้อึดเท่าตัวคน ใช้ตีทำ
จุดที่หมายไว้ ๔ หรือ ๕ แห่ง

หุ่นนี้ตั้งไว้ในที่ต่าง ๆ กัน คือแขวนไว้กับราว มี
เชือกผูกถ่วงมิให้แกว่งได้ อย่าง ๑ หรือวางลงไว้กับ
พื้นดิน ผูกกับหลักให้แน่น แต่ถ้าหุ่นสำหรับแทง
เฉย ทำให้มีรูปร่างเหมือนคนได้ยิ่งดี

๒. วิธีหัดแทง

ก. ทำแทงธรรมดาและทำบีบ ได้อธิบายไว้ใน
คู่มือลูกเสือครั้งแรกโดยละเอียดแล้ว จะไม่อธิบายใน
หนังสือ

ข. ทำแทงเปลี่ยนทิศ การแทงนั้นนอกจากแทง
ธรรมดาแล้ว ต้องฝึกหัดแทงเปลี่ยนทิศหันไปมา
ให้ได้ทุกทางอีกด้วย

วิธีแทง อย่างเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว แต่ถ้า
เปลี่ยนทิศแทง เช่น หันตั้งขวาและหันตั้งซ้าย เท้า
หลังต้องเป็นหลักอยู่กับที่เสมอ ส่วนเท้าหน้าเปลี่ยน
ไปตามต้องการ แต่ถ้ากลับหลังหันแทง ไร้เท้า
หน้าเป็นหลัก กัดับพลองในท่าเฉียงอาวูช คือมือ
ขวาเหยียดตั้งจับโกศ โคนพลอง ให้พลองเฉียงไป
ทางซ้าย มือซ้ายจับพลองเสมอไหล่ แล้วกัดับ
หลังหันฟาดพลองไปในท่าแทงพร้อมกับการยก

การแทงต่าง ๆ นั้น เมื่อแทงแล้วต้องกลับมาใน

ทำบั้งบัว แล้วหันกลับทิศเดิมทำทำเฉียงขวา แล้ว
ตั้งพลองไปอยู่ในท่าเตรียมแทงทุกครั้ง

ค. ที่หมายแทง ในท่าแทงสำหรับต่อสู้ศัตรู
ต้องเลือกที่หมายที่สำคัญต่าง ๆ เช่นแทงที่คอ ท้อง
หน้าอก ข้อมือ สะโพก หน้า เป็นต้น เพื่อมิ
ให้ศัตรูมีกำลังจะต่อสู้กับเราได้ต่อไป

ฆ. ท่าแทงประกอบไม่ห่วง การแทงประกอบ
ไว้ห่วงนั้น เพื่อฝึกหัดให้ดวงใจไหวพริบดี วิธีแทง
นั้นใช้ โดยแทงยาวและแทงสั้นทักถ่วงมาแล้ว แต่
ผู้แทงต้องคอยดูห่วงว่าผู้รับจะต่อไว้ที่ใด ก็แทงไป
ทางนั้นทันที ไม่ต้องรับคำสั่งอย่างใด ถ้าผู้ต่อห่วง
จะให้แทงเปลี่ยนทิศอย่างใด ผู้แทงก็เปลี่ยนทิศตาม
หลักตามที่กล่าวไว้ ในการแทงเปลี่ยนทิศนั้นแล้ว

ง. ท่าดี นอกจากต่อสู้ด้วยท่าแทงแล้ว ให้ต่อสู้
ด้วยท่าดีด้วยพลอง คือท่าจากท่าเตรียมแทง โดย
ใช้มือซ้ายตั้งพลองเข้ามาใกล้ตัวพอถนัด ทันใดมือ

จากกระทกพลของเหวี่ยงเป็นวงต่อไปให้ตรง ที่หมาย
ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว และเมื่อจะชักพลองกลับให้
พลพลองลงบนศีรษะศัตรูโดยแรงอีกครั้งหนึ่ง

บทที่ ๙

การเรือทางใช้การ

ก. การรื้อยรอกชนิดต่าง ๆ ถูกเลือกสมุทร
เสนา จำเป็นจะต้องรู้จักใช้เชือกหรือลวดรื้อยรอก
ชนิดต่าง ๆ ได้ จะได้กล่าวถึงสำคัญในการรื้อย
รอกดังต่อไปนี้

๑. เชือกและลวด เชือกและลวดที่จะใช้รื้อย
รอกนั้น ต้องกะดูขนาดให้พอเหมาะกับรอก ตาม
อัตราดังนี้ คือ ให้ใช้เชือกหรือลวดที่มีขนาด $\frac{๑}{๓}$
ของรอก หรือมีขนาด ๑ ใน ๓ นิ้ว จึงจะรื้อยพอได้

เช่นวทรอกได้ขนาด $\frac{๑}{๔}$ นิ้ว ต้องใช้เชือกหรือถวด
ขนาด ๓ นิ้ว หรือขนาดรอก ๑๕ นิ้ว ต้องใช้
เชือก ๕ นิ้ว

๒. ต้องรู้จักความผิดของรอก ผู้ที่จะร้อย
รอกนั้นต้องรู้จักความผิดของรอกนั้นว่า มีอัตรา
อย่างไร ความผิดของรอกนั้น มีอัตรา ๑ ใน ๑๐
หรือ ๑๐๐ ละ ๑๐ ของน้ำหนักของที่จะยกทุกๆ ลูก
รอกที่จะตั้งผ่านไป เช่นจะยกของมีน้ำหนัก ๑๐
ปอนด์ ด้วยรอกตาเดียว ๑ ตัว รอก ๒ ตา ๑ ตัว
เชือกที่ร้อยจะต้องร้อยผ่านลูกรอกไปทั้ง ๓ ลูก ความ
ผิดจะต้องเป็น ๓ ปอนด์ คือ ๑ ใน ๑๐ ของทุกๆ
ลูกรอก

๓. ต้องรู้จักรอกเป็นรอกตาย การร้อยรอก
ลูกเดี่ยวจะต้องรู้จักและคิดว่าที่ใดควรใช้รอกเป็นรอก
ตายอย่างไร คือ

รอกเป็น เป็นรอกที่ร้อยเชือกเข้าไปแล้ว รอก

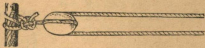
นั้นจึงไปมาได้ ทำให้รอกท่อกำลังตั้งได้เท่าตัว
ถ้าใช้รอกตายเป็นรอก ๒ ตาหรือ ๓ ตา รอกตัวนั้น
ถูกรอกจะแยกออกไปได้ ๒ ทาง คือเป็นถูกรอก
ตายบ้างและถูกรอกเป็นบ้าง

รอกตาย เป็นรอกที่ร้อยเชือกแล้วผูกติดประจำ
ไว้กับที่ หรือเป็นรอกที่ไม่ได้ช่วยให้มุกำลังตั้งขึ้น
เลย เป็นแค่กระทำได้ตั้งสะดวกยิ่งขึ้นเท่านั้น

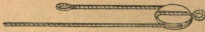
๔. วิธีร้อย ให้ใช้หางเชือกตาย คือหางเชือก
ที่จะผูกติดไว้กับที่ เป็นเส้นที่ร้อยรอกก่อน เชือก
และรอกเมื่อร้อยกันแล้ว ชาวเรือเรียกว่า รอกจาด
(คำว่าจาด มาจากคำว่า เปอร์ชาด ซึ่งเป็นตำแหน่ง
ชาวอังกฤษ ชาวเรือไทยเราได้เรียกเพี้ยนมาเป็น
จาด และใช้ติดต่อกันมาจนทุกวันนี้)

๕. ชนิดของการร้อยรอกเป็นรอกจาดต่างๆ คือ

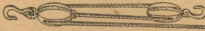
ก. จาดโยง (ร้อยรอกผูกโยง) คือใช้เชือก
เส้นเดียวร้อยรอกตายตัวเดียว (ดูรูป)

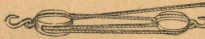
๑ จากเตียง

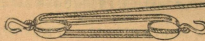
๒ จากห้อย

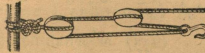
๓ จากทาสีขาว

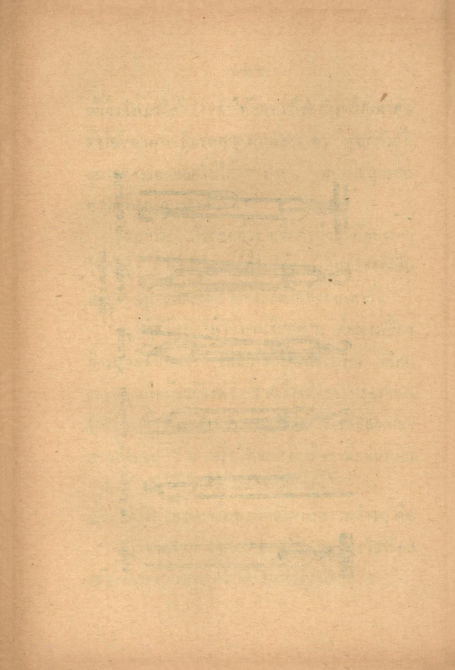
๔ จากเรือ

๕ จากบัน
หรือ จากหน้าต่าง

๖ จากสะพาน

ร้อยละหนึ่งไม่ได้ประโยชน์ในการผ่อนแรงเลย
แต่ได้ประโยชน์ในการที่เราออกกำลังได้สะดวกและ
พักแรงได้

ข. จาคห้อย (ร้อยให้รอกห้อย) คือใช้เชือก
เส้นเดียวร้อยรอกเป็นตัวเดียว (ดูรูป)

ทางร้อยละหนึ่งผ่อนกำลังได้ประมาณครึ่งตัว

ค. จาคตาเดียว (ร้อยรอกตาเดียว) คือใช้
เชือกเส้นเดียวร้อยรอกตาเดียว ๒ ตัว ผูกให้เป็น
รอกตายเส้นตัวหนึ่ง อีกตัวหนึ่งให้ร้อยเป็นรอก
เป็น (ดูรูป)

การร้อยละหนึ่งผ่อนกำลังได้ประมาณครึ่งหนึ่ง
เหมือนกันกับ ร้อยจาคห้อย

ง. จาคเรือ คือใช้เชือกร้อยรอก ๒ ตาและ
ตาเดียวอย่างละตัว ให้รอกตัวใดเป็นรอกตายก็ได้
แต่จะดึงขึ้นหรือดึงลง ถ้าต้องการดึงลง ให้รอก
๒ ตาเป็นรอกตาย ถ้าดึงขึ้น รอกตาเดียวกดเป็น
รอกตาย (ดูรูป)

การร้อยเชนิคิน ใช้ดงขึ้นผ่อนแรงได้ดีกว่า
ดงดง

จ. จาก ๒ ตาหรือจากตย็น คือใช้เชือกร้อยรอก
๒ ตา ๒ ตัว (ดูรูป)

การร้อยเชนิคิน ผ่อนแรงได้ประมาณ ๓ เท่า

ฉ. จากตะเพน คือใช้เชือกร้อยรอก ตาเดียว
๒ ตัว ตัวหนึ่งให้เป็นรอกตาย อีกตัวหนึ่งเป็น
รอกเป็นเลื่อนลงเสมอ (ดูรูป)

การร้อยเชนิคิน ไม่ค่อยมีใช้สัก ผ่อนแรงได้
ประมาณ ๒ เท่าครึ่ง

ข. แจวเรือและตักกระเชียง

๑. วิธีใช้หุแจว เขาหุแจวชูปน้ำให้ชุ่มคล่อง
เข้กับหมวกแจว แล้วเลื่อนหุแจวลงมาเข้าหาง
หมวกแจวระยะพอดีกับส่วนกว้างของเรือตรงที่เราจะ
แจว เลื่อนค้ำแจวไปให้ชิดกับปลายหลักแจว เขา
หุแจวคล่องกับหลักแจว จึงพลิกค้ำแจวข้ามหลัก

แกลงไปข้างหน้า แล้วหมุนตามแกลงให้หมวกแกลง
ทางสั้นไปทางหัวเมื่อที่เราจะจับ และให้ใบแกลง
พืดเฉียงกับพื้นเล็กน้อย แล้วพาดใบแกลงไว้
ทางท้ายเรือหรือหัวเรือก็ได้

๒. วิธีแจวเรือ ถ้าแจวอยู่กราบซ้าย คนแจว
ยืนทางขวา เขามือขวาจับหมวกแกลง มือซ้ายจับ
ได้มือขวาดลงมาทางกันตามระยะไหล่ของตน แล้ว
ดึงตามแกลงมาทางท้ายเรือ ให้เกือบเป็นมุมฉาก
กับหัวเรือ ถ้าแจวอยู่กราบขวา ให้ใช้มือซ้าย
จับหมวกแกลง มือขวาลงจับตามแกลงได้มือซ้ายอย่าง
เดียวกัน

เวลาแจวถ้ามือขวาลงจับหมวกแกลง ให้ก้าวเท้า
ขวาไปข้างหน้าครึ่งก้าว ถ้ามือซ้ายจับหมวกแกลง
ก็ก้าวเท้าซ้ายออกไปอย่างเดียวกัน มือที่จับตาม
แกลงดึงตามแกลงมาจนชิดตัวพร้อมกับโยกตัวไปข้างหลัง
และให้ใบแกลงเฉียงไปข้างหน้า ตั้งจากหน้าประมาณ

คืบหนึ่ง มือทั้งสองหงายมือพลิกตามแนวให้สั้นแนว
ข้างหนึ่งไปทางหัวเรือ จึงให้ใบแฉกรุ่นน้ำลงพอ
สมควร ทิ้งไคโย้ตัวไปข้างหน้า พร้อมกับมือคัน
ค้ำแนวไปข้างหน้าโดยแรงจนเท้าหลังคืบ ใบแฉก
จะไปเฉียงอยู่ท้ายเรือ แล้วใช้มือทั้งสองค้ำค้ำ
แนวกลับมากำเติมซึ่งเรียกว่า แฉกออก แล้ว
กลับทำเช่นนี้ตลอดไป

๓. ลักษณะการใช้แฉกวิธีต่าง ๆ นอกจาก
แฉกเรือตามวิธีดังกล่าวมาแล้วนั้น แฉกยังใช้ประกอบ
เป็นการช่วยเหวี่ยงในเวลาแฉกอีก คือ

ก. ทวน คือทำให้เรือกำดั่งถ่นอยู่ให้ถอยหลัง
เมื่อต้องการจะให้เรือถอยหลัง ให้ทำตรงข้ามกับ
อาการแฉกเรือ โดยยกสั้นแฉกตั้งตรงแล้วให้ใบ
แฉกด้านหน้าไว้ ถ้าเรืออยู่หนึ่งให้ใช้ใบแฉกที่ด้านหน้า
ไว้หนึ่งพยุ่น้ำไปข้างหน้า ถ้าเรือกำดั่งถ่นเร็วมาก
อย่าให้ใบแฉกรอในน้ำให้ลึกเกินไป ให้ใบแฉกทวน

น้ำแค่น้อยๆ ไปก่อนจนเห็นเรือเด่นเบาดงจึงทอดได้
เต็มที่ มิฉะนั้นจะหัน หรือคนทอนจะตก
น้ำได้

ข. ราว คือทำให้เรือที่กำลังเดินอยู่เด่นชัดลง
คือให้พลัดต้นแถวตรงขึ้นตรงๆ ราวไว้ในน้ำ จับตาม
แถวทอนน้ำไว้ ใช้เท้าหย่อนพื้นให้แข็งแรง ถ้า
เรือเด่นเร็วมาก อย่าทำเช่นนั้นเราจะต้านทานไม่
ได้ ให้ยกใบแถวจุ่มน้ำขึ้นลงให้ถี่เป็นระยะไปจน
เรือหยุด

ค. ถู คือหลบแถวไม่ให้กระเถิบทางเดินเรือ เช่น
เรือเข้าไปในที่แคบ ให้ก้าวไปข้างหน้า มือทั้ง
สองผดกตามแถวไป จนใบแถวไปอยู่ข้างเรือ
ปลดอยมือข้างที่จับหมวกแถว ถูไว้แค่มือเดียว

ง. คัด คือการทำให้หัวเรือเบนไปตามต้องการ
เพื่อช่วยการถอยท้าย ให้ใช้ใบแถวตามเบนผ่านน้ำ
และกดตามแถวให้ใบแถวคั่นน้ำออกไปข้างๆ เรือ
ก็จะเหไปทางตรงข้าม

จ. วาด คือการทำให้เรือเบนไปตามต้องการ
เป็นการช่วยในการถอยท้าย คือใช้แฉก แฉกให้วง
กว้างพยุ่นาเข้ามาหาข้างเรือ เรือก็จะเหไปทาง
ที่วาด

๔. การตีกระเชียง การตีกระเชียงนั้นได้
กล่าวไว้ในลูกเสือศรีมาครงหนึ่งแล้ว แต่เพื่อบ่ง
หมายให้ลูกเสือศรีผกหัดตีกระเชียงจำนองเท่านั้น
แต่ที่จะกล่าวในลูกเสือโทนี้ เพื่อให้ลูกเสือโทได้
ฝึกหัดตีกระเชียง โดยใช้เรือใบตีกระเชียงจริงๆ
ฉะนั้นจึงได้อธิบายถึงวิธีตีกระเชียงไว้ให้เข้าใจ คือ
วิธีตีกระเชียง ให้ลูกเสือที่จะตีกระเชียงนั่งบน
กระทง หันหน้าไปทางท้ายเรือ ดังตัวตรง ออกฝั่ง
ผาย ตามองไปข้างหน้า มือทั้งสองจับตามกระเชียง
อย่างคว่ำมือ ให้มือทั้งสองห่างกัน ๓๐ เซนติเมตร
ถอยตามกระเชียงวางไว้บนน้ำ เท้าทั้งสองเหยียดไป
ยันไม้ที่ทำได้สำหรับยันเท้า เมื่อดึงเวลาจะเริ่มตี

กระเชียง ให้ โนมัตวไปข้างหน้า ตัวเอนตามไป
 ยกให้ต้อยยัดแซน ทั้งสอง ออกไปข้างหน้าให้เต็มที
 พลิกกระเชียงขึ้นให้ตั้งตรง ยกใบกระเชียงสูง
 จากพื้นน้ำอย่างน้อย ๑ คืบ แล้วดึงด้านกระเชียง
 เข้ามา พร้อมกับเอนตัวไปข้างหลัง จนมือทั้งสอง
 เข้ามาถึงหน้าอก เพื่อให้ ใบกระเชียงพยุ้น้ำ
 ให้เรือแล่นไป แล้วเอียงกระเชียงเล็กน้อย ยก
 ใบกระเชียงขึ้น แล้วกลับ โนมัตวไปข้างหน้า ทำ
 อย่างกล่าวมาแต่เรือไป

ลักษณะการใช้กระเชียงทำต่าง ๆ

๑. ทวน คือทำให้เรือที่กำลังแล่น อยู่ถอยหลัง
 โดยทำตรงข้ามกับค้ำกระเชียง คือยกใบกระเชียง
 ตั้งตรง จุ่มใบกระเชียงลงไปตรง ๆ และใช้มือ
 ดันด้านกระเชียงตัวโยกไปข้างหน้า ให้ใบกระเชียง
 ต้านน้ำไว้

๒. รา คือทำให้เรือที่กำลังแล่นอยู่เด่นชัด
ให้ยกกระเชียงมาถือไว้ในท่าเดิม (คือท่าแรกออก)
ยกกระเชียงจุ่มน้ำไว้เฉย ๆ มือทั้งสองกุมด้าม
กระเชียงไว้ ถ้าเรือกำลังแล่นเร็วมาก ให้ยก
กระเชียงจุ่มน้ำขึ้นลงเป็นระยะไป

๓. ตู คือ ทำให้กระเชียง ถัดขวางใน เวลา
เรือเข้าในที่แคบ โดยปลดอยใบกระเชียงให้เฉยไป
ทางท้ายเรือ ใบกระเชียงอยู่ในน้ำติดกราบเรือ
ถือปลายด้ามกระเชียงไว้แต่มือเดียว

บทที่ ๑๐

การทอ้งเที้ยวและพักแรม

ก. การทอ้งเที้ยว

๑. การทอ้งเที้ยวคืออะไร การทอ้งเที้ยวคือ

การเที่ยวไปในภูมิภาคต่าง ๆ ในเวลาว่าง โดย
ทางบกและทางน้ำ เช่นเดินทางไกลไปตามตำบล
หรือท้องถิ่นใด ๆ ด้วยเท้าหรือด้วยเรือ และพัก
ผ่อนพักแรมไปตามระยะทางนั้น ๆ

๒ ประโยชน์ของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว
ไปตามภูมิภาคนั้น นับเป็นกีฬากลางแจ้ง
อย่างหนึ่ง ย่อมเป็น ประโยชน์แก่ผู้เล็ดลอด
ประการ คือ

ก. โดยฉะเพาะผู้เล็ดลอดสมุทรเสนา จะได้เห็น
ภูมิภาคต่าง ๆ เช่นท่าเรือ หาดทรายชายทะเล
และจะได้คุ้นเคยกับเรือต่าง ๆ เช่นเรือใบ เรือค้า
ขาย และเรือประมง

ข. ทำให้ผู้เล็ดลอดได้ออกกำลังกายต่าง ๆ เช่น
เดิน—วิ่ง—กระโดด แลข้ามเครื่องกีดขวาง ฝ่า
อันตรายต่าง ๆ ในภูมิภาคนั้น ๆ

ค. ทำให้ผู้เล็ดลอดรู้จักบังคับตนให้อยู่ในวินัย

อย่างเคร่งครัด เช่นการรับคำสั่ง การตรงต่อเวลา
การขึ้นเคยอดระเบียบ การรักษานามยี่อย่างกาย

ข. ทำให้ลูกเสือได้ปลูกความเป็นลูกผู้ชาย รั
จักความอดทน และการลำบากกรากกว่าได้เป็น
อย่างดี

ง. ทำให้ลูกเสือรักษารวม ชาติของภูมิประเทศ
เป็นหนทางให้คิดรักบ้านเกิดเมืองนอนของตนขึ้น

จ. ทำให้ลูกเสือเกิดมีความสามัคคี และรู้จัก
ประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม

๓. การเตรียมตัวในการท่องเที่ยว เมื่อลูก
เสือจะออกเดินทางไกล หรือเวลาท่องเที่ยวไปพัก
แรมในภูมิประเทศที่ใด ต้องเตรียมตัวในการเดิน
ทางดังนี้

ก. เตรียมของใช้ คือ ย่ามผ้าใบ กระติกน้ำ
รองเท้า ถุงเท้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหุงต้ม ผ้า
เช็ดตัว แปรงสีฟัน สบู่ดพก ดินสอคำ ไม้ขีดไฟ

เทียบไซ้ ผ้าขาวม้า ยาชัดรองเท้า นกหวีด ไฟฟ้า
เดินทาง แผนที่ เข็มทิศ ผ้าเช็ดตัว และมัดพอใช้
ติดกันไม่ได้ ๑ เต็ม

ข. เตรียมการรักษาตัว ติดเล็บเท้าให้สั้นเพื่อ
กันสะเก็ด ในเวลาเดินระวังอย่าให้เท้าพองหรือเจ็บ
ได้ ต้องล้างเท้าฟอกสบู่ให้สะอาดอยู่เสมอ ถ้า
แช่เท้าด้วยน้ำฝาดหรือน้ำสารส้มได้ก็ยิ่งดี จะทำให้
หนังเท้ามันคง เวลาเดินต้องใส่รองเท้าที่พอดี รอง
เท้าเก่าดีกว่าใหม่ ใส่ถุงหนาและยึดได้ดีไม่หลุดขาด
เป็นค

ถ้าเท้าเจ็บระบม ให้รีบล้างเท้าด้วยน้ำอุ่น แล้ว
ทาน้ำมันวอดดิน หรือน้ำมันอะไร ๆ ที่สิ้น ๆ ก็ได้

ถ้าเท้าพอง ทำให้หนังนูนมีน้ำใสข้างใน เมื่อ
ถึงที่พอกใช้เข็มสะอาดถอนไฟบ่ง ระวังอย่าให้ฝุ่น
หรือผงเข้าไปในแผล จะเกิดเป็นพิษขึ้น ประคบด้วย
น้ำอุ่น ๆ แผลจะแห้ง

ถ้าเกิดเมื่อยกถ้ำขึ้นในเวลาเดิน ควรหยุด
พักและทายาตามที่เมื่อยนั้น ใช้น้ำค่าง ๆ เหล่านี้ได้
คือ น้ำฝน ฝนตกดิน น้ำฝนมา น้ำฝนการบูร น้ำฝน
พิมเสน น้ำฝนระกำ ฯลฯ

ถ้าเท้าเมื่อยหรือแสบ ต้องหยุดและรับล้างเท้า
ด้วยน้ำที่สะอาด หรือน้ำอุ่น ๆ ยิ่งดี เช็ดให้แห้ง ใช้น้ำ
แป้งนวลหรือดินสอพองทา ถ้าใช้น้ำแป้งประสานของ
ผสมกับดินสอพอง ๑ ใน ๔ ได้ก็ยิ่งดี

๔. การปฏิบัติตนหรือรักษาวินัยในการเดินทาง
ในระหว่างเดินทางไกลนั้น ลูกเสือทุกคนต้องปฏิบัติ
ตนให้อยู่ในวินัยโดยเคร่งครัดตามข้อเหล่านี้ คือ

- ก. รักษาแถวที่เดินอยู่ให้เป็นระเบียบ
- ข. ลูกเสือจะออกจากแถวก่อนได้รับอนุญาตไม่ได้
- ค. อย่าปด้อยให้ระยะต่อห่างเกินไป
- ง. ทางที่มีคน หรือขบวนยานพาหนะพาดผ่าน ต้อง
เดินให้หันหน้าแถวแคบลง

- ง. อย่าร้องเพลงตลก กระบองหรือถั่วคำค่อน
กระต๊อหญิง
- จ. ต้องบอกสัญญาณคำบอกที่ออกไปนั้นต่อๆ
ไปให้ทราบทั่วกัน
- ฉ. เวลาพักอย่าทำลายสิ่งของ ของชาวบ้าน
เช่น ฐานหรือสอยตุ๊กไม้ต่าง ๆ
- ช. ให้เดิน อย่าง ท่าทาง ของอาจ ผึ่งผาย แข็งแรง
เสมอ
- ซ. อย่าสูบบุหรี่ในเวลาเดิน หรือดื่มน้ำบ่อยๆ
จะทำให้เหนื่อยมากขึ้น

ข. การพักแรม

๑. การพักแรมมีประโยชน์อย่างไร การ
พักแรม เป็น สิ่งจำเป็น สำหรับ ของ ลูกเสือ อย่าง ยิ่ง
เพื่อจะให้ ลูกเสือได้พัก ผ่อน เป็น การ ขอม กำจัดไว้
สำหรับ จะได้ กระทำ การงาน ใน วันข้างหน้า และ

เพื่อจะได้ให้ลูกเสือทำการซ่อมแซมเครื่องมือ
เครื่องใช้ และเครื่องอุปกรณ์ต่างๆ ให้เรียบร้อย
เพราะฉะนั้นจึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งในเวลาลูกเสือ
พักแรม ต้องให้พักผ่อนเป็นที่สบายและสะดวก
ที่สุด

๒. การพักแรมกระทำขึ้นเมื่อไร การพักแรม
นั้น ตามธรรมดาได้กระทำขึ้นติดต่อกับการเดินทาง
ที่ของลูกเสือ ซึ่งได้ทำการเดินทางมาแล้ว หรือ
เสร็จจากการรบ หรือมีลูกเสือกองหนึ่งกองใด
ไปเปลี่ยน เพื่อให้กองลูกเสือซึ่งอดิโรยในการรบ
ได้ทำการพักผ่อนบ้าง

๓. สิ่งสำคัญในการพักแรม เนื่องจากมี
ความมุ่งหมายให้ลูกเสือในกองนั้นได้พักแรม เป็นที่
สบาย จึงควรคิดถึงข้อสำคัญเหล่านี้ คือ

- ก. ต้องจัดการตั้งกองรักษาด่าน
- ข. ระวังในเรื่องเสียงและแสงให้มาก

ค. ผู้บังคับบัญชาต้องบอกล่วงหน้าให้ลูกเสือทราบที่พักแรมเสียแต่เนิ่น และบอกการบึ่งงกันที่พักแรมด้วย

ข. ลูกเสือต้องเข้าที่พักแรมก่อนค่ำ เพราะการที่ลูกเสือเข้าที่พักแรมในเวลาค่ำนั้น ทำให้เกิดความยุ่งยากลำบากกัน

ง. เมื่อเข้าที่พักแรม แล้วอย่าเพิ่งโยกย้ายเป็นอันขาด เพราะจะทำให้ลูกเสือขาดวินัย

จ. ต้องแจ้งที่พัก ของ กองต่าง ๆ ให้ชัดเจน และบอกหน้ากัน น้ำใช้ และดื่มน้ำ ที่หุงหาอาหารที่รับประทาน กองพยาบาล กองรักษาการณ์ภายใน เหล่านี้ อยู่ที่ไหน ลูกเสือจะได้ติดต่อได้สะดวก

ฉ. การเลือกที่พักแรม ที่พักแรมควรเลือกตามลาดตั้งต่อไปนี้ คือ

ก. เป็นที่กางบังคองทางพื้นดินและอากาศ

- ข. เป็นที่ไถ่น้ำรับประทาศเกิดโจรสลัด
- ค. เป็นที่ไม้ขึ้นเอาจันทน์ทำให้เกิดโรคได้
- ฅ. เป็นที่รถเกาต์วางพอกแก่จันทน์ลูกเดือ
- ง. เป็นที่คนดูนกแก่การซื้อสัตว์และติดต่อกับ
กองช้างเคียง

๕. ชนิดของการพักผ่อน การพักผ่อน
แบ่งออกตามลักษณะของที่พักเป็น ๓ อย่าง ๑. และ
ที่ซึ่งพักผ่อนต่างๆ นี้น ย่อมมีคุณและโทษ ดังกันดังนี้
การพักผ่อนในสนาม มีคุณคือคุณะ

- ก. เมื่อเข้าศึกเข้าตี ทำร มีบ่อกันได้ง่าย
เพราะเห็นเข้าศึกได้ทุกที่ ทุทาง
- ข. สะดวกในการบังคับรับธา เพราะไม่แยก
กันพัก
- ค. เมื่อมีเหตุดำห้ต่อสู้ เกิดขึ้นรู้ตัวกันได้โดยเร็ว
ให้โทษคือ
- ก. เสียเวลาคือการกางกระโจมผ้า

๖. อาจได้รับอันตรายง่าย เพราะหาที่
กำบังยาก

ค. ถ้าฝนตก ลูกเต๋อ จะได้รับ ความ ดำบาก มาก
พักแรมในหมู่บ้าน มีคุณคือ

ก. ลูกเต๋อได้พักผ่อนสะทอนสบาย เพราะมี
หลังคาถาวร

ข. ไม่เสียเวลาในการรื้อและกางเก็บผ้ากระโจม
ให้โทษคือ

ก. เมื่อข้าศึกเข้าช่วยเหลือนั้นได้ยาก

ข. ทราบข่าวสำคัญ ๆ ไม่พร้อมกัน

ค. อาจมีปากเสียงกับชาวบ้านได้

พักแรมปน มีคุณ และโทษ เหมือน กับ การ
พักแรมทั้งสองอย่างดังกล่าวแล้ว

๖. การบังคับบัญชาในที่พักแรม ลูกเต๋อ
พึงเข้าใจว่าในเวลาพักแรมนั้น สำหรับผู้บังคับ
บัญชาของลูกเต๋อ นอกจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง

แล้ว มีผู้บังคับบัญชาเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง เรียกว่า
 “ตำรวจที่ปัก” ตำรวจที่ปักนั้นโดยมากเป็นผู้
 อาวุโสซึ่งไปทำการปักแรมด้วย ตำรวจที่ปักจะ
 จัดวางระเบียบต่าง ๆ ไว้ มีระเบียบบังคับกันภายในที่
 ปักแรม เช่นการสู่ขาคีบาต การออกนอกบริเวณ
 ระเบียบการตั้งญวน และระเบียบการมรรยาท
 ของลูกเสือ เป็นต้น เพราะฉะนั้นลูกเสือทุกคนต้อง
 ปฏิบัติตามคำสั่งของตำรวจที่ปัก โดยเคร่งครัดเสมอ

๗. การทำที่ปักแรม เมื่อเลือกที่ปักแรมได้
 แล้วก็ต้องมีเครื่องสำหรับทำที่ปัก ถ้ามีกระโจม
 ไปก็ตั้งกระโจมขึ้น ถ้าเป็นฤดูฝนก็ควรขุดร่องโดย
 รอบให้ลึกพอประมาณ และทำร่องต่อออกไปให้
 เป็นทางน้ำไหลไปยังที่ต่ำ

วิธีปักหลักทำกระโจม ก. ให้คอกหลัก
 ตรง ๆ ลงไปในดิน ถ้าคอกตะเคองจะหลุดถอนง่าย
 ข. ถ้าเป็นที่ดินร่วน ๆ ต้อง ขุดหลุม ลงให้ลึก

ราวค้อกคืบ บักหัดกลงในหลุม ผูกเชือกกับ
 หัดกน^๕ให้แน่น และตอกหัดกับบนปากหลุมอีกหัด
 หนึ่ง เขาเชือก^๕นั้นพันหัดกน^๕ดักสองสามรอบ กอบ
 ดินให้แน่น จึงเขาเชือก^๕ไปผูกกับกระโجم หัด
 จะไม่ถอนได้ง่าย

ค. ในเวลาฝนตก ต้องรีบหย่อนเชือก มีดะนั้น
 เชือก^๕เบียด^๕คึง^๕เข้า^๕อาจถอน^๕หัด^๕ขึ้นได้ กระโجم
 จะล้ม

ถ้าไม่มีกระโجم ก็ต้องทำ เป็นกระต้อม หรือ
 เป็นโรงนาให้แข็งแรงจะได้พักกัน ๕ บาย ภายใน
 หลังกาน^๕นี้ทำยกเป็นแคร่หรือบ้านสำหรับนอน

วิธีทำ^๕พื้นหรือบ้าน หาไม้สำหรับทำเป็นคอกหม้อ
 ๔ อัน ๕ บากหัวให้เบื่องาม แล้วบากไถ่^๕งามหรือ
 เเจาะ^๕รูก็ได้ เพื่อจะได้ผูกแม่แคร่^๕ พื้นทำเป็นแคร่
 กว้างยาว ตามระยะของคอกหม้อ วางไม้^๕ที่ใช้เป็น
 แม่แคร่^๕ลงกับพื้นดิน เอา^๕คาน^๕กว้าง^๕พาด^๕คานยาว

ผูกตอนที่พาดกันให้แน่น แล้วยกวางบน คอหม้อ
ถ้าระยะแม่แควกว้างเกินไปก็จะอ่อน ให้ใส่แม่แคว
ตามยาวอีกอันหนึ่ง ใช้ไม้ไผ่ทาบเมื่อออกไปทั้งดำ
ดีกว่าทำเป็นฟาก เพราะไม่ต้องผูก ให้บุตาม
ด้านกว้าง เสร็จแล้วเอาไม้ประคบหัวพันทั้งสอง
ผูกไว้กับตัวแม่แควด้านยาว

หลังคา หาเสาที่มั่งงามมา ๔ เสา สูงตาม
ต้องการ มัดเข้ากับคอหม้อให้แน่น แล้วทำเครื่องบน
อย่าง ทำโครงแคว้น เอา กิ่งไม้เล็ก ๆ ทำซี่ขวาง
ตามด้านกว้างเป็นระยะไป ผูกไว้กับพื้นกรอบด้าน
ยาว ใช้ใบไม้สดมุงจนเต็ม

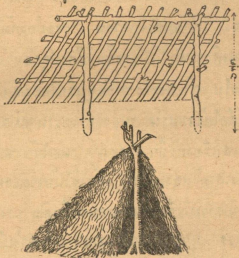
๘. การทำที่ปักขี้ควาว ถ้าการปักแรมนั้น
เป็น การปักเพียง คืบเดียว หรือ ๒ คืบ ไม่จำเป็น
ทำเป็น กระท่อม หรือ โรงให้แข็งแรง ดังกล่าว แต่ก็
ได้ ทำเป็นเพิงชนิดที่เรียกว่า “เพิงหมาแหงน”
หรือเพิงเตี้ยก็ได้ (ดูรูป)

วิธีทำเพิง ก่อนทำเพิงให้ตรวจดูลมว่าพัดมา
ทางไหน ให้หันหลังไปหาลม เพื่อป้องกันไม่ให้
ลมปะทะเพิงจะหัก และพื้นที่ที่จะปลูกอย่าให้ชัน
และเกินไป ถ้าและควรขุดดินพูนขึ้นให้พอพักได้

ให้ตัดไม้จามมา ๒ อัน ยาวประมาณ ๕ ศอก
ปักเป็นเสาเรียงกันตั้ง ๑ ศอก เอาไม้ยาววางใน
จามของเสาทั้งสองเป็นราว แล้วใช้ไม้ยาวขนาดย่อม
พียงเข้ากับราวเป็นซี่ ปลายเขนจดพินดิน วางระยะ
พอสมควร ผูกหัวไม้ไว้กับราว แล้วเอาใบไม้สด
มุงทับบนซี่นั้น ตั้งแต่พินดินขึ้นไปจนถึงไม้ราว
ใบไม้ที่มุงซ้อนทับให้เป็นระเบียบจะได้ไม่รั่ว เสริม
แล้วใช้ไม้ขนาดตั้ง ๒ อัน เพื่อไม่ให้ใบไม้ถลอน
และหลุด

ส่วนผ่านนี้ใช้ไม้ปักตรงลงไปข้าง ๆ ให้ตอนบน
ถึงหลังคา วางระยะพอสมควร เอาใบไม้ผูกเข้า
กับซี่ที่ ๒ ข้าง ๆ พินดินขึ้นไปจนมิด

รูปเพิงหมาแหงน

บทที่ ๑๑

การสัญญาณ

คำแนะนำในการส่งและรับสัญญาณของ ๒ มือ

๑. ถือธงทั้งสองมือ ให้ตามเหลี่ยมมาในมือ
เล็กน้อยเพื่อจะให้มันไม่ให้หลุดง่าย

๒. ยื่นตรงกางขาเล็กน้อย หาทิ้งให้ผู้รับเห็น
ชัดเจน

๓. ยกแขนให้ได้จังหวะ คือ ตัวใด ๔๐ องศา
๔๕ องศา ก็ยกแขนให้ได้มุมตามกำหนดจริง ๆ
ถ้าแขนเหนือศีรษะ ตั้งศีรษะให้ตรง อย่าเอียง
ศีรษะเข้าหาแขน มือข้างหนึ่งที่ไม่ตั้งให้ห้อยแนบ
ข้างจริง ๆ

๔. ให้เว้นระยะคำ วรค คอน และประโยค
ให้ชัดเจน

คำอธิบายประกอบในการส่ง

๑. เมื่อแรกส่งต้องเรียกผู้รับเสียก่อน ถ้า
เราเป็นผู้รับต้องบอกผู้ส่งให้รู้ว่า “พร้อมแล้ว”

๒. ถ้าจะส่งเลข ต้องบอกว่าจะส่งเลข เมื่อ
จบเลขก็ต้องบอกว่าจบแล้ว

๓. คิวต์ ให้ส่งออกไปก่อน แล้วส่งออกตาม
กนด ม้วนปลายแขนเข้าหาตัว แล้วกลับไปยัง
ที่เดิม (ถ้าชำนาญแล้วให้คิวต์ออกไปทีเดียวพร้อม
กับการส่งคิวต์ได้)

๔. หมุน ให้เหยียดแขนตรง แล้วหมุนแขน
มาข้างหลัง แล้วกลับมายู่ที่เดิม

๕. ไมตรี (๓) ให้ส่งออก ยกปลายแขน
ขึ้นข้างๆ มาหาหน้าอก

สัญญาณธง ๒ มือ

มือทั้งสอง

พร้อมแล้ว
(มือ)

ส่งเลข
และเรียกเลข

เลข ๑.
เลข ๑.

๑. เลข ๒
๑. ตัว

๑.
เลข ๓

๑. เลข ๔
พร้อมใจขอความ

๑. เลข ๕
๑. ตัว

๑. เลข ๖.
๑. ตัว

๑.
เลข ๗

๑.
เลข ๘

๑. เลข ๙
๑. ตัว

๑.
เลข ๐

๑.
๑. ตัว

๑. ตัวมือขวา
๑. ตัวมือ

๑.
๑. ตัว

๑.

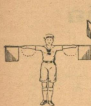
๑.

๑.

๑.

ว.
สระ อะ.ตัวดี

ห.

อ.

ย.

สระ ออ.
สระ ออ.ตัวดี

สระ ออ.
สระ ออ.ตัวดี

สระ ออ.ตัวดี
สระ ออ.ตัวดีมือ

สระ ออ.
สระ ออ.ท้ายทวน

สระ เอ.
สระ เอ.ท้ายทวน

สระ เอ.

สระ ออ.
(หมุน)

* (ไม้เท้า)
(หมุน)

* (ไม้เท้าจากตัว)

* (ไม้เท้า)

* (ไม้เท้า)

* (ไม้เท้า)

* (ไม้เท้า)

ย.
ย.เข้าใจ
หรือลบ

ย.
ย.เข้าใจ
(หมุน)

ย.
ย.เข้าใจ

สัญญาณโคมไฟภาษาไทย

คือ สัญญาณที่ใช้แสงไฟจากโคมไฟ สำหรับ
ใช้ในเวลาเดินเรือกลางคืนและระยะไกล เพื่อความ
สามารถที่จะส่งด้วยสัญญาอื่น ๆ

สัญญาโคมไฟนี้ ใช้ตั้งแทนคำพูดเป็นภาษาไทย
และภาษาอังกฤษ ส่วนที่ใช้ตั้งแทนคำพูดเป็นภาษา
ไทยนั้น ตั้งเป็นเครื่องหมายเหมือนเครื่องหมายของ
คิ้วทองสั้น

วิธีส่ง ใช้โคมไฟ หรือไฟฉายดวงใหญ่ ทำ
ให้เห็นแสงอยู่นาน หรือให้เห็นแสงเล็กน้อย

ถ้าเห็นแสงนาน (วาบ) ระยะ ๓ วินาที เรียก
ว่า ยาว เขียนเป็นเครื่องหมาย — (ขีด)

ถ้าเห็นแสงเล็กน้อย (วับ) ระยะ ๑ วินาที เรียก
ว่า สั้น เขียนเป็นเครื่องหมาย (จุด)

ระยะการส่ง การส่งเป็นจังหวะช้าหรือเร็ว เป็น

เครื่องหมายสั้นยาวนั้น ให้ถ้อยระยะดังนี้

๑. บิดไม้ให้เห็นแสงระหว่างขีดหรือจุด นาน
๑ วินาที

๒. บิดไม้ให้เห็นแสงระหว่างพยางค์หนึ่ง นาน
๓ วินาที

๓. บิดไม้ให้เห็นแสงระหว่างคำหนึ่ง นาน
๖ วินาที

เครื่องหมายแทนภาษาไทย

เครื่องหมาย	ภาษาไทย	สากล
---	ก	G
-. -.	ข ข	C
.. -	ค คข	K
-. - - .	ง	
-	จ	
- - - -	ฉ	CH
- . . -	ช ฉ	

เครื่องหมาย	ภาษาไทย	สากล
— . . .	ซ	Z
. . . . —	ญ	J
— . . .	ฉ ด	D
—	ฉ ต	T
—	ฐ ถ	
— —	ฑ ฒ ท ธ	
— .	ณ น	N
— . . .	บ	B
.	ป	P
— . . . —	ผ	
— —	ฝ	
.	พ ภ	
. . . .	ฟ	F
— —	ม	M
—	ย	Y

เครื่องหมาย	ภาษาไทย	สากล
·—·	ร	R
·—·—·	ลพ	L
·—·—	ว	W
·—·—·	ศษส	S
·—·—·—·	ห	H
—·—·—·—·	อ	
—·—·—·—·—·	ฮ	SN
·—·—·—·	ฤ ฦ	
·—	า	a
·—·—·—·	ำ	é
·—·	ิ	i
·—·—·—·	ี	
·—·—·—·	ุ	ü
·—·—·—·	ู	
·—·—·—·	ึ	
·—·—·—·	ื	ö

เครื่องหมาย	ภาษาไทย	สากล
.	เ	e
.-.-	แ	ส
.-...-	ไ	
---	โ	o
...--	ำ	
.....	ะ	
...-	' (เอก)	U
....-	˘ (โท)	V
---...	˙ (ตรี)	
.-.-.	+ (จัตวา)	
.....	˜ (หันอากาศ)	Á or Æ
.....	˝ (หันอากาศไม้โท)	
---...	๘ (เลข ๘)	
---...-	๙ (ทศขนาด)	
---...-	ๆ (ไม้ยมก)	

เครื่องหมาย	ภาษาไทย	สากล
. - - - -	๑	1
. . - - -	๒	2
. . . - -	๓	3
. . . . -	๔	4
.	๕	5
-	๖	6
- . . . -	๗	7
- - - - .	๘	8
- - - - -	๙	9
- - - - -	๐	0

เครื่องหมาย	เลขไทยย่อ	สากลย่อ
. -	๑	1
. . -	๒	2
. . . -	๓	3
. . . . -	๔	4

เครื่องหมาย ^๔	ภาษาไทย	สากล
.....	๕	5
-.....	๖	6
-....	๗	7
-...	๘	8
-.	๙	9
-	๐	0

เลขย่อนี้สำหรับตอบใจความโทรเลข หรือใช้
เป็นตัวเลขตัวก็ได้ แต่ต้องบอกให้เข้าใจกัน

เครื่องหมายประกอบรับส่ง

- ๑) -.-.- เรียกผู้รับ ใช้ส่งเรียกผู้รับให้รู้ตัว
ถ้าผู้รับหลายแห่ง ต้องบอกเป็น
แห่งๆ ไป
- ๒) -.- ส่งเกิด เมื่อผู้รับทราบแล้ว บอก
ให้ผู้ส่งทราบ

- ๓) .-... คอยก่อน เมื่อผู้รับยังเตรียมตัว
ไม่ทัน บอกให้ผู้ส่งทราบ
- ๔) ...-.- หมดข้อความ ไซ้ส่งบอกให้ฝ่ายรับ
รู้ว่าหมดข้อความแล้ว ต้องส่ง
ทุก ๆ ครั้ง เมื่อจบ เรื่องทั้งสอง ฝ่าย
เช่น ฝ่ายส่ง ส่งไปว่า “หมดขอ
ความ” ฝ่ายรับตอบว่า “เข้าใจ
แล้ว” เมื่อตรวจข้อความเรียบ
ร้อยแล้ว ต้องตอบไปว่า “หมด
ข้อความ” ฝ่ายส่งต้องส่งกลับมา
ว่า “เข้าใจแล้ว” จึงเลิกได้
- ๕) ...-.- เข้าใจแล้ว ถ้าใกล้ไซ้จุดเดียวก็ได้
เครื่องหมายนี้ไซ้ทั้งสองฝ่าย เช่น
ฝ่ายส่งส่งไปคำหนึ่ง ฝ่ายรับต้อง
ตอบว่า “เข้าใจแล้ว” ฝ่ายส่งจะ
ไต่ส่งต่อไป

๖): ผู้ผลิตขอตอบ ฝ่ายผู้ส่งใช้บอกฝ่าย
รับ เพื่อขอแก้ไขหรือตอบคำที่ส่งไป
แล้ว ถ้าขอตอบจนตกลงข้อความ
หมายความว่า ผู้คิดคำเดียวหรือมาก
คำตามที่ส่งไปใหม่ ถ้าตอบเมื่อ
จบข้อความแล้ว หมายความว่า
ผู้คิดหมดคิดตั้งแค่นั้น

๗) ..—... ขอชำระหรือทาน ฝ่ายผู้รับใช้บอกฝ่าย
ผู้ส่งให้ส่งชำระคำหรือข้อความที่ส่งด้วย
ฝ่ายผู้ส่งต้องส่งชำระไปทุกครั้งและฝ่าย
ผู้รับ ก็ต้องส่งเนื้อความที่รับไว้นั้น
ไปให้ฝ่ายผู้ส่งทราบเต็มข้อ เพื่อเป็น
การทาน

๘) ..—... หยุดพัก ทั้ง ๒ ฝ่ายใช้แก่กัน
เพื่อเป็นการขอหยุดพักหรือคอยกัน
เมื่อมีเหตุจำเป็น

- ๙) -...-... คำนวณมาก ใช้ตั้งก่อนเมื่อเนื่อความ
นั้นเร่งร้อน แล้วจึงตั้งเนื่อความ
- ๑๐) -...-... (,) จุดภาค เครื่องหมายใช้กับ
ตัวเลขที่เป็นจำนวนของเศษส่วน
และใช้กันคำให้เป็นคำๆ
- ๑๑) (.) มหัพภาค ใช้กันคำย่อหรือ
ขึ้นบรรทัดใหม่
- ๑๒) -...- (-) ยัติภังค์ ใช้ต่อพยางค์ทั้งสอง
ให้ติดกัน
- ๑๓) -...- “ ” อัญญประกาศ ใช้บอกความ
เป็นเลขใน
- ๑๔) -...- (-) สัญญประกาศ ใช้ขีดได้
ความสำคัญๆ
- ๑๕) -...- ! อัศเจรีย์ ใช้กันระหว่างคำแสดง
อุทานและตกใจ

ระเบียบการรับและส่งโทรโข่ง

๑. ถ้าจะส่งเป็นคำหรือความ ให้ส่งตามลำดับของการสะกดหนังสือ คือ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด (ตัวการันต์ไม่ต้อง) เช่น

		ก	อ	ง
ทอง	ส่งว่า	— — —	— . . . —	— . . . —
		ว		ง
วิ่ง	ส่งว่า	. — —	. . . — . . . —	. . . — . . . —
		ด		น
เดิน	ส่งว่า	. . .	. — — —	— .

๒. ต้องเว้นระยะให้อ่านง่าย ดังนี้

ระยะขีดสั้นยาวในอักษรตัวเดียวกัน ห่างเท่ากับ

ระยะ ๑ จุด

ระยะตัวอักษร ห่างเท่ากับระยะ ๓ จุด

ระยะคำ ห่างเท่ากับระยะ ๕ จุด

ถ้าผู้อ่านชำนาญจะเว้นแค่ที่จำเป็นก็ได้

๓. วัน เดือน ปี เวลา ควรย่อตามแบบ
ราชการ แม้เป็นข้อความ ถ้าควรย่อก็ย่อได้
เช่น ๑๔/๓/๘๐ ๑๕ น.

๔. การเว้นวรรค และเครื่องหมายต่างๆ ตาม
วิธีเขียนหนังสือนี้ไม่ต้องตั้ง เป็นแต่ใช้มหัพภาค
(.) บอกการหมดตอน บอกย่อหน้า
ขึ้นหน้าใหม่และบอกถึงอักษรย่อ

๕. ถ้าคำย่อที่คิดขึ้นใหม่ โดยไม่ได้ตกลงกัน
ไว้ ต้องตั้ง ยย (๒ ตัว) --- -- -- ไป
ก่อน

เมื่อจบคำย่อแล้วจะต้องคำขรรคมดาต่อไป ให้ตั้ง
มม --- -- -- ไปให้ผู้รับทราบ

๖. ถ้าตั้งเศษถ้วน เศษสิบ เวลา เช่น
 $\frac{๒}{๓}$ $\frac{๑}{๕}$ ๑,๒๐ น. ให้ตั้งดังนี้

๑๖๑

๒

จุด

๓

ก. $\frac{๒}{๓}$ ตั้งว่า - - - - -

๔

,

๑

ข. $๔ \frac{๑}{๕}$ ตั้งว่า - - - - -

จุด

๕

.....

๑

,

ค. เวลา ๑, ๒๐ น. ตั้งว่า - - - - -

๒

๐

น

..... - - - - -

๗. ผู้ที่จะเขียนข่าวให้ดังนี้ ต้องเขียนให้
สะดวกแก่การส่ง ไม่ต้องถือหลังสะกดการันต์
ให้เป็นหน้าที่ของผู้รับที่จะเรียบเรียงให้ถูกต้อง

๑๑

วิธีสังเกตหนังสือฉบับ

๑. เอากระดาษที่จะเขียนชุบน้ำให้ชุ่มวางลงบน
กระจก ใช้กระดาษแห้งวางทับบน เขียนหนังสือ
บนกระดาษแห้งด้วยดินสอปลายทู่ ผึงไว้ให้แห้ง
เวลาอ่านชุบน้ำให้ชุ่มจึงเห็นตัวอักษร

๒. เอาตะปูตะดาหน้าพอดมควร เขียนบน
กระดาษ เมื่อแห้งจะมองไม่เห็นตัวอักษร เวลา
อ่านต้องชุบน้ำให้ชุ่มจึงจะเห็น

๓. เอาปากกาแท่งที่หัวหุ้ม ใช้ปลายหัวหุ้ม
เขียนกระดาษ เมื่อแห้งจะไม่เห็นรอยเขียน เวลา
อ่านต้องอังไฟให้ร้อน

๔. ถ้าอ่านเวลากลางคืน เอาดินประสีจะตะดา
น้ำให้ชื้น ใช้ไม้กลมๆ เขียนที่กระดาษ เวลา
แห้งไม่เห็นรอย ผู้อ่านต้องพับกระดาษนั้นเป็นขา
วางลงกับพื้น จุดไม้ขีดไฟเข้าข้างใต้ จะอ่านได้

๕. เอาสารส้มจะตะดาหน้าให้พอด เขียนแล้วผึง

ให้แห้ง เวลาอ่านต้องถอนใจจึงจะเห็น

๖. เขาขุนตี่จะตายน้ำ เขียนทั้งไวให้แห้ง
เวลาอ่านเขากระต่ายจุ่มน้ำจึงจะอ่านเห็น

๔ บทที่ ๑๒

การคาดคะเนและสำรวจเส้นทาง

ก. การคาดคะเน

การที่จะคะเนส่วนต่าง ๆ ให้ถูกต้องของจริงนั้น
เป็นการยาก เพราะเป็นการที่ดูแต่ผิว ๆ หรือ
จับต้องดูบดว่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ถูกต้องของ
พยายามนึกหัดคะเนให้ได้ใกล้เคียงของจริงให้มากที่สุด
ที่จะได้ อย่างน้อยให้ได้ ๑ ใน ๔ ของของจริง

วิธีคะเนส่วนยาว เช่นหนทางต่าง ๆ วิธี
คะเนส่วนยาวนั้น มีหลักสำคัญที่จะคะเนอยู่หลาย
อย่าง คือ

๑. ใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายวัตถุ เช่น
 นิ้วมือ กำมา ค่อย ๆ ก้าว เป็นต้น เมื่อจะ
 คำนวณความยาวของสิ่งใด เขาส่วนต่าง ๆ นั้นก็เปรียบ
 เทียบดูว่า

ถ้ากางหัวแม่มือออก จากหัวแม่มือถึงนิ้วกลาง
 ยาว ๒๕ ซม.

ถ้ากางแขนออก ตั้งแต่ นิ้วกลางถึง นิ้วกลาง
 ยาว ๒ เมตร

ถ้าก้าวออกไปตามธรรมดา ก้าวหนึ่งยาว ๑ เมตร
 หย่อน ๆ เมื่อรู้ส่วนยาวต่าง ๆ นี้แล้ว จึงเขาส่วน
 เหล่านั้นกะดูในระยะทางที่จะกะเน ก็จะกะเนความ
 ยาวได้

๒. กะเนได้ด้วยเสียงเทียบเวลา เช่น เห็น
 ฟาแลบ หรือได้ยินเสียงบัน จึงคิดว่าตั้งแต่ได้
 ยินเสียง จนถึงหายไประยะเวลาเท่าไร ก็จะรู้
 ได้ว่าเป็นทางยาวเท่าไร คือเสียงจะแล่นมาได้ใน

๑ วินาที รวม ๑๖๘ เมตรครึ่ง

๓. คะเนได้ด้วยเทียบเวลากับทางที่ได้เลียบมาแล้ว เดินเร็วหรือช้า เป็นเวลาเท่าไร ทางยาวเท่าไร ตามส่วนของเวลา

๔. คะเนด้วยเลขประจำตา ให้ขีดเส้นตรงบนกระดานดำ หรือที่ฝาผนังในที่สูงเสมอระดับตา แบ่งเส้นนั้น ออกเป็นช่อง ๆ ช่องละ ๕ เซ็นติเมตร

	๐	๑	๒	๓	๔	๕	
ตั้งรูป ^๕							ตัววัดจาก

กระดานหรือฝาออกไปทางขวา ๕ เมตร จึ่งยืนหัว

แม่มือตั้งไปยังเลข ๐ โดยหลับตาขวา แล้วหลับ

หลับตาซ้ายอีก หัวแม่มืออยู่ที่เดิม ในเมื่อหลับ

ตาซ้ายนั้น ถ้าหัวแม่มือ อยู่ตรงกับเลขเท่าใด

หมายความว่า เรายืนห่างกระดานเป็นระยะเท่านั้น

เช่นตั้งครั้งที่ ๒ ตรงกับเลข ๑๐ หมายความว่า

เรายืนห่างกระดาน ๕๐ เซ็นติเมตร (เอา
 ๑๐×๕๐ ซม.) = ๕๐๐ เป็นระยะจริง ๆ
 แล้วหารด้วย ๕๐ จะเป็น ๑๐ ซม. คือระยะ
 ประจำตาของเรา

เพราะฉะนั้น ถ้าเราจะวัด ว่าเรายืนห่างจากต้น
 ไม้เท่าไร ให้เอาหัวแม่มือขึ้นตั้งดังกดนิ้วหัวแม่มือ
 ของการตั้งทั้งสองตาต่างกันเท่าไร เอาเลขประจำ
 ตาเราคูณ จะได้ระยะเท่านั้น

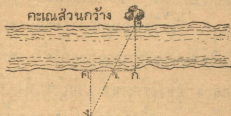
๕. คะเนได้ด้วยถือเอาระยะธรรมดาเป็น
 เครื่องวัด คือ

ถ้าเห็นคนเพียงปากและจมูก	จะไกล ๕๐ เมตร
ถ้าเห็นตาเป็นจุดกลม	จะไกล ๑๐๐ เมตร
ถ้าเห็นเครื่องหมายต่าง ๆ	จะไกล ๒๐๐ เมตร
ถ้าได้เห็นหน้าได้ถนัด	จะไกล ๓๐๐ เมตร
ถ้าเห็นเพียงกาวขาเดิน	จะไกล ๔๐๐ เมตร
ถ้าเห็นดีเครื่องแต่งตัวได้	จะไกล ๕๐๐ เมตร

การ กระระยะยาวให้ ^๕ถูก เต็ม ถือเป็น หลักว่า
 “ระยะที่ยาวเท่ากันยัง อยู่ห่างไกลจากสายตาเพียงไร
 ก็ยังเห็น ^๕ดัง ^๕เพียงนั้น”

วิธี คำนวณกว้าง การกระเนื้องอนกว้าง ถ้า
 เป็นที่ธรรมดา ใช้วิธีกระเนื้องอนอย่างเดียวกับกระเนื้องอน
 ยาว หรือใช้ส่วนของร่างกายกระตุกได้ แต่ถ้าเป็น
 แม่น้ำดำคลอง ต้องใช้กระเนื้องอนด้วยอีกวิธีหนึ่ง คือให้
 ไปยืนที่ริมฝั่งแม่น้ำ หรือดำคลองซึ่งจะกระเนื้องอน ตาม
 มองตรงข้ามปากไป หมายถึงต้นไม้ต้นใดต้นหนึ่ง
 เป็นหลัก แล้วหันหน้าเดินตรงไปตามฝั่งให้ได้
 ๔๐ ก้าว แต่เมื่อเดินไปได้ ๒๐ ก้าว บังหลัก
 หมายถึงไว้หลักหนึ่ง จึงกลับเดินหันหลังให้แม่น้ำอีก
 ในระหว่างที่เดินนี้ใช้ตาเง้หลักที่บังไว้ ให้ได้ตรง
 เป็นเส้นเดียวกับต้นไม้ซึ่งหมายถึงไว้ปากนั้น เมื่อ
 เดินตรงได้ก็แล้วหยุด ระยะทางที่เดินหันหลัง
 ให้ฝั่งนั้นแหละ เป็น $\frac{๑}{๒}$ ของส่วนกว้างแม่น้ำ

เอา ๒ คุณจะเป็นส่วนกว้างแม่น้ำทั้งหมด ดังรูป
ที่แสดงไว้ (ดูความพิสดารในแบบตั้งสอนเลื้อยน้ำ
และถูกเรือ)

วิธีคะแนนส่วนสูง ถ้าจะคะแนนส่วนของต้นไม้
หรือเรือน ให้เดินตรงออกจากโคนต้นไม้ออกไป
๘ ก้าว แล้วปักหลักให้สูงประมาณ ๒ ศอกลง
ที่หยุดนั้น จึงเดินตรงต่อไปอีก จนถึงปลายไม้ที่
ปักไว้ให้ไ้ระดับกับคอกไม้ หรือหลังคาที่เราจะ
คะแนนแล้วหยุด ดังรูปที่แสดงไว้ ส่วนสูงของต้นไม้
หรือหลังคา คือ เาระยะจากโคนต้นไม้ถึงที่หยุด

วิธีคะเนน้ำหนัก การที่จะหีบของต่างๆ ขึ้น
คะเนให้ได้ แน่ว่ามีน้ำหนักเท่าไร นั้น เป็นของยาก
เพราะของมีลักษณะต่างๆ กัน น้ำหนักเบา เบาบ้าง
เพราะฉะนั้นผู้ที่จะคะเนได้ถูกต้องดี จะต้องคุ้นเคย
แก่งัดของต่างๆ มา มาก เช่น เคยหีบ เคยชั่ง ต
เสมอ ทั้งได้เคยเปรียบเทียบทดลองมาแล้ว จึง
จะคะเนได้ใกล้เคียงความจริง การเรียนวิชาคะเนน้ำ
หนักนั้น ถูกต้องของพยายามฝึกหัดให้เคยชินดัง
กล่าวแล้ว

วิธีฝึกหัด คือ ให้เอาของต่างๆ เช่น ก้อนอิฐ
ก้อนหินขนาดต่างๆ ท่อนไม้ ท่อนเหล็ก ตะกั่ว
ของที่ยัดด้วยปูนและด่าง มาชั่งแล้วกับน้ำหนักไว้
หมั่นจับยกของนั้นๆ ดู ฝึกหัดทดลองทายน้ำหนัก
ให้มือคุ้นเคยแก่ของชนิดต่างๆ เสมอ และให้
เปรียบเทียบน้ำหนักกระหว่างของต่างๆ นั้นดูว่า มี
น้ำหนักต่างกันอย่างไร ค่อยไปจึงลองเปรียบเทียบ

กับนำหนักทองและเงิน เมื่อมีอำนาจแล้วจึงต้อง
จับของอื่นๆ ทายน้ำหนักบ้าง ต้องคะเนให้ได้
ราว ๑ ใน ๔ ของน้ำหนักจริงจึงใช้ได้

วิธีคะเนจำนวน เช่นคะเนจำนวนคนหรือสัตว์
ซึ่งยืนหรือนั่ง นอน รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก การ
คะเนจำนวนนี้ จะเขาให้ตรงและแน่นนอนนักก็
ยาก เพราะคะเนในที่กว้างๆ ทั้งสิ่งของบางอย่าง
เคลื่อนไหวไปมา และซับซ้อนกัน เพราะฉะนั้นถ้า
จะคะเนให้ได้ใกล้เคียงของจริงแล้ว ผู้ที่หัดคะเน
ต้องมีไหวพริบรู้จักเปรียบเทียบกับสิ่งของซึ่งเราเคย
เห็นมาแล้ว เช่นจะคะเนหมู่คนซึ่งยืนมุงกันเป็น
กลุ่มในที่ว่างแห่ง ๑ ขึ้นต้นควรคิดว่า คนคน
หนึ่งถ้ายืนอยู่จะเปิดองเหนือที่ประมาณเท่าไร สมมุติ
ว่าถ้า ๑๐ คนจะเปิดองที่เท่าไร เพราะฉะนั้นใน
บริเวณที่ซึ่งคนยืนเป็นกลุ่มนั้น เป็นเนื้อที่ก่อกำของ
พื้นที่ใน ๑๐ คน คุณกันเขาก็จะคะเนจำนวนคนได้

หนึ่งการคำนวณระยะนั้นต้องสังเกตว่า ที่หมุดคน
หรือสัตว์นั้น เป็นที่ว่างทั้งหมดหรือมีอะไรเกาะกะ
ซึ่งจะมีคนหรือสัตว์อยู่ไม่ได้ ถ้ารู้ถึงความที่ว่าง
ต้องกะเน หักจำนวนที่นั้น ออกเสีย ก่อน จึงคิด
คำนวณตั้งของต่อไป

(ดูความพิสดารในแบบตั้งสอนเลื้อยมาและลูกเลื้อย)

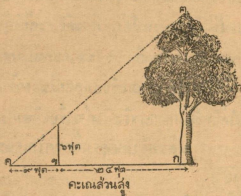
นอกจากกระยะตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ลูกเลื้อย
ควรรู้จักกระยะอย่างอื่น ๆ ไว้เพื่อประกอบการคาด
กะเนได้อีก คือ

กระยะส่วนสูงของเครื่องบิน

ก. ถ้าได้เห็นนกบินเพียงครึ่งกระยะ เครื่องบินจะ
อยู่สูงในกระยะ ๓๐๐ เมตร

ข. ถ้าได้เห็นจุดโยงระหว่างปีกบนและปีกล่าง
ของเครื่องบิน ๆ จะอยู่สูงในกระยะ ๖๐๐
เมตร

คูณกับความสูงของหลัก แล้วหารด้วย ระยะ
จากโคนหลักถึงที่หยุด

ยังมีวิธีหาความสูงอีกอย่างหนึ่ง คือหาไม้
หลักทาบวัดแล้วปักกลงดิน เมื่อเงาทอดไปยาว
เท่าใดขีดหมายไว้ ส่วนเงาค้นไม้ทอดไปเท่าไรก็
ขีดหมายไว้ด้วย แล้ววัดเงาหลักเปรียบกับความ
สูงของหลัก และอาจเปรียบเงาค้นไม้กับความ
สูงของต้นไม้ได้เหมือนกัน

- ก. ถ้าแต่เห็นพอร์จุกเครื่องหมายประจำชาติได้
เครื่องบินจะอยู่สูงในระยะ ๑๒๐๐ เมตร

กระยะส่วนสูงของเมฆ

- ก. ถ้าเมฆต่ำและหนา ขอบเป็นริ้วๆ อากาศ
ขอบขาว มักแสดงว่าฝนจะตก เรียกว่า
“เมฆฝน” เมฆนี้อยู่สูงในระยะประมาณ
๑,๐๐๐ เมตร
- ข. ถ้าเมฆเป็น ก้อนหนารูป คด้ายฝ้ายติดอยู่
เป็นก้อนใหญ่ เรียกว่า “กลุ่มเมฆต่ำ”
เมฆนี้ในฤดูร้อนอยู่สูงประมาณ ๑,๕๐๐
เมตร ใน ฤดูหนาว จะอยู่สูงประมาณ
๑,๐๐๐ เมตร
- ค. ถ้าเมฆเป็น ก้อนก้อน และหนาดีเท่า ดอย อยู่
เป็นหย่อมๆ เรียกว่า “เมฆระยะกลาง”
จะอยู่สูงประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร

ข. ถ้าเมฆเป็นก้อนหนาดีขาวและดีสดวิ๊ๆ ลอย
อยู่เป็น หมูๆ เรียกว่า “เมฆระยะสูง”
จะอยู่สูงประมาณ ๔,๐๐๐ เมตร

๔ บทที่ ๑๓

ชั้น ต้นไม้และใต้เสา

ก. ชั้นต้นไม้ การชั้นต้นไม้เป็นวิชาจำเป็นที่ถูก
เดือต้องทำให้จริงๆและรวดเร็วด้วย เพราะถูกเดือมี
หน้าที่เกี่ยวข้องในการลาดตระเวนและสืบข่าว ต้องรู
จากบรรยายจนถึงในที่ต่างๆได้คล่องแคล่ว การฝึกหัด
ชั้น ต้นไม้ น จะฝึกหัดแต่ในโรงเรียนนั้นยังไม่
พอ เพราะมีเวลาน้อย จำต้องฝึกหัดในเวลาอื่นๆ
อีกให้มาก จึงจะชำนาญ การชั้นต้นไม้มีหลัก
อยู่ว่า ต้องชั้นได้ด้วยอาการว่องไวและสะดวก ทั้ง
ไม่เหนื่อยด้วย ฉะนั้นจึงต้องฝึกหัดวิธีชั้นต้นไม้
ให้ถูกวิธี คือ ใช้มือทั้งสองเกาะต้นไม้ เอา

ปลายเท้าทั้งสองยันต้นไม้ไว้ ยกส่วนตัวขึ้นอย่า
 ให้น้ำออกประทะกับต้นไม้ ให้ทำท่าคล้ายกับจะ
 ศกตาม แล้วจึงไต่ขึ้นไป โดยใช้มือซ้ายออกก่อน
 แล้วจึงก้าวเท้าขวาตาม ทำเหมือนอย่างเดินและ
 ศกตาม ในเวลาที่ไต่สูงขึ้นอยู่นั้น หน้าหนักอยู่ที่
 ปลายเท้าทั้งสอง ส่วนมือเป็นเครื่องพยุงตัวให้
 ขึ้นไปตามความต้องการ (ดูรูป)

เพื่อของกันมิให้เกิดมอญครายขึ้นแก่เด็กในเรื่อง
นี้ ในชั้นต้นควรฝึกหัดให้ชั้นต้นไม่เตี้ยๆ ให้
ชำนาญจริง ๆ เสียก่อน แล้วจึงหัดขึ้นคนสูงขึ้น
ไปตามลำดับ

ข. การไต่เสา การไต่เสานั้นโดยฉะเพาะใช้
แต่ในเรือเท่านั้น และการไต่ขึ้นให้ไต่ตามชั้น
กระดานเชือก ซึ่งได้ทำไว้ติดกับเสาใบเรือ การ
ที่จะให้ลูกเรือไต่ชำนาญนั้นจำเป็นต้องฝึกหัดไต่จาก
ของจริงในเรือจึงจะได้ผลสมควรความมุ่งหมาย

นายยิ้ม ศรีหงส์ ผู้พิมพ์โฆษณา

โรงพิมพ์ศรีหงส์ มุมถนนอนุสาวรีย์ พ.ศ. ๒๔๗๐

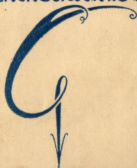
Handwritten text, possibly a signature or title, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a signature or title, in a cursive script.

คติธรรม

การศรัทธา

ทำคนให้เป็ผลเมืองดี

ประเทศสยาม

ต้องการผลเมืองดี